

Fylkesmannen
i Nord-Trøndelag

Fylkesmannen
i Sør-Trøndelag

Opprettelse av Dåapma nasjonalpark

Revidering av forskrifter for Tekssjøen og
Finnvoll dalen - Esplingdalen naturreservater

Høringsforslag

Fylkesmannen
i Nord-Trøndelag

Fylkesmannen
i Sør-Trøndelag

Miljøvern avdelingene

R A P P O R T

2012/5

TITTEL

Opprettelse av Dåpma nasjonalpark
Revidering av forskrifter for Tekssjøen og
Finnvoll dalen – Esplingdalen naturreservater
Høringsforslag

DATO:

2012-12-06

FORFATTER

Senioringeniør Eldar Ryan
Seniorrådgiver Jan-Erik Andersen

ANT. SIDER:

121

AVDELING/ENHET

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag
Fylkesmannen i Sør-Trøndelag
Miljøvern avdelingene

ANSV. SIGN:

Miljøverndirektør Svein Karlsen
Miljøverndirektør Stein-Arne Andreassen

EKSTRAKT

Rapporten er høringsforslag for opprettelse av Dåpma nasjonalpark og revidering av forskriftene for Tekssjøen naturreservat og Finnvoll dalen-Esplingdalen naturreservat. Området ligger i Åfjord og Osen kommune i Sør-Trøndelag, og Namdalseid kommune i Nord-Trøndelag. Området er nasjonalt verneverdig, og utfyller mangler i den norske nasjonalparkplanen som et lavalpint, kystnært, oseanisk fjellområde. Området er relativt urørt og utgjør det største inngrepsfrie naturområdet på Fosen. Området har store skogbiologiske verdier, viktige ornitologiske verdier, og utgjør et viktig til svært viktig friluftsområde. Det er mange samiske kulturminner i området. De viktigste brukerinteresser er reindrif, beitebruk og friluftsliv.

S T I K K O R D

Nasjonalpark
Naturreservat
Dåpma
Tekssjøen
Finnvoll dalen – Esplingdalen

Forord

Bakgrunnen for høringsforslaget er et initiativ fra de aktuelle kommuner til Miljøverndepartementet i september 2009, hvor det ble fremmet ønske om utredning av mulig nasjonalpark på Nord-Fosen. Fra initiativet kom, har det nå tatt drøyt 2 ½ år å innhente materiale, bearbeide saken og utforme et verneforslag.

Saken er underveis bearbeidet og drøftet både i et Arbeidsutvalg med representanter fra samene, kommunene og fylkeskommunene og i en Referansegruppe med representanter fra sentrale parter i prosessen. Kontakt mot ulike parter gjennom møter og befaringer har også vært en nødvendig del av prosessen. Drøftingene underveis har vært saklige og konstruktive, og de involverte takkes for sine bidrag i prosessen.

Arvid Jåma takkes særskilt for sitt arbeid med å tilrettelegge informasjon om samiske kulturminner for høringsrapporten, et materiale som det ellers hadde vært vanskelig å få oversikt over.

Else mari Iversen fra Reindrifftsforvaltningen Nord-Trøndelag har bearbeidet informasjon om reindrifta i området til bruk i høringsrapporten. Senioringeniør Eldar Ryan hos Fylkesmannen i Nord-Trøndelag og seniorrådgiver Jan-Erik Andersen hos Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har vært saksbehandlere. Om ikke fotograf er angitt, er bilder i rapporten tatt av Eldar Ryan eller Jan-Erik Andersen.

12. juni 2012

Svein Karlsen
Miljøverndirektør
Fylkesmannen i Nord-Trøndelag

Stein-Arne Andreassen
Miljøverndirektør
Fylkesmannen i Sør-Trøndelag

Innhold

	<u>Side</u>
Sammendrag	6
1. Innledning	7
1.1. Bakgrunn	7
1.2. Organisering av prosessen	7
1.3. Planområde og verneforslag	8
1.4. Areal	8
1.5. Prosess	10
1.6. Undersøkelser	10
1.7. Hjemmelsgrunnlaget	11
1.8. Miljøpolitisk grunnlag	11
1.9. Faglig grunnlag	11
1.10. Eiendoms- og rettighetsforhold	12
1.11. Planstatus	12
1.12. Navnsetting – samiske navn	12
2. Områdebeskrivelse og naturfaglige verdier	13
2.1. Naturgeografi	13
2.2. Inngrepsfri natur (INON)	15
2.3. Fjell	15
2.4. Skog	16
2.5. Myr og våtmark	20
2.6. Vann og vassdrag	21
2.7. Planteliv	22
2.8. Dyreliv	23
2.9. Rødlistearter	25
2.10. Sammenfatning: Inndekning av mangler ved områdevern i Norge	26
2.11. Egnethet som nasjonalpark etter naturmangfoldloven	26
3. Kulturminner	28
3.1. Samiske kulturminner	28
3.2. Andre kulturminner	35
4. Brukerinteresser	37
4.1. Tekniske anlegg og bygninger i området	37
4.2. Beitebruk	40
4.2.1. Beitepotensialet	40
4.2.2. Beitelag	40
4.2.3. Tekniske anlegg og transport	43
4.2.4. Elektronisk utstyr for overvåking av beitedyr. Radiobjeller på sau	44
4.3. Reindrift	48
4.3.1. Nordgruppen, dagens bruk	50
4.3.2. Sørgruppen, dagens bruk	52
4.4. Friluftsliv	57

4.4.1. Friluftsliv generelt	57
4.4.2. Om storviltjakt	60
4.5. Utmarksnæring og reiseliv	62
4.6. Skogbruk	64
4.7. Kraftutbygging	65
4.8. Mineralressurser	66
5. Verneforslag	68
5.1. Prosessen	68
5.2. Revidering av forskrifter	68
5.3. Forslag	69
5.4. Forslag til forskrift om vern av Dåapma nasjonalpark	69
5.5. Forslag til revidert forskrift om Tekssjøen naturreservat -generelt	74
5.5.1. Forslag til revidert forskrift om Tekssjøen naturreservat	74
5.5.2. Kommentarer til revidert forskrift om Tekssjøen naturreservat	77
5.6. Forslag til revidert forskrift om Finnvollaldalen-Esplingdalen naturreservat	81
5.6.1. Forskrift om vern av Finnvollaldalen-Esplingdalen naturreservat, med endringsforslag i § 6 punkt 7	82
6. Forvaltningsplan – utkast	86
6.1. Generelt	86
6.2. Forskriften – oppbygging og generell virkning av denne	87
6.3. Forvaltningsmål	89
6.4. Betydningen av vern – forvaltning	91
6.4.1. Tekniske anlegg og bygninger	91
6.4.2. Friluftsmessig ferdsel generelt	92
6.4.3. Motorferdsel generelt	93
6.4.4. Transport til bygninger og anlegg	93
6.4.5. Uttransport av felt storvilt	94
6.4.6. Beitebruk	95
6.4.7. Reindrifft	96
6.4.8. Skogbruk	101
6.4.9. Vedhogst til hytter og buer	101
6.4.10. Friluftsliv	102
6.4.11. Utmarksnæring og reiseliv	104
6.4.12. Kraftutbygging	104
6.4.13. Gruvedrift	105
6.5. Grensemerking og skilting	105
6.6. Oppsyn	105
6.7. Informasjon	106
6.8. Skjøtsel	108
6.9. Naturovervåking	109
6.10. Saksbehandling	109
7. Litteratur	111

Vedlegg:

1. Mandat for Arbeidsutvalget for verneprosessen i Dåapma	113
2. Protokoll fra konsultasjon med Fosen reinbeitedistrikt	114
3. Bevaringsmål	116
4. Gjeldende forskrift om Tekssjøen naturreservat	118
5. Kart i målestokk 1 : 60 000	I lomme bak

Sammendrag

Fylkesmennene i Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag legger fram høringsforslag om opprettelse av Dåapma nasjonalpark, og revidering av forskriftene for Tekssjøen naturreservat og Finnvollaldalen – Esplingdalen naturreservat.

Området ligger i kommunene Osen og Åfjord i Sør-Trøndelag fylke og Namdalseid kommune i Nord-Trøndelag fylke, og utredning om vern som nasjonalpark er gjennomført etter initiativ fra de aktuelle kommuner. Et arbeidsutvalg med representanter fra kommunene, fylkeskommunene og reindriften har bistått fylkesmennene i arbeidet. Forslaget følger de grenser som er foreslått fra kommunene.

Området består av et kystnært, lavalpint fjellområde, markerte skogdaler og mange vatn.

Området er nasjonalt verneverdig, og oppfyller som lavalpint, kystnært, oseanisk fjellområde mangler i den norske nasjonalparkplanen. Området utgjør en del av et kystnært, oseanisk, stort naturskogområde av gran som er internasjonalt interessant. Det er viktige ornitologiske interesser i området, og området utgjør et viktig til svært viktig friluftsområde. Området er det største noenlunde urørte området på Fosen. Området har spesielle biotoper, med granbestand opp i alder på 300 år, og mange samiske kulturminner.

De viktigste brukerinteresser i området er reindrift, beiting og friluftsliv. Området er helårsområde for reindrift, og har et stort beitepotensiale. Friluftsmessig er området lett tilgjengelig fra mange utgangspunkt, samtidig som de indre deler har karakter av villmark. Reiselivsmessig kan en nasjonalpark bli et viktig element i profilering av regionen, men bør fungere i et regionalt nettverk med andre tilbud, og området vil neppe bli et reiselivsfyrtårn alene. Området har gode opplevelsesressurser, og forekomst av "regnskog" regnes som interessant. Bevaring av det samiske naturgrunnlaget inngår i verneformålet.

Det foreslås revidering av forskriften for Tekssjøen naturreservat (opprettet 2005) for å oppdatere denne til en versjon etter naturmangfoldloven og for å harmonisere den med forskriften for Finnvollaldalen-Esplingdalen naturreservat. For Finnvollaldalen-Esplingdalen naturreservat (opprettet 2011) foreslås det å åpne for barmarkskjøring langs en fast trasé gjennom reservatet i reindrift til sommerboplass ved Stornesvatna, for å harmonisere med forskriften i den foreslåtte nasjonalparken. For nasjonalparken høres på to alternativ hva angår barmarkskjøring og lavtflyging i reindrift. Eksisterende forslag om Elgsjøen naturreservat har vært på høring i 2008 og er dermed ikke på høring nå.

Fylkesmennene foreslår at forvaltningsmyndigheten for Tekssjøen naturreservat og Finnvollaldalen-Esplingdalen naturreservat overføres fra Fylkesmennene til Nasjonalparkstyret, hvis det blir nasjonalpark.

1. Innledning

I denne rapporten fremmer fylkesmennene i Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag et verneforslag for opprettelse av Dåapma nasjonalpark, samt revidering av forskriftene for Tekssjøen og Finnvollidalen - Esplingdalen naturreservater.

1.1. Bakgrunn

Bakgrunnen for arbeidet er at ordførerne på vegne av kommunene Osen, Roan, Åfjord, Namdalseid og Verran i brev av 18. september 2009 til Miljøvern-departementet fremmet ønske om utredning av nasjonalpark på Nord-Fosen. I dette brevet vises det bl.a til de tidligere planene om skytefelt på Nord-Fosen. Etter at skytefeltplaner ikke ble noe av, fortsatte kommunene sitt engasjement for ivaretagelse av området. Blant annet ble kommuneplanleggingen samordnet gjennom Dåapma-prosjektet, hvor det ble utarbeidet felles retningslinjer for å ivareta naturkvaliteten for arealbruk som styres etter plan- og bygningsloven.

På bakgrunn av henvendelsen, og møte den 24. september 2009, ga Miljøvern-departementet i brev av 1. oktober 2009 fylkesmennene i Nord- og Sør-Trøndelag i oppdrag å utrede mulighetene for å opprette en nasjonalpark på Nord-Fosen.

I ettertid har Roan kommune og Verran kommune trukket seg fra prosessen. Roan trakk seg i januar 2010. Verran trakk seg i november 2011, etter at utredninger var startet og delvis gjennomført, slik at det har foregått utredninger i Verran. Verneforslaget omfatter nå areal i Åfjord, Namdalseid og Osen kommuner.

1.2. Organisering av prosessen

Proessen har vært organisert bl.a. med et Arbeidsutvalg og en referansegruppe fra partsinteresser. Arbeidsutvalget ble opprettet etter konsultasjoner med Sametinget og drøftinger med kommunene, og har arbeidet etter et mandat, se vedlegg 1. Arbeidsutvalget har en sammensetning med 2 representanter for hver kommune, en representant fra hver fylkeskommune og 2 representanter med personlige vararepresentanter for samiske interesser, utpekt av Sametinget. Pr. juni 2012 har Arbeidsutvalget denne bemanning:

<i>Steinar Lyngstad</i>	<i>Namdalseid kommune (leder 2011-2012)</i>
<i>Arvid Jåma</i>	<i>Fosen reinbeitedistrikt, Sør-Fosengruppa</i>
<i>Terje Haugen</i>	<i>Fosen reinbeitedistrikt, Nord-Fosengruppa</i>
<i>Kjell Einvik</i>	<i>Namdalseid kommune</i>
<i>John Einar Høvik</i>	<i>Osen kommune</i>
<i>Ivar Dybdahl</i>	<i>Osen kommune</i>
<i>Vibeke Stjern</i>	<i>Åfjord kommune</i>
<i>Tor Skjevdal</i>	<i>Åfjord kommune</i>
<i>Ivar Guntvedt</i>	<i>Nord-Trøndelag fylkeskommune</i>
<i>Tove Gaupset</i>	<i>Sør-Trøndelag fylkeskommune</i>

Fram til høsten 2011 var også Verran kommune med i Arbeidsutvalget, herunder med Frank Christiansen som leder. Arne Holtan og Leif Arne Jåma har vært personlige vararepresentanter for de samiske representanter. Sekretariat for arbeidsutvalget har vært fylkesmennene i Nord- og Sør-Trøndelag.

Reindriftsforvaltningen Nord-Trøndelag har bidratt i forhold til de samiske brukerinteresser i området.

Referansegruppe ble opprettet på bakgrunn av innspill til oppstartmeldingen og møte med partene den 10. oktober 2011, og har hatt denne sammensetning med representanter/stedfortredere:

<i>Willy Rømme/Terje Fjellheim/ Gunnar Singsaas Knut Inge Westerhus/Trond Fosli/ Harald Røthe Oddbjørn Ovesen/Arvid Osen Kjell Derås/Torgeir Havik Elise Årbogen Oddbjørn Solum Morten Aasheim</i>	<i>Åfjord fjellstyre Namdalseid fjellstyre Osen fjellstyre Naturvernforeningene Fosen reinbeitedistrikt Næringsinteressene, bondelaget Statskog</i>
--	--

Mens Verran kommune var med i prosessen var også representanter for Ulvig Kiær AS, bruksberettigede i Follafooss og Fergeli allmenninger og hytteeierforeningene med i gruppen.

1.3. Planområde og verneforslag.

Området som ble foreslått til utredning fra kommunene omfatter to eksisterende og ett foreslått naturreservat. Planområdet for utredning har dermed også omfattet disse områder. Planområdet er vist i figur 1, og i mer detalj i vedlegg 5.

Siden det er ulike fredningsformål ut fra ulike naturverninteresser, foreslår fylkesmennene at reservatene/ forslaget til reservat opprettholdes, og at øvrig areal vernes som nasjonalpark. Samtidig foreslås det en del harmonisering av forskriftene mellom reservatene og mellom reservatene og nasjonalparken, slik at de blir mest mulig sammenlignbare.

Forslaget er dermed slik:

Opprettelse av Dåpma nasjonalpark

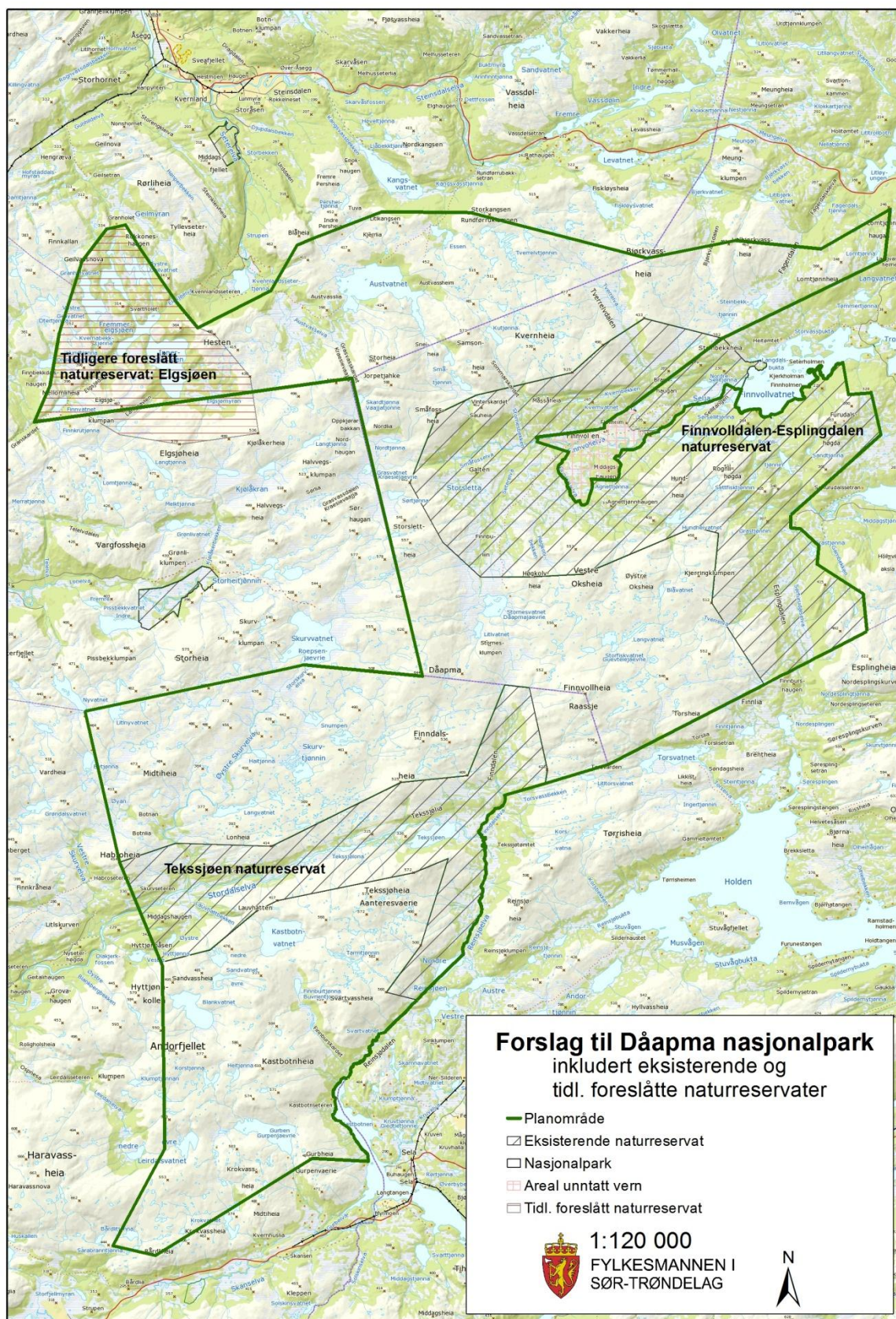
Revidering av forskriften for Tekssjøen naturreservat

Revidering av forskriften for Finnvollalen – Esplingdalen naturreservat

Forslaget til Elgsjøen naturreservat har vært på høring i 2008, og ligger nå til sluttbehandling i Miljøverndepartementet. Dette forslaget er dermed ikke til høring på nytt.

1.4. Areal

I tabell 1 oppgis det arealtall for hele området og for de aktuelle vernekategorier. Totalareal er 237,8 km². Av dette er 87,5 km² vernet eller foreslått vernet som naturreservat, mens den foreslåtte nasjonalparkens areal er på 150,3 km².

Figur 1. Kart over planområdet, med forslag til nasjonalpark, eksisterende naturreservat og foreslått naturreservat som tidligere har vært på høring.

Tabell 1. Areal i området. Angitt i km².

Kommune	Nytt areal (nasjonalpark)	Eksisterende/foreslått naturreservat	Samlet areal
Osen	24,3	13,1	37,4
Åfjord	71,6	24,0	95,6
Namdalseid	54,4	50,4	104,8
Sum	150,3	87,5	237,8

1.5. Prosess

Ifølge "Avtale mellom Sametinget og Miljøverndepartementet om retningslinjer for verneplanarbeid etter naturmangfoldloven i samiske områder," så ble Sametinget orientert i oktober 2009, og Konsultasjon med Sametinget startet i møte den 12. mai 2010. Drøftinger med kommunene startet i oktober 2009.

Oppstartmelding ble publisert 1. oktober 2010. Det kom inn 26 innspill til oppstartmeldingen fra:

Statens vegvesen, Statnett, NVE, Direktoratet for mineralforvaltning, Forsvarsbygg, Åfjord fjellstyre, Osen fjellstyre, Namdalseid fjellstyre, Bruksberettigede i Follafoss og Fergli allmenninger, Osen skogeierlag, Furudal beitelag m/fl (Namdalseid bondelag, Namdalseid/Osen saubeitelag, Heitømte beitelag), Trond Norum, Nord-Trøndelag Bondelag, Allskog, Vesterfjellet hytteeierforening, Fergeli hytteeierforening, Holden hytteeierforening, Namdalseid Idrettsråd, Råd for funksjonshemmede Åfjord, Naturvernforbundet, Verran Naturforening, Vern Fosen, Fosen Naturvernforening, Høgskolen i Nord-Trøndelag, NTNU Vitenskapsmuseet, Statskog.

Arbeidsutvalget ble konstituert i november 2010, og referansegruppen ble etablert i februar 2011. Det er avholdt 7 møter i arbeidsutvalget, og 3 møter i referansegruppen. Det er gjennomført partsmøte før referansegruppen ble etablert, og flere møter med kommunene før Arbeidsutvalget ble konstituert. I tillegg til konsultasjon med Sametinget er det gjennomført konsultasjon med Fosen reinbeitedistrikt 8. mai 2012, se vedlegg 2. Det er gjennomført åpne møter i kommunene i utredningsperioden. Det er gjennomført 6 befaringer med parter i planområdet.

De innkomne innspill fra disse og nye innspill underveis er fortløpende drøftet i referansegruppen og arbeidsutvalget. Innspillene har både gått på areal og forskriftsutforming. Naturvernforeningene, HINT og Vitenskapsmuseet har pekt på at området burde vært større. I den sammenhengen forholder fylkesmannen seg til det areal som kommunene har foreslått, og forslaget er basert på det.

Hva angår innspill til forskrift, så har en i betydelig grad klart å få til tilpasninger, enten gjennom dirkete unntak eller at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse, se nærmere i kap 5 Forslag, og kap. 6 Forvaltningsplan. Det høres på to alternativ hva angår barmarkskjøring og bruk av luftfartøy i reindrift, se nærmere i kap. 5, Forslag.

1.6. Undersøkelser

Områdets areal ligger under kravet om konsekvensutredninger jf plan- og bygningsloven. Det er innhentet informasjon og gjennomført nye utredninger som grunnlag for verneforslaget. En rekke undersøkelser er gjort tidligere i

området, i forbindelse med planene om skytefelt, i forbindelse med vindkraftplaner på Nord-Fosen og i diverse andre sammenhenger. Kunnskapsnivået i forhold til å etablere nasjonalpark er godt.

1.7. Hjemmelsgrunnlaget

Forslaget om opprettelse av nasjonalpark er i medhold av Naturmangfoldlovens § 35 om nasjonalpark, jf. § 33 om mål for områdevern. For den foreslåtte nasjonalparken er følgende mål i § 33 mest relevante:

- a) bevaring av variasjonsbredden av naturtyper og landskap,
- b) bevaring av arter og genetisk mangfold,
- d) bevaring av større intakte økosystemer, også slik at de kan være tilgjengelige for enkelt friluftsliv.

§ 35 1. ledd om nasjonalparker lyder:

"Som nasjonalpark kan vernes større naturområder som inneholder særegne eller representative økosystemer eller landskap og som er uten tyngre naturinngrep".

Området tilfredsstiller kriteriene for nasjonalpark, jf. kap. 2, om naturkvalitetene.

1.8. Miljøpolitisk grunnlag

Stortingsmelding nr. 62 (1991 – 1992) «*Ny landsplan for nasjonalparker og andre større verneområder*» legger til at nasjonalparker og andre større verneområder skal fange opp variasjonsbredden i norsk natur. I tillegg skal følgende momenter tillegges vekt:

- Behovet for vern av større sammenhengende urørte eller delvis urørte områder
- Ønske om sikring av områder med landskapsmessig verneverdier/storslagenhet
- Ta vare på spesielle biotoper
- Vern av planter og dyr
- Sikre verdifull vassdragsnatur
- Sikre verdifulle marine områder
- Hensynet til friluftslivet
- Hensynet til kulturminner

I tillegg anfører Stortingsmelding nr. 25 (2002 – 2003) at gjennomføring av nasjonalparkvern bør bidra til å fylle opp mangler i skogvernet.

1.9. Faglig grunnlag

Område har store og nasjonale verneverdier. Som lavalpint, oseanisk kystnært fjellområde dekker området opp for mangler i den norske nasjonalparkplanen. Området utgjør en del av det trolig største, kystnære, oseaniske naturskogområder av gran i Europa og er internasjonalt interessant. Området har viktige ornitologiske interesser. Området er et viktig til svært viktig friluftsområde og har spesielle biotoper og omfattende samiske kulturminner.

Området er relativt urørt, og utgjør det største kystnære området med villmark på Fosen.

1.10. Eiendoms- og rettighetsforhold

Områdene i Åfjord og Osen er statsallmenning. I Namdalseid er området Statskog og statsallmenning. Noe privat areal inngår i Finnvollaldalen-Esplingdalen naturreservat. Namdalseid fjellstyre, Osen fjellstyre og Åfjord fjellstyre administrerer rettigheter på basis av fjelloven.

Området ligger i Fosen reinbeitedistrikt.

Tabell 2. Liste over berørte gårds- og bruksnummer. Gjelder nytt areal.

Kommune	Gnr./Bnr. (nytt areal)	Nytt areal
Osen	39/1	Statsallmenning
Åfjord	25/1	Statsallmenning
Namdalseid	143/2, 187/1	Statsallmenning, statskog

1.11. Planstatus

Utenom de etablerte naturreservat er arealene LNF-områder i de respektive kommuneplaner. I Åfjord kommune er området vist som LNF-område, foreslått som verneområde

Følgende etablerte eller foreslåtte naturreservat ligger i det kunnngjorte planområdet, (jf. figur 1):

Tekssjøen naturreservat - Åfjord kommune, 24010 da, opprettet i 2005.
Finnvollaldalen-Esplingdalen - Namdalseid kommune, 50394 da, opprettet i 2011.
Elgsjøen foreslått naturreservat - Osen og Roan kommuner, 16421 da, hvorav 13102 da i Osen (den delen av Elgsjøenområdet som ligger i Roan kommune er utenfor planområdet). Det foreslåtte naturreservatet var på lokal høring i 2008 og ligger nå til sluttbehandling i Miljøverndepartementet. Den saken går sin gang uavhengig av nasjonalparkutredningen.

Vernede vassdrag

Årgårdsvassdraget, som drenerer Finnvollaldalen og Esplingdalen.

Steinselva, som drenerer storparten av de aktuelle arealene i Osen kommune.

Hofstadelva, som i hovedsak ligger i Roan, men nedbørsfeltet berører så vidt arealer i Åfjord og Osen kommuner.

I kommuneplansammenheng inngår størstedelen av området i det såkalte *Dåapma-området*, med felles kommunale retningslinjer for saker som forvaltes etter plan- og bygningsloven.

1.12. Navnsetting – samiske navn

Dåapma har vært betegnelsen på planområdet, og er navnet på et fjell i området. Dåapma er sørsamisk og betyr "slettelandet", noe som også betegner terrengformene i den delen av området. Dåapma er brukt som fellesbetegnelse også i andre sammenhenger. Det er for øvrig en rekke samiske navn i området, bl.a. Gurben (forsenkning), Dåapmajaevrie (samisk navn på Stornesvatna), Raassje (samisk for Finnvollheia).

2. Områdebeskrivelse og naturfaglige verdier

Dåapma-området har store og nasjonale verneverdier (***), dekker mangler blant store verneområder Norge, og er kvalifisert som nasjonalpark. Området ligger herunder i tilknytning til Europas trolig største areal av markert oseanisk naturskog, noe som gjør området internasjonalt interessant.

Området beskrives som en enhet, dvs planområdet inklusive de eksisterende og foreslåtte naturreservatene, da det er den sammenhengende og helhetlige økologien som er det faglige fundament i forslaget.

En del fagtema gis en naturverdi i beskrivelsene under, etter følgende skala:

- * Lokal verneverdi
- ** Regional verneverdi
- *** Nasjonal verneverdi

Opplysningene og vurderingene i kap. 2 er i hovedsak hentet fra "Biofokus Rapport 2011-41, Naturverdier og naturforhold i utredningsområdet for Dåapma nasjonalpark" (Hofton 2011), som beskriver naturkvalitetene i området ut fra tidligere undersøkelser og rapporter, supplert med egne registreringer. Mer utfyllende opplysninger kan også hentes fra Biofokus Rapport 2011-42 (Hofton 2011a).

2.1. Naturgeografi

Landskap og beliggenhet

Området ligger sentralt på Nord-Fosen i grenselandet mellom kommunene Osen, Åfjord og Namdalseid. Området ligger fra ca. 180 moh. (ved Finnvollvatnet) til 675 moh., på Finnvollheia, som er Fosens høyeste fjell. Tregrensa ligger på mellom 300 og 400 moh. Storparten av arealet ligger mellom 300 og 550 moh.

Naturforholdene karakteriseres av åpent heilandskap i de høyereliggende deler og av myr- og skogkledte daler i de lavereliggende deler. Betydelige deler av området ligger over skoggrensa, med et vidstrakt, bølgende viddeterreng, mange steder overstrødd med mange små og middels store vann. Flere større skogdaler går inn i området; Esplingdalen, Finnvolldalen og Stordalen/Reinsjødalen. Slake lier danner en jevn overgang fra barskog og myr i dalbunnen til de åpne heiene. I nordvest (Elgsjø-traktene) er terrenget langt mer kupert, med tung topografi, bratte fjellskråninger og stup, med skog innimellom.

Det meste av skogarealene i området er sammenhengende via lave pass og lisider. Det eneste skogområdet som ligger isolert er Elgsjø-traktene.

Området ligger på vannskillet mellom flere større vassdrag. Flere av dalførene omfatter til dels betydelige arealer med øvre deler av nedbørsfelt. Det gjelder særlig Finnvolldalen i Årgårdsvassdraget og Stordalen med Tekssjøen og Stordalselvas kilder.

Klima

Området har naturgeografisk en vestlig/oseanisk karakter. Området har en gradient fra vest mot øst, med overgang fra kyst og innover, og ligger i de naturgeografiske soner 1b – "Vestlige Trøndelag og ytre kyststrøk av Nordland nord til Vega" og 2a – "Midtre og indre fjordstrøk mellom Trondheimsfjorden og Vistenfjorden" (Korsmo et al. 1989). Klimaet preges av relativt milde vintre, kjølige somre og mye nedbør. Årsnedbøren ligger over 2000 med mer i vest, fallende til ca. 1200 med mer i øst. Gjennomsnittstemperaturen er beregnet til ca. 5,0 °C ved 200 moh.

Området ligger i følgende vegetasjonsgeografiske soner:

Mb-O2 – Mellomboreal klart oseanisk seksjon (de lavest liggende deler av skogdalene), Nb-O2 – Nordboreal klart oseanisk seksjon (hoveddelen av skogen) og A-O2 – Alpin klart oseanisk seksjon for arealene over skoggrensa (Moen 1998).

Figur 2. Fuktig, lavalpint, åpent heilandskap. Ved Snumpen i Åfjord, Dåapma i bakgrunnen. Også viktig ornitologisk område.

Berggrunn

Berggrunnen domineres av næringsfattige bergarter som gneis og granitt. Det inngår også noe glimmerskifer og glimmergneis, først og fremst langs ei lang stripe i sør (Holden-Kastbotnen), men også et felt sørøst for Skurvvatnet og enkelte steder i Furudalen.

Mindre områder med rik berggrunn finnes imidlertid også. Ei ganske lang kalksteinsåre løper øst-vest på nordsiden av Stordalselva-Tekssjøen. Rik berggrunn (antakelig amfibolitt) finnes i fortsettelsen av denne stripa øst-nordøstover fra Finnburshaugen til Bjørnaheia. Ellers opptre amfibolitt i blanding med glimmerskifer i Furudalsområdet.

Spredte olivinforekomster finnes. Disse står oftest lett synlig i terrenget, der de reiser seg som markante rustbrune til mørkebrune koller. Markante forekomster

finnes ved Skurvvatnet (utenfor området i Roan), ved «Gullkista» nordøst for Inner-Elgsjøen, Finnbulli (Rauhesten) og Søresplingskurven (utenfor området i Verran).

Kvartærgeologi

I motsetning til Fosen generelt, som har lite morenemateriale, er store deler av utredningsområdet dekket av morenemateriale med varierende tykkelse. Kvartærgeologisk interessant er moreneryggen som løper over hele Fosen-halvøya. Denne er særlig tydelig i terrenget over Dåapma. Denne moreneryggen er en del av Raet og er dannet under et isbrefremstøt under Yngre Dryas for 10000-11000 år siden. Drumliner, langstrakte strømlinjeformede rygger, finnes øst for Tekssjøen.

Oppsummering naturverdi geologi og kvartærgeologi *

Deler av området har lokalt interessante geologiske og kvartærgeologiske forekomster, knyttet til både isavsmeltingsperioden etter siste istid og til spesielle og sjeldne bergarter.

2.2. Inngrepsfri natur (INON)

Inngrepsfrie områder (INON) er områder som ligger en kilometer eller mer i luftlinje fra tyngre, tekniske inngrep, som for eksempel kraftlinjer, veger, og vassdragsreguleringer. INON er inndelt i tre soner etter avstand til inngrepene, 1-3 km fra inngrep, 3-5 km fra inngrep og over 5 km fra inngrep. Sonen over 5 km fra inngrep kalles også villmarkspreget område. Status for inngrepsfri natur i planområdet er vist i figur 3.

Forslagsområdet omfatter mesteparten av det største villmarkspregete området på Fosen, og et av få villmarkspregete områder i ytre strøk i Trøndelag.

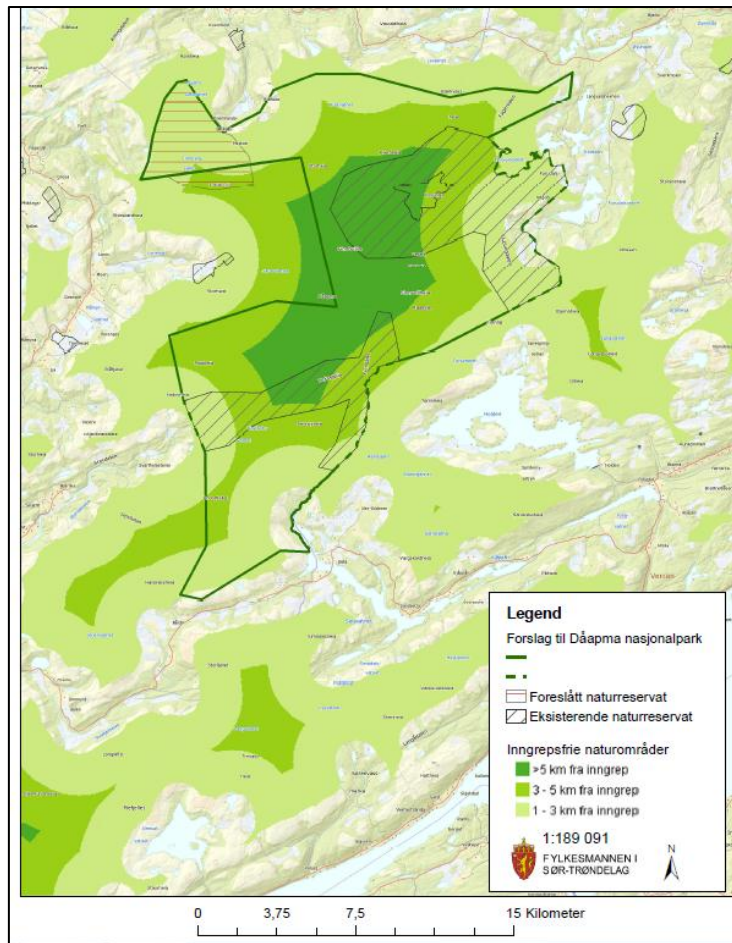
2.3. Fjell

Fjellområdene befinner seg i all hovedsak i lavalpin sone. Fattige og ofte skrinne fjell-vegetasjonstyper dominerer det aller meste av arealet over skoggrensa. Variert og artsrik flora er begrenset til Stordalen og de spredte olivinkoller og terrenget omkring disse, hvor det er regionalt sett et stort karplantemangfold, inkludert flere (regionalt) sjeldne arter.

Oppsummering naturverdi fjell **

Omtrent alle typer fjellnatur som finnes i ytre Trøndelag er godt representert i området, og området er meget godt representativt for fjellnaturen i regionen. Området vil også kunne bidra til å dekke inn en av de få gjenværende viktige naturgeografiske mangler for verneområder av snaufjell, ved at en her har relativt store areal sterkt til klart oseaniske fjellområder i lavalpin sone med god vegetasjonsdekning. Både olivinfelt og fjellrikmyrer er ganske dårlig representert idet verdifulle lokaliteter ikke er inkludert i planområdet.

Figur 3. Kart over inngrepfrie natur i Dåpma-området

Figur 4. Tverrelvdalen Namdalseid. Lavalpint, oseanisk heilandskap.

2.4. Skog

Barskog og myr dominerer de åpne dalførene under skoggrensa. Skogen er i all hovedsak fattig barskog. Lågurt- og høgstaudeskog finnes spredt, men dekker bare små arealer. Kalkskog dominert av gran og med artsrikt feltsjikt finnes langs en smal stripe på nordsida av Stordalselva, fra Tekssjøen og noen

kilometer nedover. Granskog er vanligst, men også en del furuskog inngår. Gran danner skoggrensa de fleste steder. Markert bjørkeskogsbelte finnes bare noen få steder.

Løvskog med dominans av bjørk og andre boreale løvtrær dekker små arealer i området. Osp, rogn og selje inngår i all hovedsak som spredte enkelttrær i granskogen. Gråor vanlig som spredt innslag langs elver og bekker, og som spredte trær i fuktige søkk og lisider. De største arealene med gråor står langs Finnvollelva og litt oppover langs Seterelva og Finnkruelva, og her er det ganske velutviklet og til dels gammel gråor-heggeskog.

Edelløvskog i form av sørboreale enklaver av almeforekomster finnes fragmentarisk i området, lokalisert til bratte solvarme sørberg under berghamre. Den best utviklete finnes nord for Kvernvatnet i Finnvolldalen. En liten almeforekomst finnes også i Gullkista nordøst for Inner-Elgsjøen, dessuten finnes småforekomster av alm flere steder i granskogen i Stordalen.

Skogstruktur og hogstpåvirkning

Generelt framstår terrenget under skoggrensa som et naturskoglandskap, der det meste av skogen er gammelskog som ikke er påvirket av skogbruk i nyere tid (siste 50-60 år). Veier og nyere flatehogster finnes ikke innenfor området, og ungskog og plantefelter dekker bare små arealer i Finnvolldalen og Esplingdalen. Store deler av skogen er imidlertid preget av tidligere tiders gjennomhogster og plukkhogster. Urskogs nær skog finnes i Finndalen-Reinsjødalen, ved Elgsjøen og i et lite parti i nordhellingen av Furudalshøgda. I Finndalen finnes gran i alder på 300 år.

Areal.

I alt er det ca. 23600 da produktiv skog i området, jf. tabell 3.

Tabell 3. Skogareal i området.

	Lavbonitet	Middels bonitet	Høgbonitet	Ikke definert	Sum
Innenfor naturreservat/foreslått naturreservat	11382	5706	747	3000	20835
Andre områder	2470	250	30		2750
Sum	12852	5956	807		23585

Enkeltområder, jf. figur 5.

Fire delområder innenfor Dåapma skiller seg ut med å ha særlig store verneverdier i skog.

1. Elgsjøen, Osen ***

- Urskogs nær granskog
- Gammel kystfuruskog
- Innslag av boreal regnskog
- Almeforekomst

2. Finnvollaldalen (mesteparten nå innenfor Finnvollaldalen-Esplingdalen naturreservat), Namdalseid **/**

- Fuktig gammelskog med gamle rikbarksløvtrær og rik lavflora
- "Elvekantskog" med gran
- Gråor-heggeskog
- Almeforekomst

3. Furudalshøgda - Hundtjønnna (nå innenfor Finnvollaldalen-Esplingdalen naturreservat), Namdalseid ***

- gammel naturskog av gran med stort innslag av gamle rikbarksløvtrær
- Boreal regnskog
- Rikt artsmangfold særlig av lav
- Urskogsnære parti

4. Tekssjøen - Reinsjødalen (eksist. reservat i Åfjord, m/tilgrensende areal i Verran utenfor forslagsområdet) ***

- Kalkskog, høgstaudeskog
- Rikmyr, rike kilder
- Urskogsnær granskog
- Gammel kystfurskog

Tre andre delområder i skog har verneverdier:

5. Kastbotnen (Finnburskardet), Åfjord **
6. Esplingdalen, Namdalseid **
7. Lomtjønnheia, Namdalseid *

Samlet vurdering av skogverdiene

Området er en del av et av de største naturskogsområdene i Norge, hvor naturlig skogdynamikk kan virke tilnærmet uhindret i stor skala. Sammen med tilgrensende områder i Verran, framstår området som det trolig største sammenhengende området med markert oseanisk gran-naturskog i Europa.

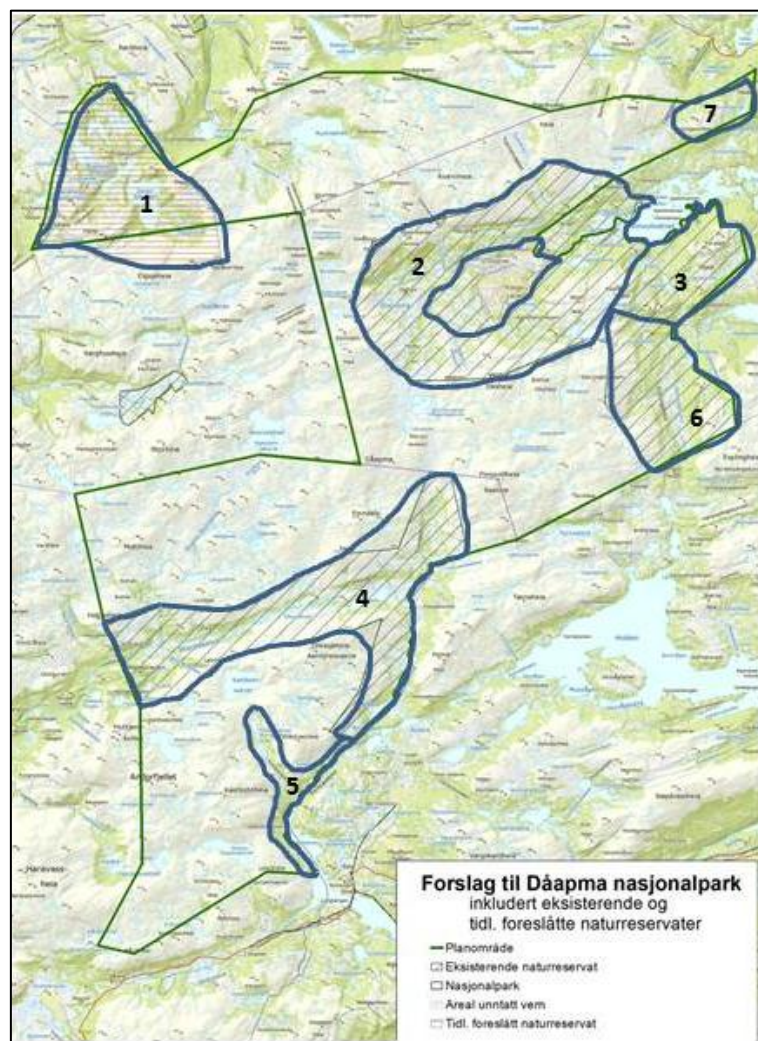
Norge har internasjonalt forvaltningsansvar for oseaniske skogtyper generelt, og særlig oseanisk granskog og furuskog, området er således også internasjonalt interessant (Hofton 2011).

Området har på den annen side mangler når det gjelder lavereliggende og spesielle skogtyper, og når det gjelder avgrensning/storområdefunksjonalitet. Viktige naturskogskorridorer med mye naturskog er ikke inkludert. Dette begrenser området økologiske funksjonalitet som storområde i forhold til potensialet. Avgrensningen vurderes derfor som naturfaglig noe mangelfull.

Artsmangfoldet vurderes samlet sett som middels rikt, men med kvaliteter for arealkrevende gammelskogsarter og forstyrrelsesfølsomme fuglearter.

Området vil i betydelig grad bidra til å dekke viktige mangler ved skogvernet i Norge, med hensyn på (i rekkefølge fra stor til liten grad):

1. Storområder
2. Større områder med urskogspreg/skog under naturlig dynamikk
3. Internasjonale ansvarstyper
4. Viktige forekomster av rødlistearter
5. Rike skogtyper

Figur 5. Verneverdige skogområder i planområdet (tykk blå strek). 1 Elgsjøen, 2 Finnvollidalen, 3 Furudalshøgda-Hundtjønnna, 4 Tekssjøen-Reinsjøene, 5 Kastbotnen (Finnburskardet). 7 Lomtjønnhøgda. (Tilgrensende verdifulle skogareal i sør faller utenfor forslaget).

Oppsummering naturverdi skog ***

Samlet sett vurderes området som nasjonalt verneverdig (***) mht. skog, først og fremst pga. at dette er et meget stort sammenhengende naturskogsområde og fordi det er i tilknytning til trolig har de største arealene med markert oseanisk gran-naturskog i Europa. Området har imidlertid mangler mht. økologisk variasjonsbredde, spesielle skogtyper og avgrensning/maksimering av storområde-funksjonalitet.

Figur 6. Skog og vann. Lomtjønneha, Namdalseid.

2.5. Myr og våtmark

Myr, sumpskog og forsumpet mark dekker store arealer. De fleste av myrene er minerotrofe myrer i form av flatmyr, bakkemyr, blandingsmyr og (sjelden) strengemyr. Nedbørsmyr dekker bare små arealer. Terrengdekkende myr er en oseanisk og interessant myrtype som i området finnes vest for Hundheia (Finnvoll dalen) og på Lomtjønneha (nord for Finnvollvatnet).

Myrene er i all hovedsak fattige, men det er også noe intermediermyr, mens rikmyr bare inngår fragmentarisk. De største og best utviklede rikmyrsarealene finnes i Stordalen-Tekssjøen-området.

I kantene av stilleflytende elver, bekker og tjern inngår stedvis høgstarrsump med flaskestarr, trådstarr og elvesnelle. Dette er trolig best utviklet i Selja i vestenden av Finnvollvatnet, dels også ved Tekssjøen. Små kilder finnes spredt. Rikkilder er påvist nord for Tekssjøen.

Naturverdier i myr er knyttet til flere store og varierte myrkompleks, forekomster av rikmyr og terrengdekkende myr. Viktige områder er:

- Tekssjøen-området med myrkompleks, rikmyr og rikkilder.
- Sørtjørna-Grasvatnet (i Roan) med rikmyr.
- Finnvoll dalen med myrkompleks, terrengmyr og rikmyr.
- Esplingdalen-Nordesplingen med myrkompleks.

Naturverdier i vann og våtmark er knyttet til vegetasjonsrike vann, vann med mye kantsone, holmer m.m., gruntvannsområder og starr- og sivbelter.

Viktige områder er Selja, Finnvollvatnet, Tekssjøen, fjellvann nord for Stordalen i Åfjord og sør for Finnvoll dalen i Namdalseid.

Oppsummering naturverdi myr *

Store myrarealer finnes i området, for en stor del med et uberørt preg, og det er også ganske god variasjonsbredde i myrtyper. Imidlertid mangler lavlandsmyr,

og det er bare små arealer spesielle/verdifulle myrtyper (rikmyr, terrengdekkende myr). Myrkvalitetene vurderes derfor som bare moderate. Det er en vesentlig svakhet at verdifulle (rik)myrområder i grenseområdene til planområdet bare i liten grad inngår.

Oppsummering naturverdi våtmark *

Annen våtmark enn myr er lite utbredt. Naturverdiene knyttet til vegetasjon og botanikk i våtmark er i regional-nasjonal målestokk begrensete og vurderes samlet sett som * (en-stjerners verdi). Starr- og sivbelter i kanten av åpne vann og tjern har imidlertid viktig funksjon for fugl.

2.6. Vann og vassdrag

Området er rikt på vann og vassdrag. Disse framviser relativt stor variasjon, med bl.a. klare fjellvann, små og større skogsvann av ulik karakter, mørke dystrofe myrtjern i ulik grad av gjengroing. Like utenfor plangrensa ligger større skogsjøer (Finnvollvatnet, Furudalsvatnet bl.a). Mange ulike ferskvannsbiotoper finnes.

En viktig kvalitet ved vassdragene i området er at man har middels store tilnærmet intakte nedbørsfelt med hele variasjonsbredden fra barskog til høyfjell. Dette gjelder særlig Stordalselva og Finnvollelva.

Vassdragene i området er typiske for høyereliggende vassdrag i regionen, og representerer velegnede typeområder (representative for regionen) og referanseområder (liten grad av inngrep). Imidlertid mangler større fossefall og andre spektakulære vassdragsformer.

Det er fisk i de fleste vann i området, for det meste ørret, mens røye finnes i noen få vann. Anadrome laksefisker finnes ikke. Vann uten fisk bør kartlegges, da dette har økologisk/naturvernmessig verdi.

Det er knyttet middels viktige (regionale) kvaliteter mht. fugl til vann og vassdrag. En god bestand av storlom, fast forekomst av svartand og hekking av sangsvane er her viktigst.

Flomutsatte, ustabile grusører langs Finnvollelva har interessant vegetasjon, med bl.a. den relativt sjeldne planten klåved.

Oppsummering naturverdi vann og vassdrag **

Viktige vassdrags-naturverdier er knyttet til tilnærmet intakte og lite påvirkete, hele nedbørsfelt av småelver, med spennvidden fra mellomboreal barskog til snaufjell (typeområde/representativitet), men også biomangfoldmessig ved at en del av vannene både i fjellet og i skogområdene har klare verdier for vann- og våtmarksfugl.

Figur 7. Stornesvatna, Namdalseid.

2.7. Planteliv

Vegetasjon

Oseanisk klima, sein snøsmelting og slak topografi fører til markant forsumping og gir en vegetasjon med klare (sub)oseaniske trekk, med mange vestlige arter og få østlige arter.

Ca. 62 % av området er snaufjell og annen åpen mark, ca. 18 % er skog, ca. 15 % myr og ca. 5 % innsjø. Fattige vegetasjonstyper dominerer nesten hele området. Det er bare i Stordalen-Tekssjøen og lokalt i Finnvollaldalen at det inngår rikere vegetasjonstyper.

Karplanter

I skytefeltområdet ble det påvist 311 karplanter og det antas at de fleste av disse også finnes innenfor verneområdekomplekset. To karplanter er på rødlista, som nær truet, alm og klåved.

Generelt dominerer vanlige og vidt utbredte arter. I noen delområder er floraen rikere og følgende områder framheves:

1. Kalkskog i Tekssjøen naturreservat
2. Fjellpartier med kalkberg (Torsheia) og spredte olivinkoller.
3. Sørvendte lune brattskrånninger under skoggrensa (Kverrvatnet N i Finnvollaldalen, Gullkista ved Elgsjøan)
4. Gråor-heggeskog og elvekantskog (Finnvollaldalen).

Moser

Vanlige bunnsjiktmoser for de aktuelle vegetasjonstypene finnes i området. En hel del (sub)oseaniske moser inngår vanlig, både på myr og i skog. Det er ikke registrert rødlistede moser i området.

Lav

Lav står sentralt mht. artsmangfoldet i de oseaniske skogene i Midt-Norge, med et stort antall interessante og rødlistede arter og også arter og artssamfunn som Norge har internasjonalt ansvar for (boreal regnskog). Skogen i området står generelt for høyt til at artsutvalget er stort. Sjeldne og kravfulle arter er konsentrert til enkelte mindre delområder. 16 rødlistede lavarter er registrert i området.

Viktige delområder for lav er:

1. Finndalen, med arter knyttet til urskogsner granskog.
2. Furudalshøgda, som har skog med preg av boreal regnskog.
3. Elgsjø-området, med et parti boreal regnskog.

Sopp

Generelt har oseaniske områder et vesentlig fattigere artsmangfold av vedlevende sopp enn mer kontinentale områder. Et mindre knippe av relativt vanlige og vidt utbredte naturskogsarter inngår. 10 rødlistede vedboende sopparter er registrert i området. Jordboende sopp er dårlig undersøkt i området.

I alt er 28 arter av karplanter, sopp/kjucker og lav som er registrert i området på rødlista, se tabell3 og 4.

2.8. Dyreliv

Faunaen i området er typisk for høyereliggende områder på Fosen-halvøya og store deler av ytre Trøndelag. Områdets store grad av urørthet er positivt for faunaen og særlig forstyrrelsesfølsomme arter.

Mange vann i området har verdifulle forekomster av vadere, storlom og ender. Fjellvåk, kongeørn, hønsehauk og jaktfalk hekker i området. Området huser dessuten gode bestander av våre hønsefugler storfugl, orrfugl, jerpe, lirype og fjellrype. I alt 7 fuglearter som er registrert i området er på rødlista (strandsnipe, storlom, varsler, fiskemåke, svartand, hønsehauk, jaktfalk).

Ranke (2011) og Winnem (2011) har registrert fuglefaunaen i området.

Fuglefaunaen i barskogen er variert, og de fleste typiske barskogsarter som finnes i Trøndelag, forekommer. Et hekkefunn av duetrost er en noe uventet registrering. Ved vann og myrer med vannspeil i skogregionen er rødstilk og gluttsnipe forholdsvis vanlige.

Svartand ble observert på to lokaliteter, og arten hekker trolig her. Storlom er registrert på flere aktuelle hekkevann.

Over tregrensen har området en bra tetthet med vadefugl, med rødstilk og heilo som de dominerende artene. Mange arter med spurvefugler som trives i fjellterreng var vanlige. Lappspurv ble registrert på en lokalitet. Artsutvalget er imidlertid ikke like variert som i fjellområder i indre strøk av Trøndelag, da mange av de klassiske fjellartene som boltit, svømmesnipe, fjelljo, fjellerke, myrhauk m.fl. ser ut til å mangle i Dåapma.

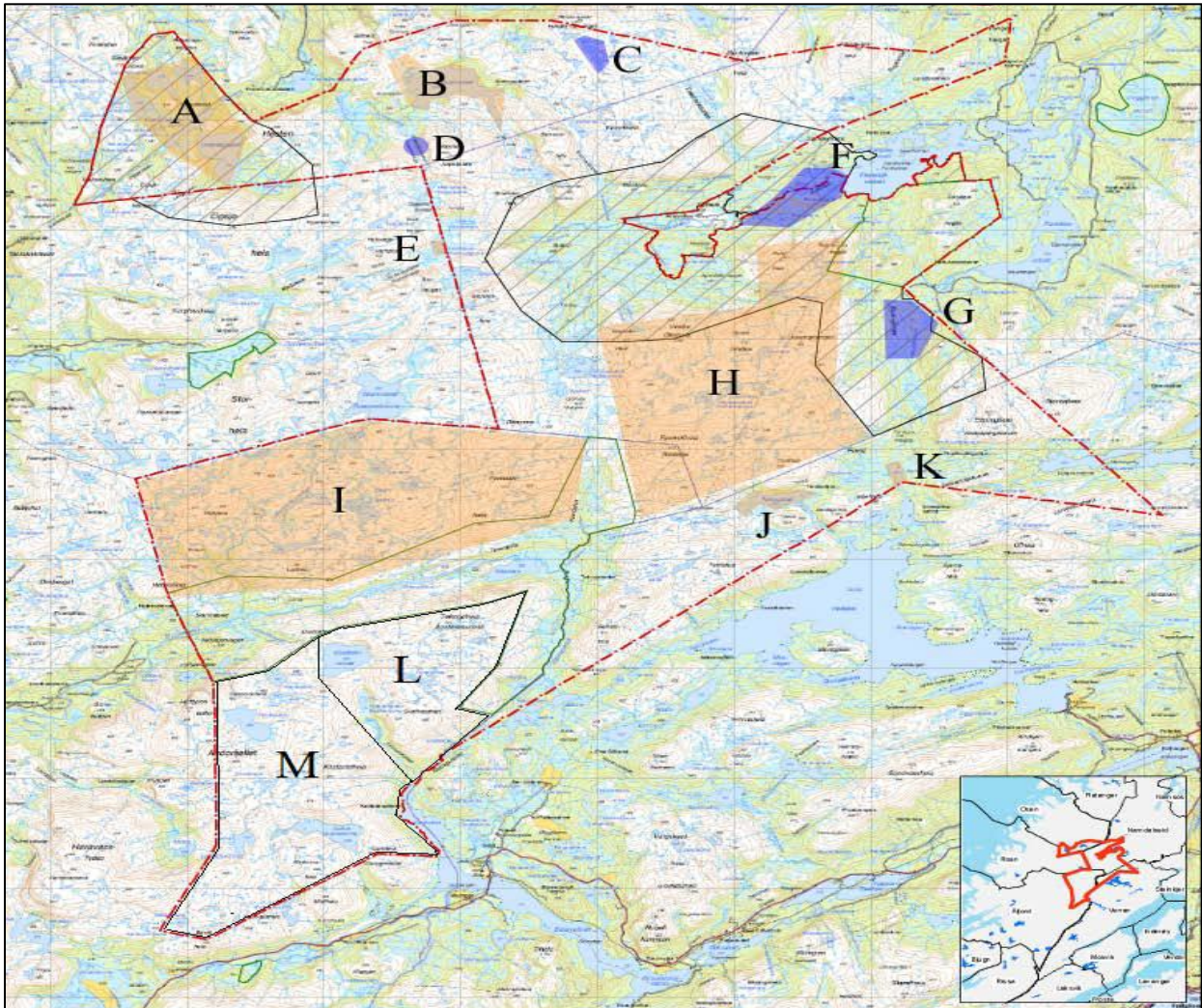
Ut fra de ornitologiske registreringer av Ranke (2011) og Winnem (2011) er ingen deler av utredningsområdet registrert som svært viktige (kategori A). 9 områder er registrert som viktige (kategori B), mens 4 områder er registrert som lokalt viktige (kategori C). De ulike områdene er vist i figur 9.

Av rødlistede pattedyr er det bare gaupe som benytter området regelmessig, mens jerv forekommer sporadisk.

Oppsummering naturverdi dyreliv

Med basis bl.a. i ornitologisk rapport er verdi dyreliv **, regional verdi.

Figur 9. Kart over registrerte lokaliteter av ornitologisk verdi. Lokalt viktige (kategori C, lokal verdi) er blå (lokalitetene C, D, F, G) og viktige (kategori B, regional verdi) er oransje og uten farge (lokalitetene A, B, E og H-M). Kart fra ornitologisk notat (NOF 2010, 2011), undersøkelsesområdet (rød stiplest strek) er før justering av plangrense.

Reitan et al. (1982) anser området (skytefeltområdet) å være godt egnet som viltbiologisk typeområde i Trøndelag og er et velegnet referanseområde for forskning, undervisning og ressursovervåking. Samlet sett framstår likevel ikke området som nasjonalt viktig for fugl og/eller pattedyr (Hofton 2011).

2.9. Rødlisterarter

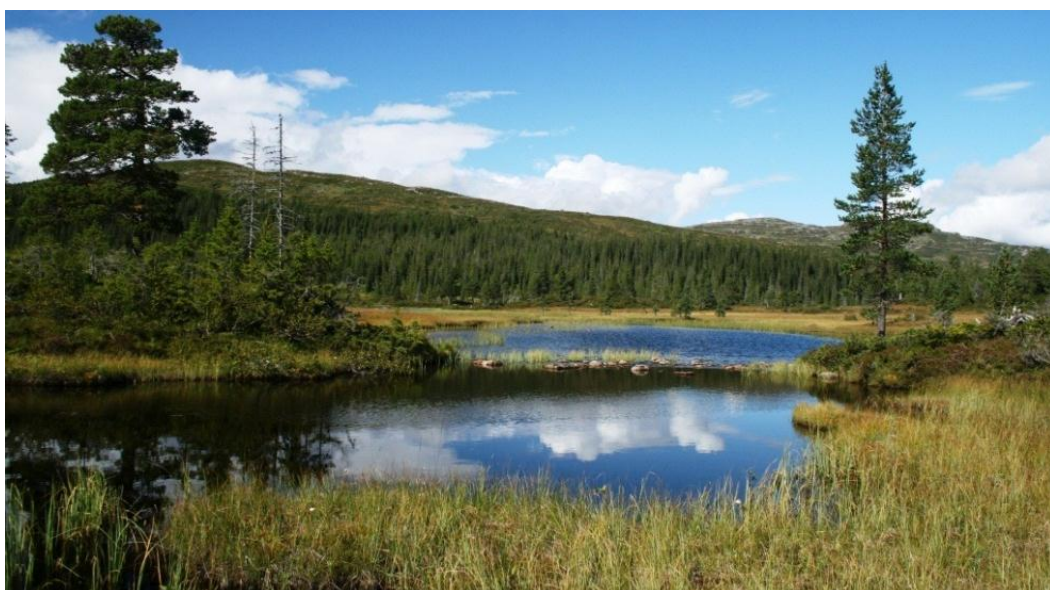
Det er i alt registrert 36 rødlistede arter innenfor Dåpma-området (tabell 4 og 5). Flest arter er registrert innenfor artsgruppene vedboende sopp og skorpelav. En sårbar skorpelavart er kun registrert i Verran-delen.

Tabell 4. Antall registrerte rødlistearter innenfor ulike artsgrupper i Dåpma-området (fra Hofton 2011).

Artsgruppe	CR – Kritisk truet	EN – Sterkt truet	VU – Sårbar	NT – Nær truet	DD – Datamangel	Totalt antall rødlisterarter
Vedboende sopp			1	9		10
Makrolav			3	3		6
Skorpelav		2	4	4		10
Karplanter				2		2
Fugl				7		7
Pattedyr			1-2			1-2
Krepsdyr		1				1
Alle grupper		3	9-10	25		37-38

Tabell 5. Rødlisterarter med antatt fast forekomst påvist i Dåpma- området. Fra Hofton (2011).

Artsgruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Rødliste
Vedboende sopp	<i>Aleurodiscus lividocoeruleus</i>	Drueskinn	NT
	<i>Chaetodermella luna</i>	Furuplett	NT
	<i>Crustoderma comeum</i>	Hornskinn	NT
	<i>Cystostereum murrayii</i>	Duftskinn	NT
	<i>Gloiodon strigosus</i>	Skorpepiggsopp	NT
	<i>Hyphodontia curvispora</i>	Sigdsporeknorteskinn	VU
	<i>Leucogyrophana sororia</i>	Ullnettsopp	NT
	<i>Phellinus nigrolimitatus</i>	Svartsonekjuke	NT
	<i>Pseudoglyphis pinicola</i>	Gammelqranskål	NT
	<i>Sidera lenis</i>	Tyrkjuke	NT
Makrolav	<i>Alectoria sarmentosa</i>	Gubbeskjegg	NT
	<i>Collema occultatum</i>	Skorpeglye	VU
	<i>Fuscopannaria ignobilis</i>	Skorpefittlav	NT
	<i>Fuscopannaria mediterranea</i>	Olivenfittlav	NT
	<i>Pseudocyphellaria crocata</i>	Gullprikklav	VU
	<i>Ramalina thrausta</i>	Trådragg	VU
Skorpelav	<i>Bactrospora corticola</i>	Granbendellav	VU
	<i>Chaenotheca gracillima</i>	Langnål	NT
	<i>Chaenotheca laevigata</i>	Taiganål	VU
	<i>Chaenothecopsis viridialba</i>	Rimnål	NT
	<i>Cliostomum leprosum</i>	Meldrøpelav	VU
	<i>Gyalecta friesii</i>	Huldrelav	NT
	<i>Rinodina disjuncta</i>	Trønderringlav	EN
	<i>Schismatomma pericleum</i>	Rosa tusselav	VU
	<i>Sclerophora amabilis</i>	Praktdoggnål	EN
	<i>Sclerophora peronella</i>	Kystdoggnål	NT
Karplanter	<i>Myricaria germanica</i>	Klåved	NT
	<i>Ulmus glabra</i>	Alm	NT
Fugl	<i>Actitis hypoleucos</i>	Strandsnipe	NT
	<i>Gavia arctica</i>	Storlom	NT
	<i>Lanius excubitor</i>	Varsler	NT
	<i>Larus canus</i>	Fiskemåke	NT
	<i>Melanitta nigra</i>	Svartand	NT
	<i>Accipiter gentilis</i>	Høsehauk	NT
	<i>Falco rusticolus</i>	Jaktfalk	NT
Pattedyr	<i>Lutra lutra</i>	Oter	VU
	<i>Lynx lynx</i>	Gaupe	VU

Figur 8. Reinsjødalen, Åfjord kommune. (Sett fra Verran, grensa går i vassdraget).

2.10. Sammenfatning: Inndekning av mangler ved områdevern i Norge

Området bidrar i betydelig grad til å dekke et viktig hull mht. naturgeografisk og naturtypemessig representativitet blant store verneområder i Norge. Dette skyldes særlig at:

1. Området har større arealer lavalpine kystfjell med god vegetasjonsdekning.
2. Det omfatter store sammenhengende naturskogområder, som trolig utgjør en del av det trolig største sammenhengende oseaniske gran-naturskogsområdet i Europa.

Graden av inndekning mht. områdevern både nasjonalt og regionalt er imidlertid lavere enn potensialet på grunn av avgrensning i forhold til areal i Roan og Verran.

2.11. Egnethet som nasjonalpark etter naturmangfoldloven

Egnethet er vurdert av Biofokus (Hofton 2011). Vurderingen av Dåpma-området som nasjonalpark knytter seg opp mot nasjonale retningslinjer og bestemmelser for opprettelse av nasjonalparker og andre store verneområder. Dette innebærer at kandidatområder for nasjonalpark må holde et «minstemål» av naturkvaliteter, og at avgrensningen er slik at disse naturkvalitetene sikres på en god måte.

Avgrensning av området

Naturmangfoldlovens § 34 sier at verneområdets geografiske utstrekning skal samsvare med verneformålet. Ved avgrensning av verneområdet skal det legges vekt på å ivareta økologiske funksjoner av betydning for verneformålet og økosystemets tåleevne mot ytre påvirkninger.

Samlet sett vurderes planområdet å tilfredsstillere retningslinjene om avgrensning av større verneområder i naturmangfoldlovens § 34, men med betydelige

mangler knyttet til manglende sammenheng mellom skogområdene fra Nordesplingen til Kastbotnen og til fjellområdet i Roan.

Vernekvaliteter

Naturmangfoldlovens § 35 sier at som nasjonalpark kan vernes større naturområder som inneholder særegne eller representative økosystemer eller landskap og som er uten tyngre naturinngrep.

Planområdet tilfredsstillende godt disse kravene. Det er et større naturområde med uberørt preg, og i praksis helt uten tyngre naturinngrep (veier, kraftlinjer, større bygninger og konsentrasjoner av bygninger, vassdragsreguleringer m.m.). Området har også i høy grad «representative økosystemer eller landskap», dvs. området er i stor grad representativt for høyereliggende natur i regionen. Det har også «særegne økosystemer», først og fremst av skog.

Rapportene er laget på arealgrunnlaget som var til stede mens Verran var med i prosessen. Dette har redusert totalarealet fra ca 261 km² til ca 237 km². At Verran trakk seg ut, har redusert områdets verdi noe. Fylkesmennene vurderer faglig sett at svekkelse er begrenset hva angår verdi som lavalpint oseanisk fjellområde, og dermed mangelloppfyllelse i forhold til nasjonalparkplanen. Det samme kan vurderes mht. ornitologiske verdier og friluftsverdier (beskrives i kap. 4.3). Derimot er negativ effekt mer markant når det gjelder skogbiologiske verdier, da de aktuelle skogareal i Verran har høy biologisk kvalitet, høy andel kjerneområder og utgjør en faktor både i arealstørrelse og som potensiell sammenbinding av skogområdene. Sett i forhold til produktivt skogareal i seg selv er arealreduksjon begrenset (ca 4000 da produktiv skog), og det er fortsatt om lag 23 500 da produktiv skog igjen i det aktuelle området.

Biofokus konkluderer med at Dåpma vurderes å ha nasjonale naturverdier, og det oppfylder retningslinjene/kravene i naturmangfoldloven og stortingsmeldinger 62 (1991-92) og 25 (2002-03) for opprettelse av nasjonalpark, selv om det er tydelige mangler mht. avgrensning og dermed også til hva som fanges opp av vernekvaliteter (Hofton 2011).

Figur 10. Nestenurskog i Finndalen, Åfjord kommune. Grantrær i alder 300 år finnes her.

3. Kulturminner

Kapitlet om kulturminner er todelt, en del om kulturminner utenom samiske kulturminner og en del om samiske kulturminner.

3.1. Samiske kulturminner

Samiske kulturminner er beskrevet av Arvid Jåma og Leif Pareli (Jåma 2012, Pareli 1982). Samiske kulturminner kan være svært vanskelig å påvise. For noen kulturminner kan det også være vanskelig å dokumentere om de er samiske eller ikke. Samiske kulturminner eldre enn 100 år er automatisk fredet.

Typiske fysiske kulturminner er "gåetieh sijje" (Gammetufter) "aallijeh jallh lihpie"(Steinhellere.) "boernieh"(Jordkjellere.)"gedtieh"(Samlegjerder.)" sjielie gierkieh"(Offersteiner.) o.s.v.

Litt historikk

Thomas Von Westen (1682-1727) var en norsk prest og misjonær blant samene. I 1716 ble von Westen utnevnt som leder av samemisjonen. Han ble senere kalt for «samenes apostel». Von Westen opprettet i 1716 Seminarium Scholasticum (senere Seminarium Lapponicum) ved Trondheim katedralskole, som skulle utdanne lærere, prester og misjonærer for samene. «Samelektoren» så at det var nødvendig med undervisning og litteratur på deres eget språk, og gikk inn for å skaffe dem ABC-bok og andre lærebøker på samisk.

I årene 1716-1723 foretok von Westen tre store misjonsreiser i Nordlandene, Finnmark og de samiske områdene i Sør- Norge.

Hans Skanke (1679-1739), født i Trondheim, norsk skolemann, prest og forfatter, engasjerte seg tidlig for tanken om en egen misjon for samene, og han anbefalte Misjonskollegiet i København å bruke katedralskolens lektorat til et slikt arbeid. Thomas von Westen gjorde Skanke til sin vikar når han selv var på reise. Skanke fullførte beretningen om Finnemisjonens historie 1728–30 på grunnlag av von Westens notater (*Epitomes Historiæ Missionis Lapponicæ*), en av de eldste og viktigste kilder om Finnemisjonens første arbeidsår.

Ut fra Tomas von Westens skriftlige materiale om samene, kan en hente ut at følgende stedsnavn knyttet til samer og samiske bosteder på/ved Fosen: *Indherredets fjelde, Aafjordfjelde, Tromsdalen, Wærranfjeldet, Letzjaure (et vand, som ligger der i fjeldene midt imellem Aafjordens, Ørelands, og Stadsbøygens Sogne), Bestadfjeld ved Sillojaure (som er et langt men smalt vand, hvilket ligger der i fjeldet).*

«Saa at disse Finner om Sommeren er eforstrødde i 5 Præstegiølds fjelde, hvoraf de 4re continuere ved fjeldryggen igiennem Innherredet, men ded 5te, som ligger i Nord fra Trunhjem, er een Peninsul næsten omgivet af den Salte Søe, ved hvilken paa den Østre siide ligger Lexwigens Præstegiøld, paa den Søndre siide Stadsbøygens, imellem Sonden og Vesten Ørelands, og paa den Vestre siide Aafjordens Præstegiøld. Til dedte fjeld dog eendeel familier om Sommeren begive sig med sine dyr fra Skikkerfjeldet over Snaasens heede, med hvilke denne Peninsul er Landfast, men didindtil ved fjorde og vande fra Indherredet adskilt.» Kilde:Hans Skankes epitomes historiæ missions lapponicæ pars qvarta 1730 ved Johs Falkenberg Oslo 1943

Letzjaure må etter lokaliseringen være Lysvatnet i Åfjord. Først i 1815 begynte gården Kalaunet i Åfjord å bruke plassen Lysvatnet til seter. Omkring 1824 ble det gårdsdrift med fast bosetning.

Bestadjeld el. Bedstaden omfattet områdene i deler av tidligere Beitstad(Steinkjer), Malm (Verran) og Namdalseid kommuner. «*Bedstaden*» omfattet altså store fjellområder på Fosenhalvøya.

Sillojaure el. Sillejaevrie er blitt omskrevet til Selavatnet . I dette området var det bare samisk bosetning før 1770. Her finner vi flere tufter og tradisjon omkring de samer som holdt til her. Bl.a. Kruven, Skansen, Moa (Myrmoen), Silderren, Siriklumpen, en samegrav og et offersted på Gurbheia. Offerplass på Hyllvassheia (ved Holden) osv.

Registreringer av samiske kulturminner knyttet til skytefeltsaken

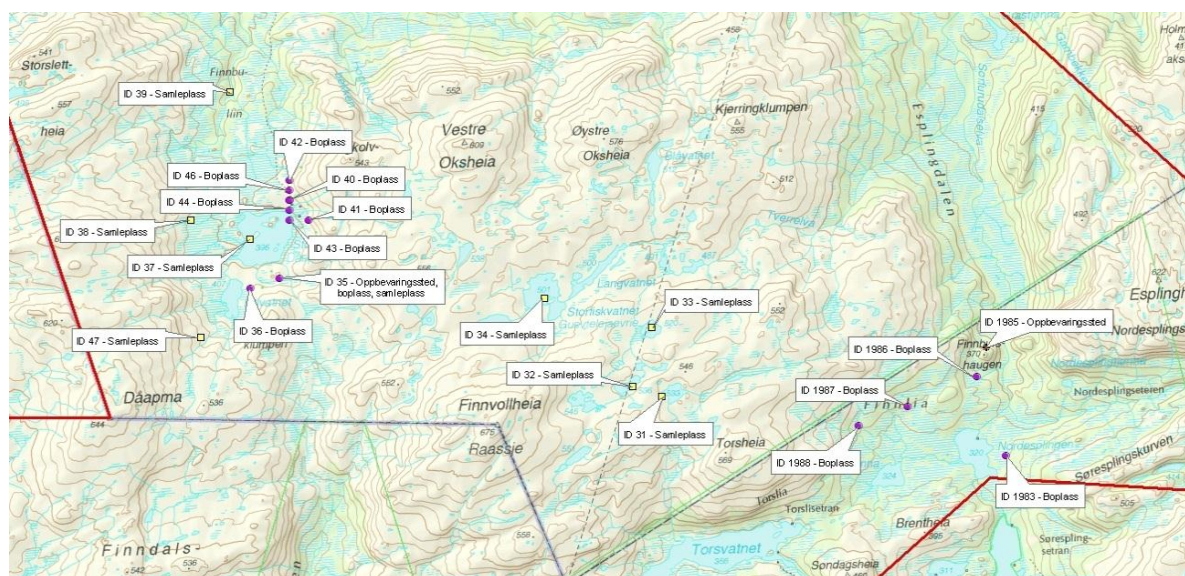
I forbindelse med planene om skytefelt på Nord-Fosen ble det i 1981 og 1982 utført registrering av samiske kulturminner. Registreringsarbeidet ble utført av forsker Leif Pareli fra DKNVS Museet i samarbeid med reineier Peder Jåma og reineier Paulus Holtan. Funnene fra disse registreringene er inkludert i tabell 6 og på kart i figurene 12, 15, 19 og 20.

Figur 11. ID 37: Merketangen i Stornesvatnet. Foto: Arvid Jåma

Tabell 6. Registrerte samiske kulturminner innenfor plangrensa til Dåpma nasjonalpark (utført mens Verran var med):

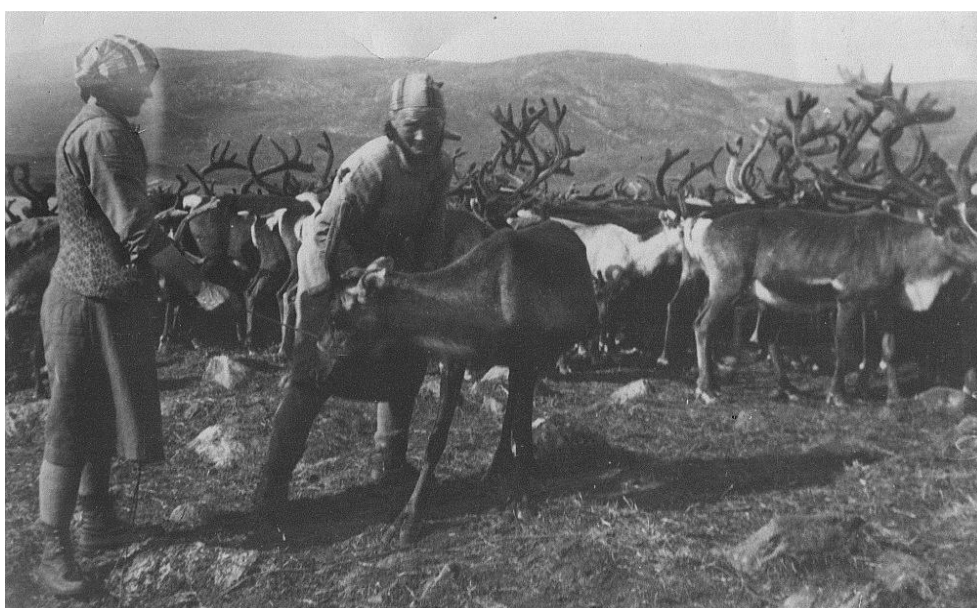
ID:	RBD:	Kommune:	Kategori:	Navn:	Hva:
2	Fovsen-Njaarke	Åfjord	Rein-relatert	Snumpen	Samlepass
3	Fovsen-Njaarke	Åfjord	Annet	Skurvvatnet	Annet
5	Fovsen-Njaarke	Åfjord	Boplass, trad.	Skurvvatnet	Boplass
31	Fovsen-Njaarke	Namdalseid	Rein-relatert	Finnvollheia	Samlepass
32	Fovsen-Njaarke	Namdalseid	Rein-relatert	Finnvollheia	Samlepass
33	Fovsen-Njaarke	Namdalseid	Rein-relatert	Finnvollheia	Samlepass
34	Fovsen-Njaarke	Namdalseid	Rein-relatert	Storfiskvatnet	Samlepass
35	Fovsen-Njaarke	Namdalseid	Boplass, trad.	Stornesvatnet	Oppbevaringssted, boplass, samlepass
36	Fovsen-Njaarke	Namdalseid	Boplass, trad.	Stornesvatnet	Boplass
37	Fovsen-Njaarke	Namdalseid	Rein-relatert	Stornesvatnet	Samlepass
38	Fovsen-Njaarke	Namdalseid	Rein-relatert	Finnbuliin	Samlepass
39	Fovsen-Njaarke	Namdalseid	Rein-relatert	Finnbuliin	Samlepass
40	Fovsen-Njaarke	Namdalseid	Boplass, trad.	Stornesvatnet	Boplass
41	Fovsen-Njaarke	Namdalseid	Boplass, trad.	Stornesvatnet	Boplass
42	Fovsen-Njaarke	Namdalseid	Boplass, trad.	Stornesvatnet	Boplass
43	Fovsen-Njaarke	Namdalseid	Boplass, trad.	Stornesvatnet	Boplass
44	Fovsen-Njaarke	Namdalseid	Boplass, trad.	Stornesvatnet	Boplass
46	Fovsen-Njaarke	Namdalseid	Boplass, trad.	Stornesvatnet	Boplass
47	Fovsen-Njaarke	Namdalseid	Rein-relatert	Dåpma	Samlepass
1983	Fovsen-Njaarke	Verran	Boplass, trad.		Boplass
1985	Fovsen-Njaarke	Verran	Oppbevaringssted		Oppbevaringssted
1986	Fovsen-Njaarke	Verran	Boplass, trad.		Boplass
1987	Fovsen-Njaarke	Verran	Boplass, trad.		Boplass
1988	Fovsen-Njaarke	Verran	Boplass, trad.	Finnlia	Boplass
2826	Fovsen-Njaarke	Osen	Boplass, trad.	Austvassheim	Boplass
2827	Fovsen-Njaarke	Osen	Rein-relatert	Austvatn	Samlepass
2828	Fovsen-Njaarke	Osen	Rein-relatert	Austvatn	Samlepass
2829	Fovsen-Njaarke	Åfjord	Boplass, trad.	Finnburtjønna	Boplass
2830	Fovsen-Njaarke	Åfjord	Boplass, trad.	Finnburtjønna	Boplass
2831	Fovsen-Njaarke	Åfjord	Boplass, trad.	Finnburtjønna	Boplass
2832	Fovsen-Njaarke	Åfjord	Annet	Gurben	Annet
2833	Fovsen-Njaarke	Åfjord	Boplass, trad.	Gurben	Boplass
2834	Fovsen-Njaarke	Åfjord	Rein-relatert	Gurben	Samlepass
2835	Fovsen-Njaarke	Åfjord	Rein-relatert	Gurben	Samlepass
2836	Fovsen-Njaarke	Åfjord	Rein-relatert	Fiskløysa	Samlepass

Figur 12. Samiske kulturminner på strekningen Dåpma – Esplingdalen, Åfjord og Namdalseid kommuner. Stornesvatna t.v. i kartet.

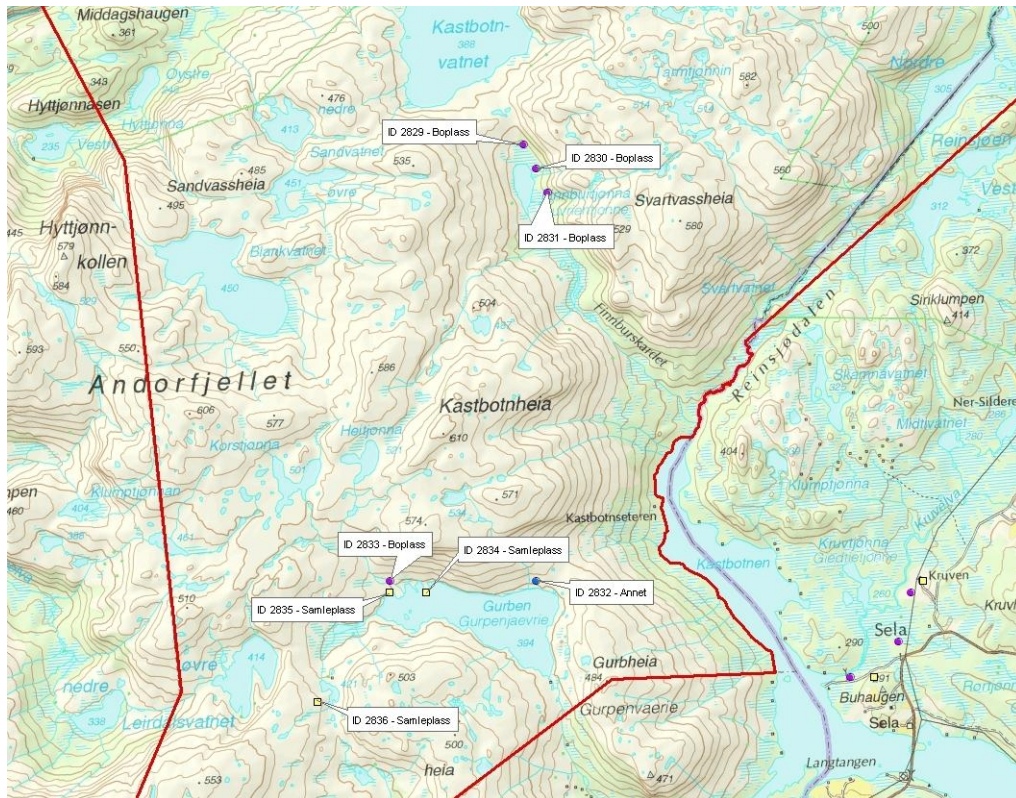

*Figur 13. Gamma ved Stornesvatnet kunne benyttes ennå på 1950-tallet.
Julius Larsen (1903-1987) til høyre. Foto: Ukjent*

Figur 14. Maria Andersdtr Bendiksen (1883-1972) og Lisa Jonetta Klemetsen (1891-1986) melker rein ved Stornesvatnet. Foto: Ukjent

Figur 15. Samiske kulturminner fra Finnburtjønna i nord til Gurben i sør, Åfjord kommune.

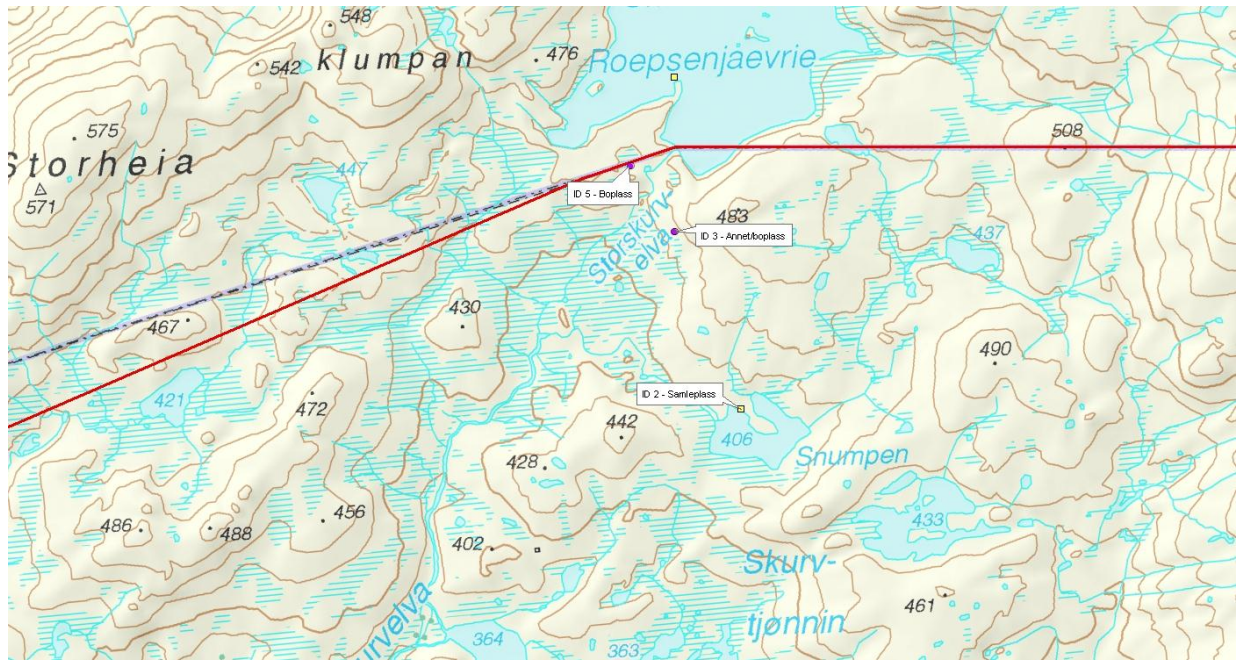
Figur 16. ID 2832: Heller ved Gurben. Lokaliteten omtales i rapport Leif Pareli 1982.

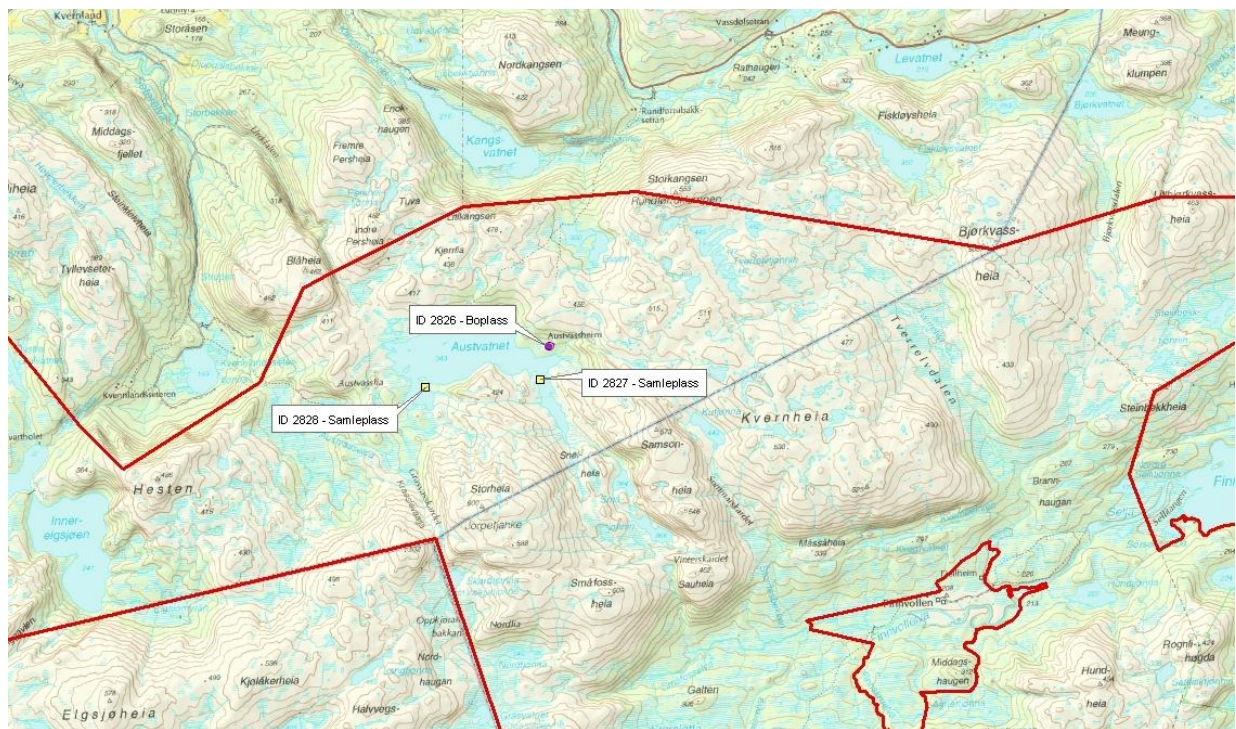
Figur 17. ID 2833. Boplass. Gammetuft Gurben. Lokaliteten omtales i rapport Leif Pareli 1982. Gammen kunne ennå benyttes tidlig på 1960-tallet. Emelie Jåma (1913-1989) foran gammen i Gurben. Foto Arvid Jåma

Figur 18. ID 2829, 2830 og 2831: Denne gammetufta ligger på nordsiden av Finnburtjønna. Detsom er synbart i dag er rester etter et overnattingssted som ble bygget av bygdefolk i senere tid. Se omtale Leif Pareli 1982. Foto Arvid Jåma

Figur 19. Samiske kulturminner sør for Skurvvatnet, Åfjord kommune

Figur 20. Samiske kulturminner ved Austvatnet, Osen kommune

Samisk bosetning på Fosenhalvøya før 1770

Det er mange spørsmål som dukker opp når man skal følge fotsporene til samer som har levd på Fosenhalvøya. Og når vi beveger oss langt ned på 1700-tallet

blir det vanskeligere å sette de riktige personer inn i sitt rette tidsmiljø. Dette berører flere faktorer hvor man lett kan ta feilaktige slutninger. Når man beveger seg bakover i tid kan "manns minne" bli forvrengt etter som åra går. Men allikevel skal man ta slike kilder alvorlig.

De kildematerialer som er benyttet er i hovedsak utdrag av kirkebøker, bygdebøker, festesedler m.fl.

Når man går dypere inn i annet kjent kildemateriale er det vel fastslått at Selaområdet har hatt faste samiske bosetninger lenge før "bumann" begynte å rydde jord på 1770-tallet.

Dagens gårder som Skansen i Åfjord, Myrmoen (Moa), Sela, Kruven og Silderen i Verran var som nevnt, i tiden før 1770 "eid" og bosatt av samer. Ikke at de var registrert som eiere. Dette ble aktuelt først senere av ikke samer da Steffen Ingebrigsen i 1771 fikk feste på Steffenheimen som første bumann i Selagrenda (Ner-Sela)

Kildene forteller ikke så mye om hvem disse samene var. Samene eksisterte i området til tross for at de hele tida var omgitt av jordbruksbygder på alle kanter. Konkurransen til utmarka var ennå ikke på den tida så konfliktfylt, og derfor kunne samene leve en tilnærmet anonym tilværelse.

3.2. Andre kulturminner

Det er ikke foretatt systematiske arkeologiske registreringer av ikke-samiske kulturminner innenfor avgrensningen av nasjonalparken. Det finnes imidlertid opplysninger om at det skal finnes fangstgroper innenfor grensen av nasjonalparken, ved Innerelgsjøen. Stedsnavn slik som Elgsjøheia og Elgsjøen viser at det finnes potensial for automatisk fredete kulturminner, særlig knyttet til jakt og fangst innenfor nasjonalparkområdet. Det vurderes også at det er en viss sannsynlighet for at det skal finnes anlegg knyttet til forhistorisk jernfremstilling innenfor området. I tilknytning til de større sjøene er det potensial for steinalderboplasser. Det bør foretas systematiske arkeologiske registreringer innenfor nasjonalparkområdet, slik at kulturminnebestanden kan kartlegges og forvaltes.

Det er heller ikke foretatt systematisk registrering av nyere tids kulturminner i området i forbindelse med nasjonalparkarbeidene, men området ble undersøkt med henblikk på nyere tids kulturminner tidlig på 1980-tallet som ledd i planlegging av skytefelt (Fenne 1982).

Rapporten viser at det finnes noen kulturminner av interesse i området (bygninger, tufter, rester etter slåttebruk, skogsdrift, jakt og fangst). Rapporten er imidlertid såpass gammel at registreringene bør gjennomgås i felt slik at vi kan få slått fast om de kulturminnene som ble registrert den gangen fortsatt finnes, og for å få kartfestet og tilstandsregistrert dem.

Opplysninger fra Fenne (1982):

Naturlandskapet er totalt sett dominerende i området. Den utnytting som har vært har satt svake spor etter seg. Den samiske bruken er omfattende, men har vært skånsom. Landskapet er svært lite preget av tekniske inngrep. Ingen av de beskrevne kulturminnene innenfor planområdet er av Fenne registrert som særlig verneverdige.

Gårder og rydningsplasser

Den gården som i dag trer fram med det videste kulturlandskapet er Finnvollen, som ble ryddet og bosatt i andre halvdel av 1700-tallet og der var 3 bruk. Det var også mye slått på myrene i Finnvollalen.

Austvasslia i Osen var også gårdsbruk med drift fra 1844 til 1949. I sørenden av Fremmer Elgsjøen i Osen, Elgsjødalen, har det også vært gårdsbruk med bosetting i perioden 1849 til ca. 1900, etter dette setring.

Det var muligens også en kort tid bosetting på Skurvseteren i Åfjord.

Seterdrift

På følgende steder har det vært seter innenfor plangrensa:

- I alt 3 setrer omkring Elgsjøen i Osen kommune
- Grasvass-seteren sør for Austvatnet i Osen kommune
- Skurvseteren i Åfjord kommune

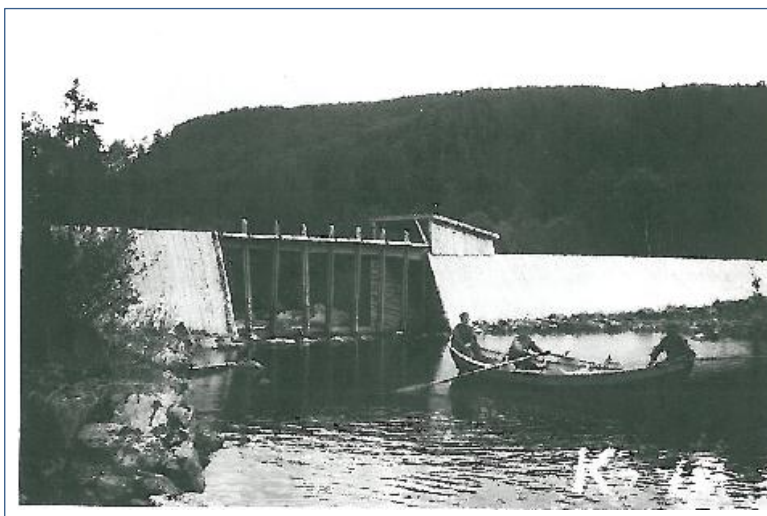
Slåttebruk

Slått og beite er sentrale utnyttingsformer fra gammelt av. Slått var utbredt i Furudalen og i Finnvollalen i Namdalseid. Slått var også utbredt i Osen-delen av området. I Åfjord var det mindre omfang, men det ble slått ved Skurvseteren og ved Tekssjøen. Det meste av slåttelandet var myrslått og stakking har vært mer vanlig enn oppbevaring i løe/høybu.

Skogsdrift

Bøndene har fra gammelt av nyttet skogen allsidig, skurtømmer, ved, gjerder, fôr og redskapsemner. Never, bark, tjære og trekull er skogsressurser/produkter som det er kjent har vært henta ut fra området.

Namdalseid har vært den fremste skogsbygda i dette distriktet. Det har vært gardssager ved Fremmer Elgsjøen og ved Finnvollen. Fløtingsdam ble bygd ved utfallsosen av Elgsjøen (figur 21) og ved Tekssjøen, og det var fløting på Elgsjøelva/Sæterelva og Stordalselva.

Figur 21. Elgsjødammen i 1948, bygd i 1946/47. Fra Fenne (1982).

4. Brukerinteresser

De viktigste brukerinteresser er som samisk område, som beiteområde for husdyr, og som friluftsområde. Fjellstyrene har omfattende aktivitet i området bl.a med administrering av beiterettigheter, ivaretagelse av friluftsverdier, samt utleievirksomhet og salg av jakt og fiske. Fjellstyrenes virksomhet er derfor inkludert i beskrivelsen av beite, friluftsliv, jakt og fiske. Hytter og hus i området til å bo i er vist i figur 28.

4.1. Tekniske anlegg og bygninger i området

Osen

Osen Fjellstyre har to hytter i området, en ved Austvatnet (figur 22) og en i Austvasslia. I tillegg har fjellstyret en gapahuk ved Essen. Fosen reinbeitedistrikt, Nord-Fosengruppa har et hus ved Austvatnet (Austvasheim, figur 23). Det er ei privateid hytte sør for Indre Persheia.

Fjellstyret har merket stiene til sine hytter ved Austvatnet og Austvasslia.

Figur 22. Fjellstyrehytta ved Austvatnet.

Figur 23. Reindriftshytta «Austvasheim» ved Austvatnet

Åfjord

Åfjord fjellstyre har to hytter/buer i området, Botnstua (figur 24) i Botnan nordvest i området og bu nordøst for Haitjønnna (figur 25). Det er merket sti til Botnstua, med turmålpost fra Fosen Turlag. Fjellstyret har videre et naust med en båt ved Langvatnet. Fjellstyret har også hytte m/båt ved Teksjøen. Det er ei hengebru over Øystre Skurvelva omtrent på grensa til Tekssjøen naturreservat.

Fosen reinbeitedistrikt, Sørfosengruppa, har ei gjeterhytte vest for Gurben.

Fosen Turlag har en turmålpost på toppen av Dåapma (figur 26).

Figur 24. Botnstua, eid av Åfjord fjellstyre.

Figur 25. Bu ved Haitjønnna, eid av Åfjord fjellstyre

Figur 26. Turmålpost på toppen av Dåapma.

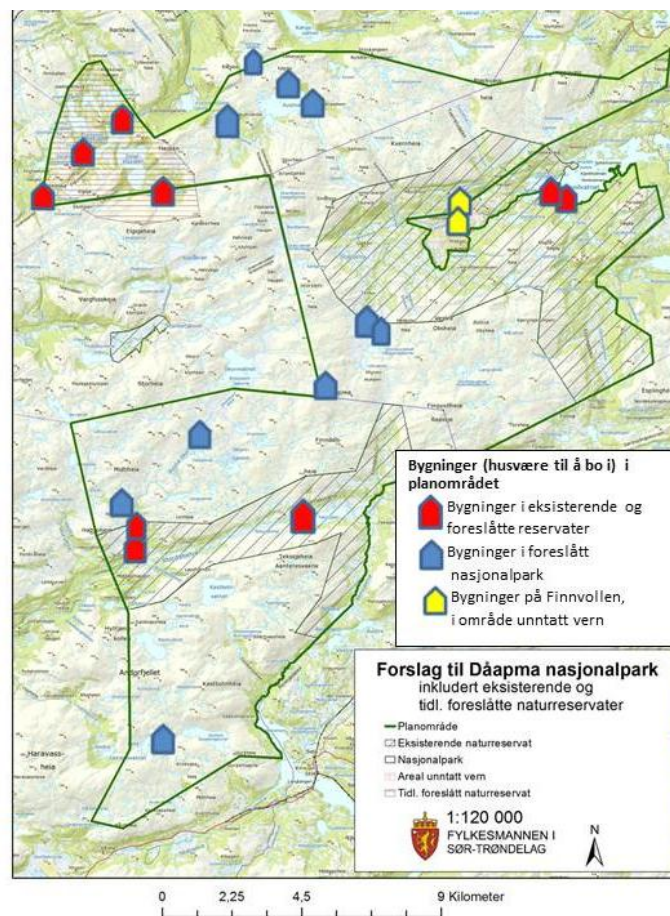
Namdalseid

Fosen reinbeitedistrikt har merkegjerde (samletrø) på Dåapma (figur 27), samt gjerder som fangarmer for å lede reinen inn i merkegjerdet. De har ei mindre tregamme (bu) der, samt et lite uthus.

Ved Stornesvatnet har samene sommerboplass for tre familier med tre hus, ett anneks, ett naust, ei restaurert gamle og ett lite hus til bruk i reindriffta. Fjellstyret og Statskog har utleiehytter utenfor, men i randsonen til området i Furudalen, og det er et godt tilbud av utleiebåter i samme område. Det er bro over elva i Esplingdalen, samt gammelt naust ved Steinbekktjønnin.

Figur 27. Samletrø for rein på Dåapma.

Figur 28. Bygninger i tilknytning til planområdet.

4.2. Beitebruk

Kapitlet om beiting omfatter vanlig husdyrbeite, dvs. storfe og sau. Reindrift er beskrevet i eget kapitel.

4.2.1. Beitepotensialet

En egen utredning om beitepotensialet ble det utarbeidet av en arbeidsgruppe i forbindelse med skytefeltsaken (*Beitepotensialet. Norges landbruksvitenskapelige Forskningsråd. 1982. Del av Rapport*). Skytefeltområdet var betydelig større enn den foreslåtte nasjonalparken, nemlig på 520 km², og beitearealet ble samlet beregnet til 492 km². Det vil si at praktisk talt hele området er egnet til beiting. Avkastningen ble beregnet til å være fra 2 fórenheter (f.e.) pr. dekar til 50 f.e. Fórproduksjonen i området (skytefeltområdet) er beregnet til 3,4 mill. f.e. Dette gjelder den produksjon som i praksis er nyttbar for beitende husdyr i løpet av en beitesesong. Storfebeitene (under 260 moh.) har en gjennomsnittlig produksjon på 18,1 f.e. pr. dekar, noe som er under middels for storfebeite (beiteklasse 2). Sauebeitene (over 260 moh.) har en gjennomsnittlig produksjon på 4,7 f.e. pr. dekar, noe som samlet sett er under middels for sauebeite (beiteklasse 2). Storfebeitene (under 260 moh.) tilsvarer et beitebelegg på 3000 ungdyr. For sau (over 260 moh.) er det beitepotensiale for ca. 17-18 000 dyr (sauer+lam).

Det var med en større andel lavereliggende områder i skytefeltområdet enn i nasjonalparkforslaget. Gjennomsnittlig vil nok derfor beiteforholdene i den foreslåtte nasjonalparken være noe dårligere enn det som er gjennomsnittstallene for skytefeltet når det gjelder storfebeite.

Alle aktuelle kommuner melder at beitepotensialet ikke er utnyttet i dag. Åfjord kommune sier potensialet er dårlig utnyttet, Namdalseid anfører 30-50%, mens Osen melder at potensialet kan utnyttes bedre.

4.2.2. Beitelag

Det slippes sau og storfe inn mot området både fra Osen, Namdalseid og Åfjord av nasjonalpark-kommunene, samt at Verran har beiteareal innenfor planområdet (Kastbotn-området, samt Åfjords del av Reinsjødalen). Sau streifer fra slippstedene inn mot og inn i området, samt at de også til dels krysser beitelagsgrensene.

Følgende beitelag utnytter området:

Åfjord:

Stjern og Butli beitelag, sau.
Malm beitelag, sau.

Osen:

Namdalseid og Osen beitelag, sau.

Namdalseid:

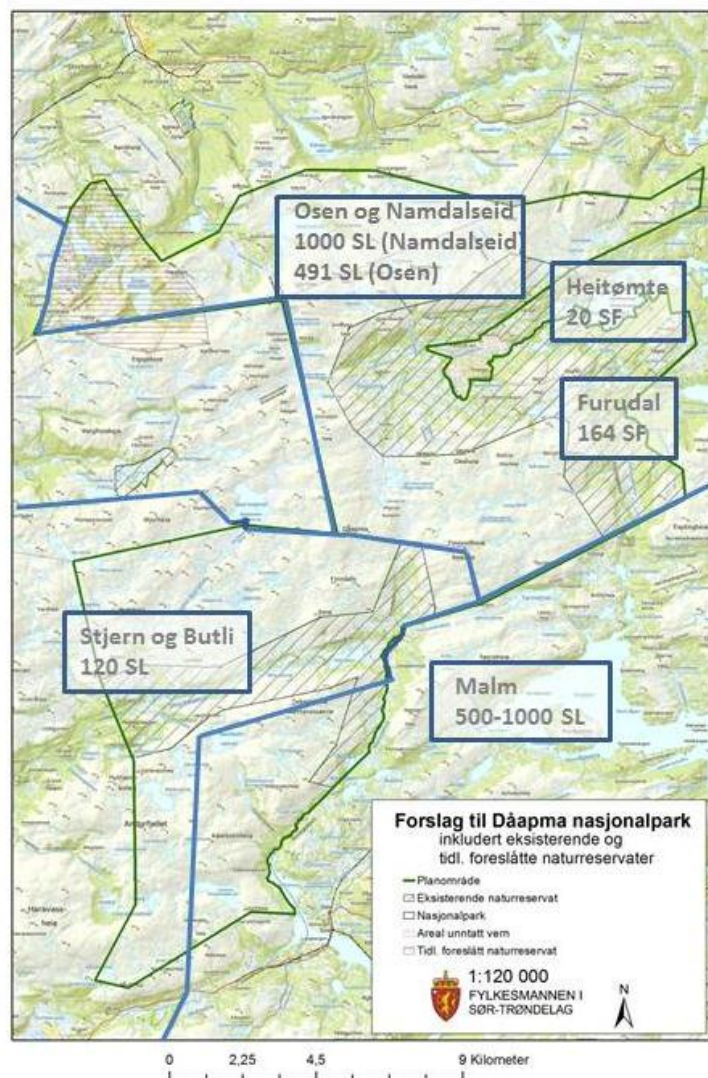
Namdalseid og Osen beitelag, sau.
Heitømte beitelag, storfe.
Furudal beitelag, storfe.

Når det gjelder grenser for beitelagene, er de noe forskjellig angitt i Skog og Landskap sin database i forhold til opplysninger fra kommunene. Nå vil sau og beitedyr uansett streife noe uavhengig av de formelle grenser for beitelag, slik at dyr som slippes i Osen iblant tar seg over til Åfjord, o.l. Kart i figur 29 viser omtrentlige beiteområder.

Heitømte beitelag operer med storfe, og beiter innenfor et areal begrenset av enkelt strømgjerde på strekningen mellom Lomtjønnehaia, Steinbekkheia og Finnvollvatnet, se figur 29.

Furudal beitelag har storfe i Furudalsområdet. Hovedområdet er Heggdalslia og området langs vegen i Sørfurudalen, mens sekundært område som dyrene streifer til etter hvert, er Esplingdalen.

I Osen slippes noe storfe i traktene ved gårdene, og storfe kan trekke inn mot planområdet utover i beitesesongen.

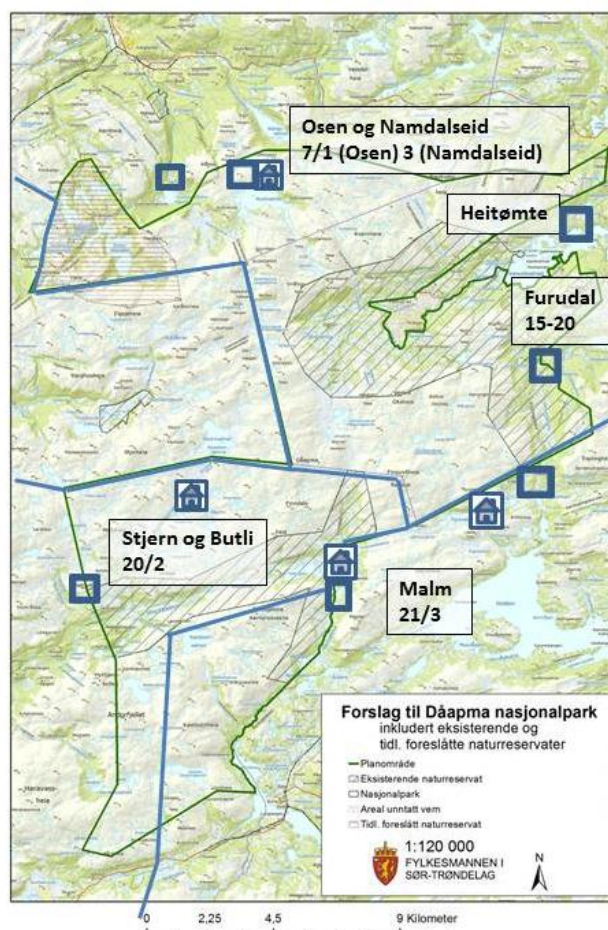

Figur 29. Oversikt over beitelagsområder i Daa-pma-området (blå strek), og med antall dyr sluppet på beite i 2010. SL = sau og lam, SF = storfe.

Tabell 7. Antall dyr på beite sommeren 2010 i Daaþma-området. *- tallet for Namdalseid gjelder Heitømte og Furudal til sammen. Av disse har Heitømte +/- ca 20 kviger.

Beitelag	Brukere totalt	Beiter i området	Antall sau (sau+ lam)	Storfe
Osen og Namdalseid (fra Osen)	7	1	491	75 (innover mot området)
Osen og Namdalseid (fra Namdalseid)		3	1000	
Heitømte		1-2		
Furudal		15-20		184*
Stjern og Butli	20	3	120	
Malm beitelag	21	5	500-1000	

I løpet av de siste 10 årene var slippet av kviger i Heitømte og Furudal beitelag størst tidlig på 2000-tallet, med over 300 og 400 kviger enkelte år (tabell 7), men da er også kviger i statsallmenningene nord for fylkesvegen medtatt, altså Sandvasslia mv. De siste år er det sluppet kun i Furudalen/Heitømte. Tallene, f.eks for Malm beitelag, omfatter også betydelig beiting utenfor planområdet, da Malm beitelag har hovedbeiteområde utenfor området, i Verran kommune.

Figur 30. Beitelag med totalantall brukere og brukere innenfor planområdet i 2010/2011, samt oversikt over tilsynshus og samletrøer

Det var i 2011 søknad fra Snåsa om beiting i Finnvollidalen/Furudalen fra besetninger på Snåsa. Anmodningen ble i 2011 avslått av Fjellstyret, men dette viser både potensial og mulighet for økt beiting i området.

4.2.3. Tekniske anlegg og transport

Beitenæringen benytter diverse tekniske anlegg, som ligger i- og like utenfor planområdet (figur 30). Det er samletrøer for sauer like utenfor planområdet i Sørfurudalen, ved Tekssjøtømtet i Verran, ved Kvennlandssetertjønnna og ved Austvatnet i Osen, og utenfor planområdet i Stordalen i Åfjord. Innenfor planområdet har Heitømte beitelag strømførende gjerde omkring sitt beiteområdet (figur 30). Strømmen genereres fra solcelleanlegg ved Steinbekktjønnin. Det er også gjerde i område Hundheitjønnna. Enkelte saltsteinstasjoner finnes.

Malm beitelag har beite delvis i Åfjord. Fra Verran kommune oppgis det behov for flere/større samletrøer for sau, for de øvrige kommuner synes dette å være tilfredsstillende. Verran angir også behov for flere saltsteinautomater. Det anføres at det i framtida kan være behov for ytterligere gjerder og samletrøer.

Hytter eller buer som beitenæringen bruker er bu like utenfor planområdet i Særfurudalen, hytte like utenfor planområdet ved Tekssjøtømtet. Videre så har beitenæringen satt opp bu nordøst for Haitjønnna i Åfjord. Denne bua er solgt til Åfjord fjellstyre, men kan benyttes av beitebrukerne. I Osen benytter beitebrukerne fjellstyrehytte som eies av Osen fjellstyre.

Det anføres fra kommunene at det er tilstrekkelig med tilsynsbuer ut fra beitesituasjonen i dag, og at behov for nye buer kan avhenge av utviklingen i beitenæringen.

Transport

Innenfor Dåapma-området skjer transport i beitenæring i hovedsak med snøscooter når det gjelder drift/vedlikehold av hyttene og samletrøene, samt utkjøring av saltstein. I akutte tilfeller kan det være behov for uttransport av syke/skadde dyr på barmark med traktor eller ATV.

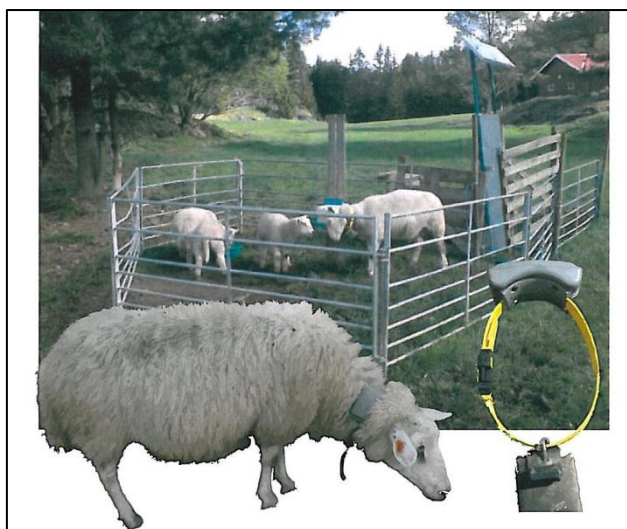
Figur 31, 32. Enkelt gjerdeanlegg nord for Finnvollvatnet tv, strømgjerde som er drevet av enkelt solcelleanlegg t.h.

Figur 33. Eksempel på samletrø for sau. Utenfor forslagsområdet.

4.2.4. Elektronisk utstyr for overvåking av beitedyr. Radiobjeller på sau.

Som en del av Nasjonalt beiteprosjekt forsøkes elektronisk overvåking av beitedyr. Det benyttes gps- og mobiltelefonbaserte radiobjeller på sauer, i enkelte områder i til sammen ni fylker, samt merkesavlesere på faste plasser. I Nord-Trøndelag har saueiere vært organisert i Verran radiobjellelag, som etter hvert er "opporganisert" til Nord-Trøndelag radiobjellelag. Det er altså to system som er forsøkt og utredet i Nord-Trøndelag.

Figur 34. Merkesavlesere: En avleser m/antenne på en stasjon registrerer sau. Det er ID-brikken i sauens øre som registreres. Avleserstasjonen må stå i et område med mobildekning. Dette fungerer som om sauene "melder seg på en meldepost" og "kvitterer" sin eksistens og posisjon i terrenget. Saltslikkesteinstasjoner er eksempelvis brukt som slik post.

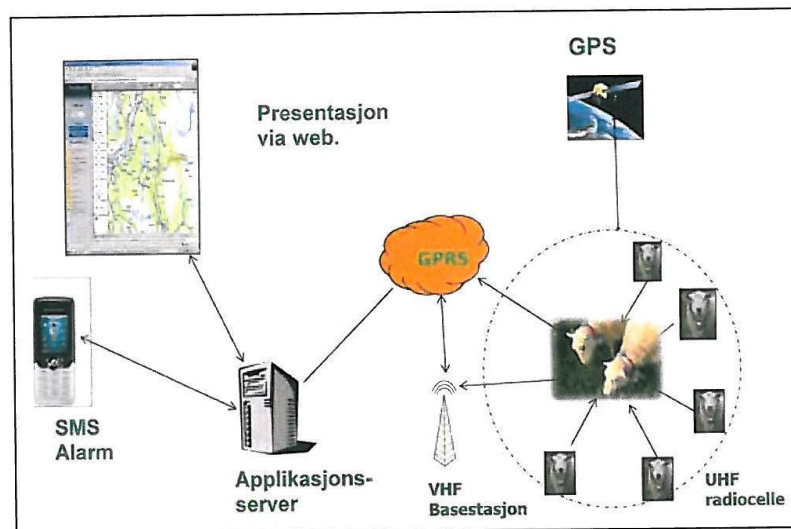
Figur 35: Oversikt over avleserstasjon ved et saltslikkesteinområde.

Radiobjeller.

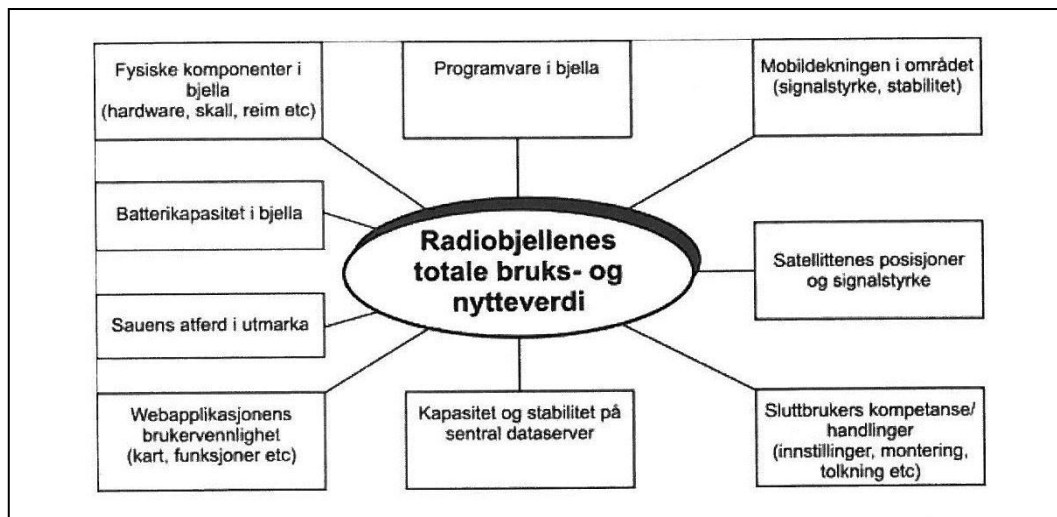
Radiobjeller er en GPS-sender som henges på sauene. Den er igjen knyttet til Telenor sitt mobilnett, og sender sine posisjoner online til en applikasjonsserver. Deretter kan man via internett gå inn og se sauens posisjon i terrenget. Senderen er videre utstyrt med alarm, som blir aktivert hvis det ikke har vært bevegelse på sauene i løpet av et visst tidsintervall.

Denne teknologien er knyttet opp til telenor sitt mobilnett, slik at sauens posisjon mottas kontinuerlig så lenge sauene er i et dekningsområde. Når sauene er utenom dekningsområde, er posisjon ikke online, men gps-data lagres, og når sauene igjen kommer inn i mobildekning, så vises sauens rute.

Utgangspunktet er å få til en betydelig forbedret rasjonalitet i drift av sau på utmarksbeite, samt raskt å identifisere tap på grunn av rovdyr eller andre årsaker.

Figur 36. Funksjon og oppbygging av radiobjellesystemet.

Figur 37. Komponenter for den totale funksjon av radiobjeller.

Figur 34 til 37 viser ulike forutsetninger for funksjonen til radiobjeller, fra tekniske forutsetninger i selve utstyret, dekningsområde for eksterne GPS-signaler, sauens atferd i utmarka i forhold til utstyrets funksjoner, og brukerens kompetanse og bruksadferd.

Trøndelag Forskning og Utvikling (TFOU) har fulgt prosjektet, og rapportert for 2009, 2010 og 2011. (Nossum, Haugseth 2009, 2010, 2011) . Det er gjort en lang rekke erfaringer, og det er fortsatt mange utfordringer både teknisk, økonomisk og i forhold til bruksmetoder. Rapportering viser at brukere selv overveiende er positive til dette som en framtidig mulighet. Det rapporteres betydelig forbedring av bjellene siden 2009.

Mobildækning

Pr. i dag er mobildækning i Daaomaområdet ulik, fra områder med god, stabil dekning, til områder uten dekning og områder med variabel dekning. Signaler i området mottas i dag fra ulike sendere. Senderne eies enten av Telenor eller Netcom. Siden eksisterende mobilsendere overveiende er ment å dekke vanlig mobilbruk, så er det dalområdene, forsenkningene i området, som ikke har dekning. Områder med dårlig dekning er f.eks i Esplingdalen, Finnvoldalen, Stordalen og når man er i "skygge" for Øyensskavelen bak Bjørkvassheiene. Telenor har dekningskart over området, jf. figur 38.

Det avholdt møte med Telenor i Oslo, hvor Telenor bl.a. orienterte om Telenors strategier og forutsetninger for utbygging av mobilnettet, samt geografiske forutsetninger for dekning.

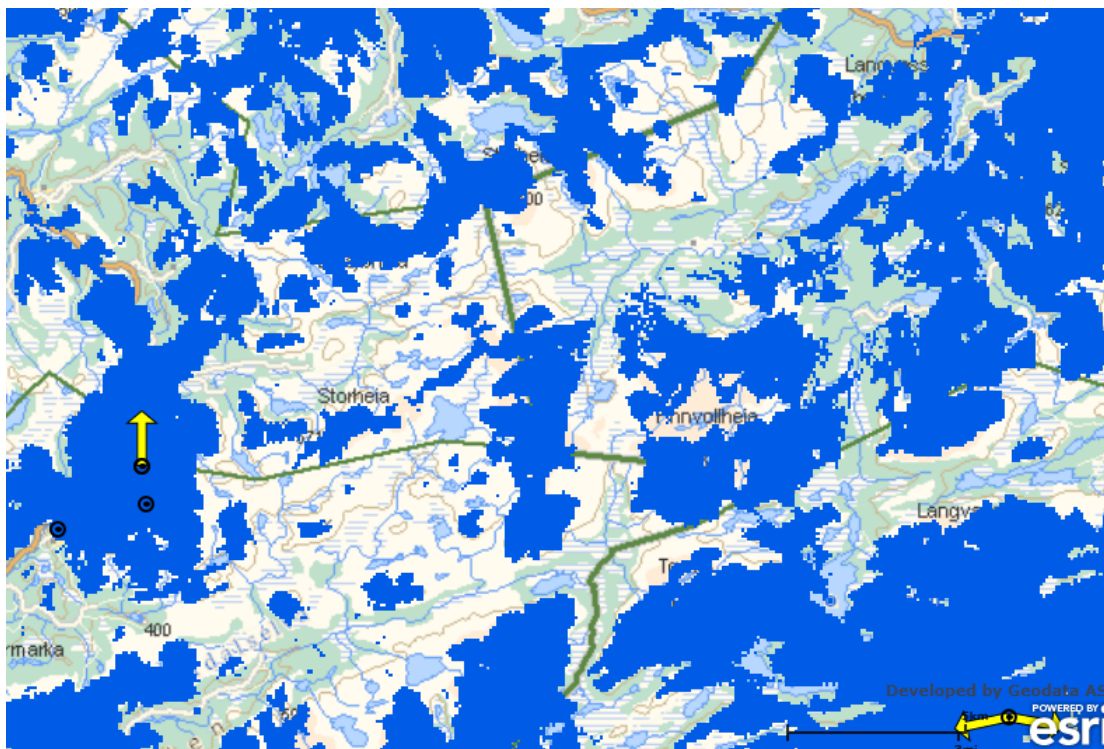
Mobilsendere består av mast på 18-30 meter + hus + strøm, og har en kostnad på 750 000 – 1 000 000, inklusive 1 km strøm. Ytterligere lengde på strømtilførsel koster 200 000 pr kilometer. Videre er forutsetter dekning at det er noenlunde frisikt fra sender til mottak. Det betyr at det aldri kan bli 100 % dekning i landet. Telenors vurderer primært økonomi, men har også samarbeidsprosjekt med lokale og regionale aktører. ste dekningskart over området, og satte opp en skisseplan som viser hvordan området i stor grad teknisk kan få mobildækning. Beitedyr genererer generelt for lite økonomi for Telenor, slik at sendere basert vesentlig på beiting, må være basert på lokalt initiativ.

I forhold til nasjonalpark er relevans først og fremst i forhold til bestemmelser om tekniske installasjoner, dvs installasjoner som bidrar til dekning av mobilsignaler, samt stasjoner for merkesavlesere.

For å få bedre mobildekning i området, må det etableres nye sendere. Sendere må plasseres slik at signaler går på langs av terrengdragene, altså innover i daler. Settes sendere på fjelltopper, vil daler kunne komme i skygger. Telenor har satt opp en skisse over potensiell plassering av sendere, som vil kunne gi dekning i de mangelfulle dekningsområder i dag, se figur 39.

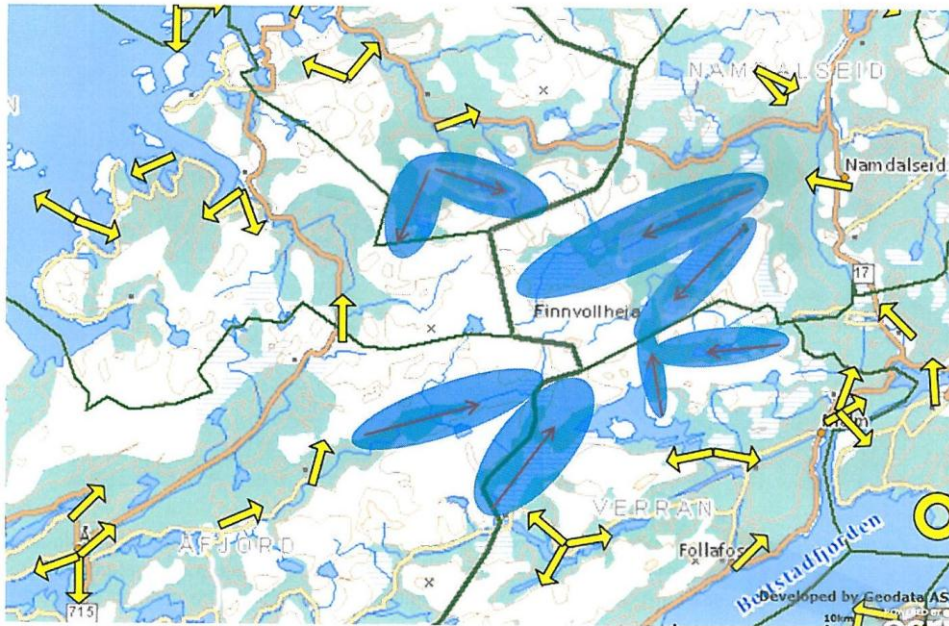
Satellitt-teknologi.

Det utvikles også satellitt-teknologi for overvåking av beitedyr. To tilbydere markerer seg i markedet, "Findmysheep" og "No Fence AS". No Fence AS er et "usynlig" gjerde hvor dyr frastøtes fra en sone med lydsignal og strøm. Bioforsk Økologisk kjører her et 3 årig forsøksprosjekt. Findmysheep opererer med sporingsteknikk på linje med radiobjeller, men med bruk av lavbanesatelitter, og er dermed ikke avhengig av mobilsignaler. De foreløpige resultater meldes som lovende, selv om det også her er rapporteres om tekniske og driftsmessige utfordringer. Opplysningene om disse teknologier er for øvrig sparsom, og den brukes ikke på Nord-Fosen.

Figur 38. Dekningskart fra Telenor. Blå områder = dekning. En ser det er dekning på ca halve Finnvollvatnet (øvre høyre del), og at dekning mangler i Finnvalldalen, Esplingdalen, Stordalen og ved Elgsjøene og Austvatnet. Gule piler viser eksisterende sendere og hovedretning på signal.

Figur 39. Kart utarbeidet av Telenor. Oversikt og grov skisse av mulig plassering av basestasjoner. Som resultat etter gjennomgang sammen med Fylkesmannen 13.01.2012. Uforpliktende for begge parter. Teknisk beregning. Eventuell konkret planlegging vil også være basert på beregninger i felt. Gule piler: Eksisterende sendere, beregnet på manuell mobilbruk. En ser at sendere er relativt tallrike for å dekke opp de ulike terrengområder med manuell mobilbruk. Blå soner m/røde piler: Dekningsområder for nye sendere, beregnet for beitedyr.

4.3. Reindrift.

Reindrift og samiske interesser er beskrevet i forbindelse med skytefeltsaken, i konsekvensutredninger i forbindelse med vindkraftplaner på Nord-Fosen og i eget Notat av Reindriftsforvaltningen v/Iversen.

Fosen reinbeitedistrikt, Fovsen Njaarke Sijte, er et helårsbeitedistrikt, der alle arealene kan benyttes til alle årstider. Avhengig av vær, klima, vegetasjon og forstyrrelser, vil reinen flyttes dit det er mest hensiktsmessig.

Fovsen Njaarke Sijte er delt inn i to grupper (sijter), nordgruppen og sørgruppen. Begge gruppene består av 3 siidaandeler som samarbeider om reindriften. Pr 31. mars 2010 var det registrert 29 personer involvert i reindriften på Fosen.

Grensen mellom gruppene følger veien fra Malm opp til Holden, krysser over og følger vannskillet til Reinsjøen, Tekssjøen og så ned Stordalselva til Å i Åfjord og ut i sjøen, se figur 40.

Øvre fastsatte reintall for Fovsen Njaarke sijte er 2100 rein i vårflokk (pr. 1. april). Reintallet varierer fra år til år, men det var oppe i 2025 rein i 2002. Pr 1. april 2010 lå reintallet for Fovsen Njaarke sijte på 1785. Utfordringer med tap til rovdyr er en vesentlig faktor som gjør at distriktet har vanskeligheter med å

bygge opp flokken til høyeste reintall. Tabell 8 viser oversikt over reintall, slaktevekter, kjøttproduksjon og kalveprosent de siste 5 årene.

Tabell 8.

Oversikt over reintall, slaktevekter, kjøttproduksjon og kalveprosent de siste 5 årene for D6 - Fosen / Fovsen-Njaarke.

6 - Fosen / Fovsen-Njaarke						
kriterier:	04/05	05/06	06/07	07/08	08/09	gj.snitt
kalv (gj.snitt kg)	19,9	20,2	18,5	18,6	19,0	19,2
varit (gj.snitt kg)	30,6	30,4	28,1	27,7	28,5	29,1
simle >2 år (gj.snitt kg)	32,9	32,1	31,8	33,1	33,7	32,7
kjøttavkastning per rein i vårflokk (kg)	12,1	8,7	7,6	6,9	6,8	8,4
kalveprosent (% merket)	83 %	75 %	63 %	82 %	68 %	74 %

støtteopplysninger:						
	04/05	05/06	06/07	07/08	08/09	gj.snitt
reintall	1952	1797	1714	1857	1637	1791
totalt slaktekvantum (inkl. priv. slakt) (kg)	24384	16983	13570	12058	12597	15918

Det er nordgruppens driftsområde som blir berørt i størst grad av verneforslaget. Mesteparten av deres barmarksbeiter ligger innenfor utredningsområdet. Sørgruppen blir berørt av arealer i Åfjord kommune, sør for Teksjøen/ Stordalen.

Figur 40. Fosen reinbeitedistrikt, nord- og sørgruppen. Grensen mellom gruppene (siidaene) er vist som stiplet strek.

4.3.1. Nordgruppen, dagens bruk

Beitebruk

Generelt kan man si at nordgruppen har barmarksbeitene sentralt på Fosen, mens vinterbeitene ligger ut mot kysten eller helt øst i distriktet. Områdene rundt Dåapma og noe nord for Osenveien, benyttes vår- sommer og høst.

Kart over de forskjellige årstidsbeitene er vist i figurene 45-48. Nedenfor er en nærmere beskrivelse av årstidsbeiter innenfor utredningsgrensa for vern.

Vår

Rein flyttes til kalvingsområde fra vest for Måmyra eller fra nord for Osenveien på våren. Kalvingsområde ligger vestover fra Finnvollvatnet (Rognlihøgda), og i område rund Rørliheia, mot Holbekkskardet og Elgsjøheia. Arealer mellom og rundt er øvrig vårbeite, samt et område nord for Osenveien ved Sandvatnet.

Sommer

Høyere liggende sommerbeite går over Tørrisheia, Finnvollheia, Dåapma, Habroheia, Storheia og Elgsjøheia. Lavereliggende sommerbeiter ligger rundt. Sommerbeite ansees som det begrensende beite for nordgruppen, det vil si minimumsfaktoren for produksjonen.

Høst

Området vest for Skurvvatnet, mot Måmyra benyttes som parringsland. I tillegg brukes to områder som parringsland ved Øyenskavelen/ Jektheiområdet. Øvrig høstland strekker seg mellom disse områdene. På høst/ tidlig vinter benyttes store deler av området. Men før slakting/ telling er det 4 områder som betegnes som kjerneområder og som benyttes vekselvis. Dette er vest for Elgsjøheia, vest for Måmyra, øst for Furudalen og Øyenskavelen/ Jektheiområdet. I de siste årene er område vest for Måmyra og Øyenskavelen/ Jektheiområdet mest benyttet.

Høstvinter- og vinterbeite

Høstvinterbeite 1 ligger sør for Finnvollvatnet og nord for Finnvollvatnet, mot Rørvatnet og Øyenskavelen. Høstvinterbeite 2 dekker opp mellom og rundt områdene. Vinterbeitet ligger som tidligere nevnt ut mot kysten eller helt i øst. Det er fem områder som er definert som seint vinterbeite. I de senere årene er hovedsakelig området vest for Måmyra blitt benyttet som seint vinterbeite.

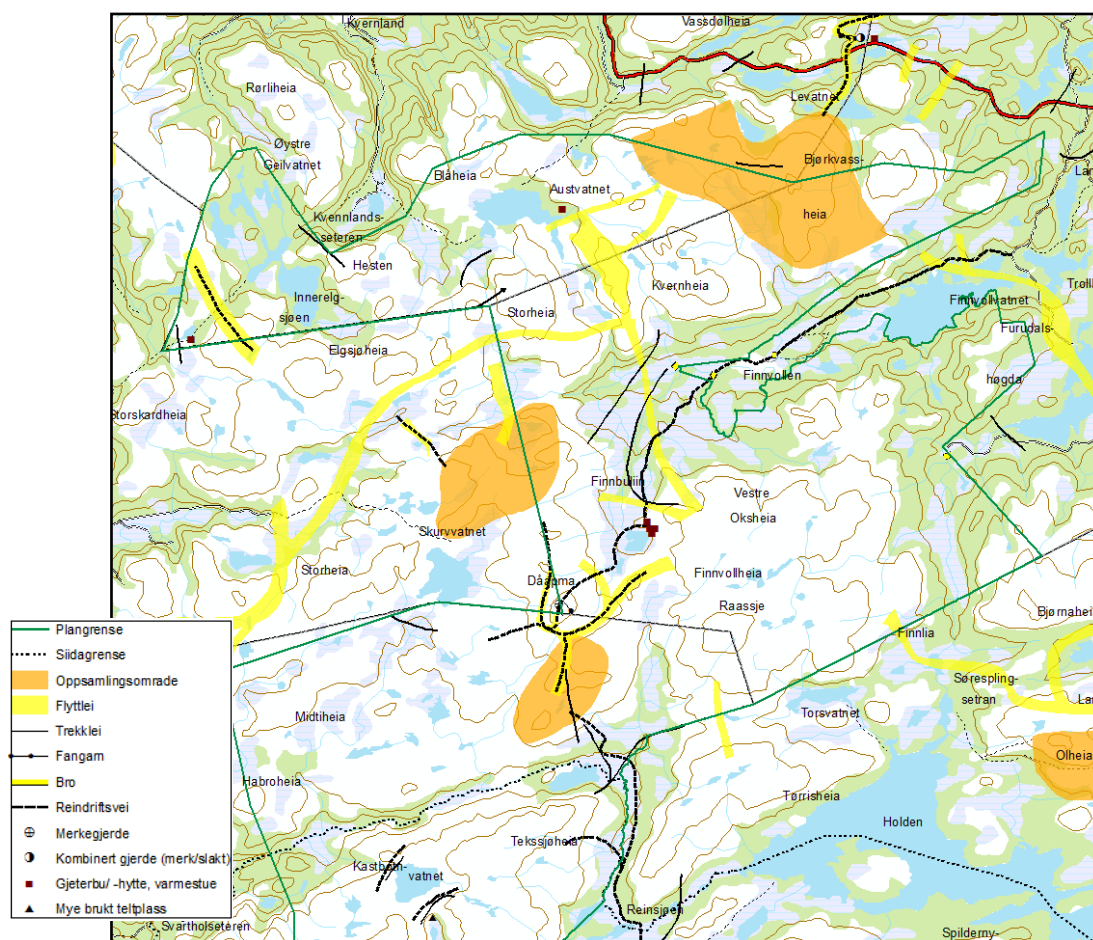
Flyttlei, oppsamlingsområder, anlegg og motorferdsel

De viktigste flyttleiene er inntegnet på kartet i figur 41. Innenfor utredningsområdet kommer en flyttlei til Samsonheia som går til/ fra vinterbeiter i Åfjord/ Roan. Denne går videre til slakteanlegget ved Meungan. I tillegg er det flyttlei mellom Storslettheia – Vestre Oksheia – Samsonheia. Det er flyttleier inn til merkegjerdet på Dåapma, mellom Tørrisheia – Finnvollheia, nord-vest fra Elgsjøheia og fra øst til Finnli. Bjørkvassheia, Finndalsheia, og et område mellom Dåapma og Storheia er avmerket som oppsamlingsområde. Det er flere naturlige trekkleier for rein innenfor utredningsområdet.

Nordgruppen har hovedslakteanlegget ved Meungan, ved Osenveien. Dette benyttes på høsten og vinteren. Tidspunkt for slakting avhenger av vær og føreforhold. Hovedslakten skjer som oftest i jan/ feb. De har en gjeterhytte i tilknytning til slakteanlegget. Merkeanlegget ligger ved Dåapma og har en

pumpeanordning slik at de kan spyle vann inn i gjerdet når det er varmt og støvete. Det er oppført to bygninger ved merkeanlegget. Merkingen foregår i slutten av juni og i juli. Alle tre siidaandelene har gjeterhytte ved Stornesvatnet. Disse benyttes store deler av sommeren. I tillegg har de gjeterhytte ved Finnvatnet og Austervatnet. Ved Austervatnet ligger det også naust. Nordgruppen har 2 broer innenfor utredningsområdet som benyttes i reindriften, en over Sør- Furudalselva og en over Stornesbekken.

Nordgruppen tar ut ved for bruk til bålbrekking og i gjeterhyttene. I tillegg tas det ut materialer til bruk i gjerder og til sløyd/ duodji. De fisker med garn for matauke, spesielt i Stornesvatnet og Skurvvatnet, men dette forekommer også i andre fiskbare vann. I Stornesvatnet har de en båt.

Figur 41. Kart over nordgruppens anlegg, flyttelei, m.m. innenfor plangrensen for Dåpma nasjonalpark.

Nordgruppen benytter barmarkskjøretøy fra Finnvollvatnet opp til sommerboplassen ved Stornesvatnet og til merkegjerdet ved Dåpma for frakt av utstyr. Barmarkskjøretøy brukes i noen grad til samling og gjeting. Hovedkjøreleiene er inntegnet på kartet. Hovedkjørelei vest for Elgsjøheia viser til at det er vanskelig å finne alternative passeringer. Snøskuter er vanlig benyttet i driften. Helikopter benyttes ved behov ved samling til merking og slakting.

Fremtidige behov

Nordgruppen mener at det vil bli større behov for bruk av barmarkskjøretøy etter hvert. Dette vil komme av generasjonsskifter, generell effektivisering i reindriften, økt krav om tilsyn og dokumentering av rovvilttap. I tillegg vil klimaforandringer også kunne påvirke dette.

Nordgruppen har ikke planlagt noen ytterligere anlegg innenfor utredningsområdet pr i dag, ut over vedlikehold av eksisterende anlegg. Naturlige endringer og eventuelt endret ferdsel/aktivitet i området kan medføre behov for nye gjerder og anlegg.

Figur 42. Merkeanlegg på Dåapma.

4.3.2. Sørgruppen, dagens bruk

Beitebruk

Sørgruppen har i hovedsak vinterbeitene ut mot kysten, mens barmarksbeitene ligger sentralt på Fosen.

Sørgruppen flytter rein på vårbeite i slutten av april. Det er to områder som brukes som kalvingsland og vårbeite. Ett ligger sør for Sjørdalen opp mot Storfjellet i Åfjord kommune og ett rundt Follaheia – Steinheia. Store deler av fjellområdet sentralt på Fosen brukes som sommerbeite. Før merking brukes området Mefjellet, Trevasseheia og Follaheia. Etter hvert flyttes rein nordover til Haravasseheia, Teksjøheia og Sandvasseheia i Verran. Høstbeitet overlapper mye av sommerbeitet og strekker seg i tillegg lengre vestover. Høstvinterbeitet ligger lengre sør-vest, mot veien til Rissa (Rv. 720) og over mot Åfjord (Rv. 715). Vinterbeitene ligger ut mot kysten, i Åfjord, Bjugn, Rissa, Leksvik og Inderøy kommuner. Områder øst i Verran kommune benyttes år om annet som

vinterbeiter for deler av flokken. I følge sørgruppen er det vinterbeitene som er underrepresentert beite i sijten.

Sommer

Hele området innenfor utredningsgrensa for vern benyttes som høyereliggende sommerbeiter.

Høst

Rømmesfjellet, Andorfjellet, Trevassheia og Sandvassheia i Åfjord benyttes som parringsland. Øvrig høstland ligger rundt.

Figur 43. Merking av rein. Foto: reindrifftsforvaltningen

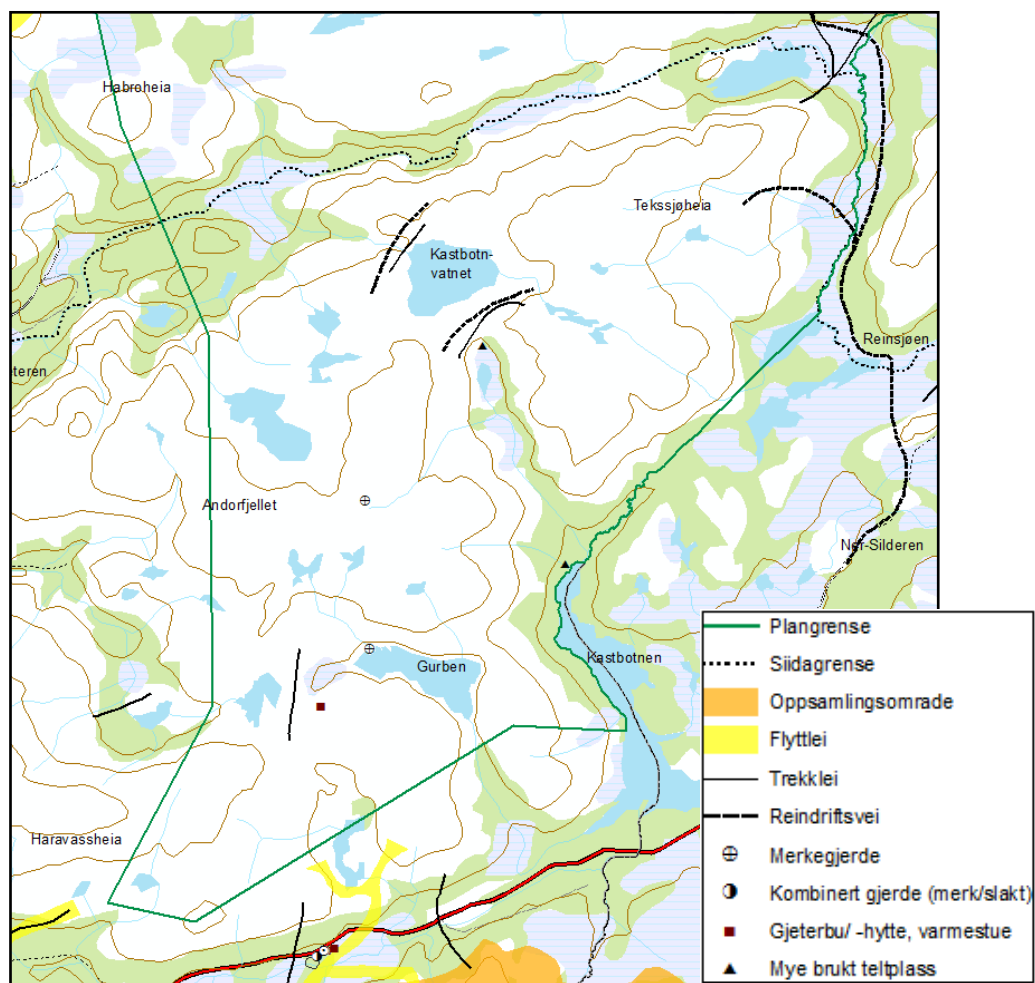
Flyttleier, oppsamlingsområder, anlegg og motorferdsel

Det er ikke inntegnet noen flyttleier eller oppsamlingsområde innenfor utredningsområdet. Sørgruppen har flere flyttleier og oppsamlingsområder tilknyttet flytting mellom beiter og slakting/merking. Det er påtegnet naturlig trekklei vest for vannet Gurben, nord og sør for Kastbotn og mellom Teksjøheia og Finndalsheia (figur 44).

Kart over sørgruppens anlegg er vist i figur 44. Det ligger ei gjeterhytte like vest for Gurben. Kalvemerkingen skjer ved Njuanatjonne på Storfjellet, rett sør for utredningsgrensa. I de senere årene har hovedmerkingen skjedd på merketangen ved vannet Gurben. På 1960-70-tallet hadde de et stasjonært gjerde her. Inntil videre er det bruk mobile lettgjerder ved merkingen i området. Det er avmerket et merkeanlegg på Andorfjellet som er benyttet i mindre grad. Merking av rein foregår i juli. Det er et merke- og slakteanlegg ved Fiskløysa (Ormsetn) og ved Boernebahke ved Skansen. Område ved Finnburtjønnna og nord for Kastbotnen er avmerket som mye brukt teltplass. Sørgruppen tar ut trevirke for bålbrekking og ved til gjeterhytta. Det tas ut materialer til bruk i gjerder og

sløyd/duodji. Det fiskes i vatna, med stang eller garn. Sørgruppen har 3 båter liggende i Gurben, samt et lite naust.

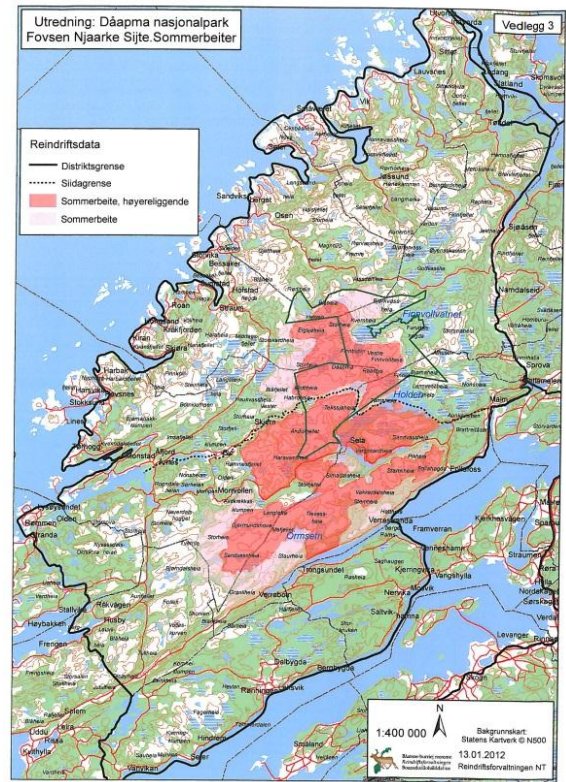
Ei hovedkjørelei for barmarkskjøring går fra Ner-Silderen, opp forbi Reinsjøen til Tekssjøheia (figur 44). Denne går også videre og passerer Tekssjøen og opp på Finndalsheia. Kjøreleiene benyttes som utgangspunkt ved tilsyn og samling av rein. Både nord og sør for Kastbotn er det inntegnet hovedkjøreleier. Her vil det være svært vanskelig å finne alternative passeringer. Terrengmotorsykler brukes ved flytting inn i området, og på høsten når rein flyttes sørover igjen, samt ved samling til merking på merkestangen. Sørgruppen bruker ellers terrengmotorsykler ved flytting, innsamling til merking/ slakt og ved tilsyn. ATV brukes ved transport av utstyr, med mer.

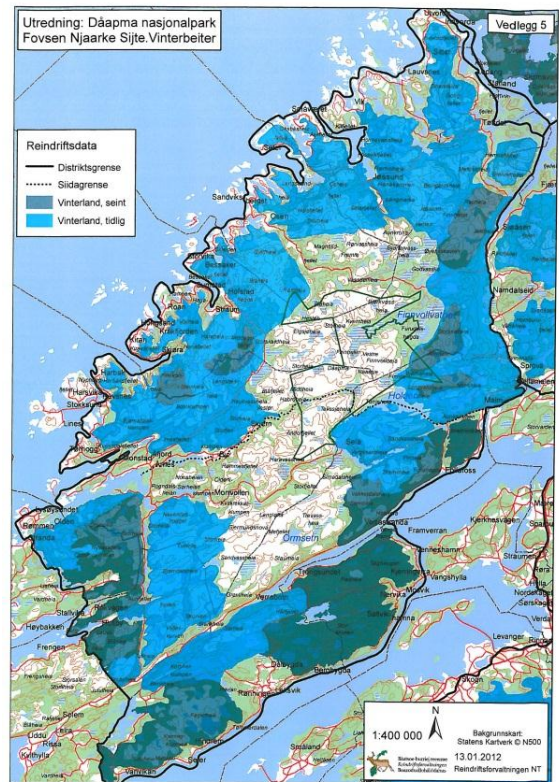
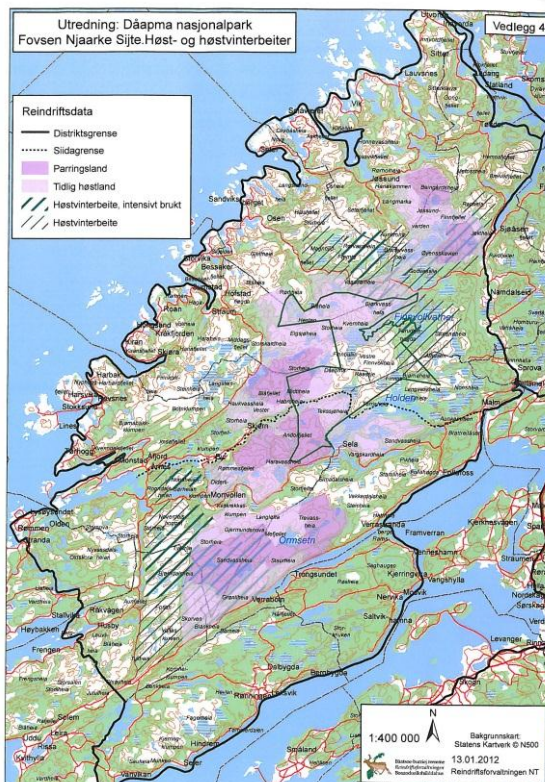
Figur 44. Kart over sørgruppens anlegg, flyttleier, m.m. innenfor plangrensen for Dápmá nasjonalpark.

Fremtidige behov

Sørgruppen vil vedlikeholde og foreta en planlagt utvidelse av eksisterende gjeterhytte og naust, merke på merketangen og benytte terrengmotorsykler ved samling, flytting og tilsyn. Mobile gjerder/ lettgjerder vil bli brukt forskjellige steder i området. De har også planer om å bygge opp en gamme som ble benyttet på 1960-70- tallet ved merketangen ved Gurben.

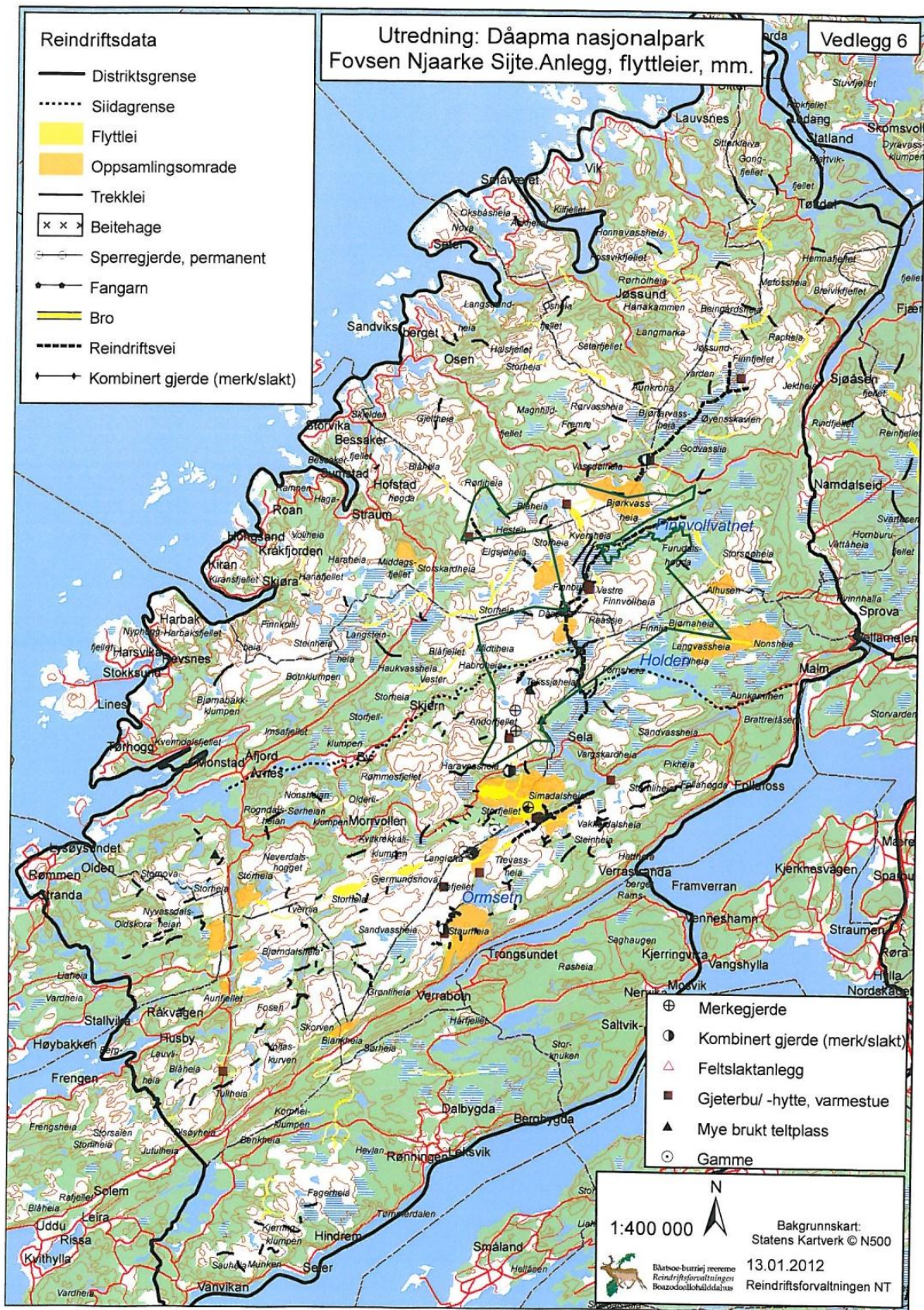

Figur 45,46. Vårbeiter og kalvingsland t.v. Sommerbeiter t.h.

Figur 47, 48. Høst- og høstvinterbeiter t.v. og vinterbeiter t.h.

Figur 49. Diverse anlegg i reindriffta.

4.4. Friluftsliv

4.4.1. Friluftsliv generelt.

Melby (2011) har utredet friluftslivskvalitetene i området på oppdrag fra fylkesmennene i Sør- og Nord-Trøndelag, som ledd i utredningsarbeidet knyttet til verneprosessen. Området ble også utredet i forbindelse med skytefeltsaken, samt i forbindelse med prosjektgruppe for "Norsk sti- og løypeplan" tidlig på 1990-tallet.

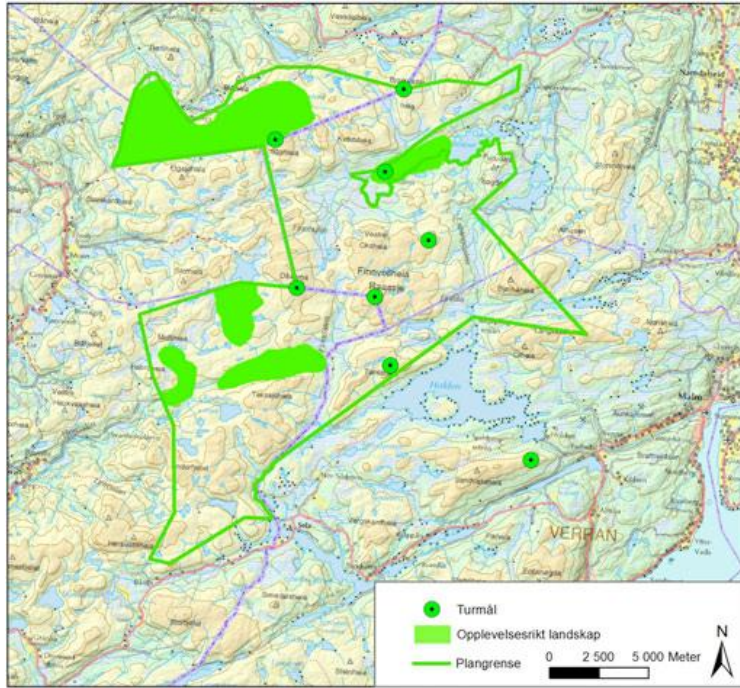
Friluftsmessig utgjør planområdet et stort, urørt område av villmarkskarakter, med omfattende friluftaktivitet i randområdene, og mer begrenset i de sentrale deler grunnet avstand til veg, se figur 50. Inngrepsfrihet og villmarkskarakter er sentrale kvaliteter med området. Viktige friluftaktiviteter er jakt, fiske, fotturer og skigåing. Det er utleiehytter i området, samt utleiebåter i randområdene. Det finnes merkete stier og oppkjørte skiløyper i og i nærheten av området (figur 51). Rundt området er det store hyttekonsentrasjoner, og området er lett tilgjengelig fra utgangspunkt i alle kommuner. Området er helhetlig et viktig til svært viktig friluftsområde i de ytre deler av Trøndelag.

Det er relativt stort spenn i naturtyper innenfor utredningsområdet. En stor landskapsmessig variasjon med raske vekslinger mellom skogkledde senkninger, myr og snaufjell, samt et stort antall småvann og bekker, gir et grunnlag for småskala kontraster og romdannelse, og varierte friluftsopplevelser. Dyre- og plantelivet innenfor området sikrer normalt gode bestander for jakt, fiske og naturopplevelse.

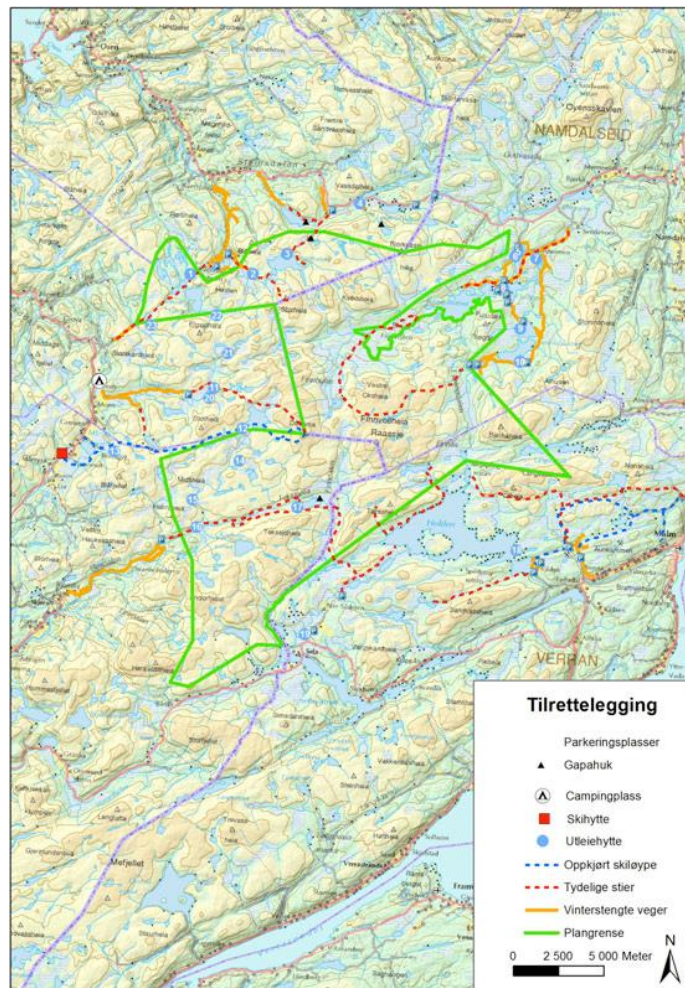
Store deler av området er offentlig eid. Dette sikrer allmennheten rimelig og enkel adgang til jakt og fiske. Private og offentlige utleiehytter i og inntil området sikrer allmennheten overnatting av enkel standard og god mulighet til flerdagsturer.

Den mest omfattende bruken av utredningsområdet foregår i randsonen, nær vei eller i nærområdet til egen hytte. Vinterstid er det en del tilreisende brukere fra regionen. En relativt stor gruppe lokale brukere går inn mot Dåapma fra Momyra i oppkjørt skiløype på seinvinteren. Sommerstid er Stordalen (Åfjord), Finnvollen/Furudalsvatnet (Namdalseid) og Sela (Verran) en god del benyttet som innfartsårer til det nære fjellområdet.

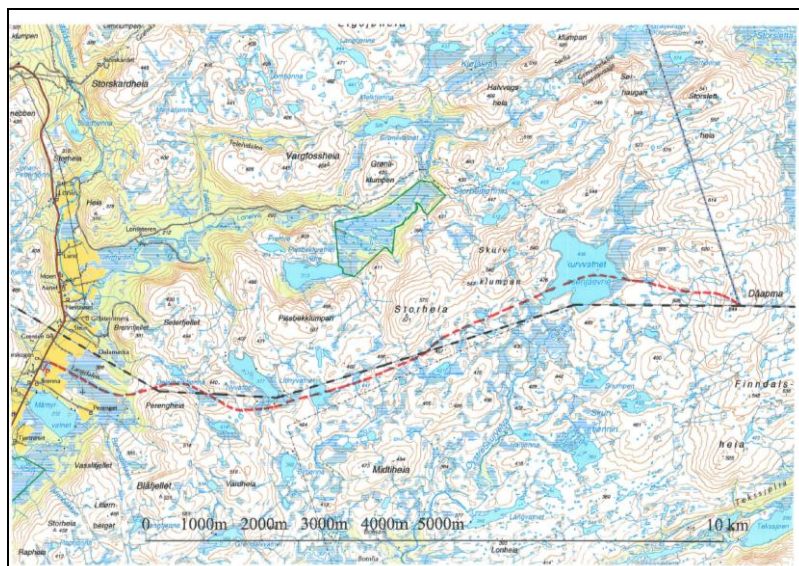
De mest vanlige aktivitetsformene i området er ski- og fotturer, jakt og fiske. Tradisjonelle aktiviteter med små krav til fysisk tilrettelegging etterspørres av en relativt stor gruppe brukere lokalt og ellers fra regionen for øvrig. Området brukes mye til småviltjakt først i perioden, og området regnes som et godt jaktområde. Med hensyn til fiske så fiskes det mest i randområdene til området, samt i tilknytning til utleiehytter inne i området, f.eks Austvatnet og Elgsjøen. Fjellstyrene leier ut båter i alle kommunene. Det er jegere og fiskere fra hele regionen.

Figur 50. Mye brukte turmål og områder med spesielle opplevelseskvaliteter i planområdet. (Figur fra Melby 2011. Figuren har gammel plangrense.)

Figur 51. Stier og oppkjørte skiløyper i og omkring området (Figur fra Melby 2011. Figuren har gammel plangrense).

Figur 52. Detaljkart som viser oppkjørt skiløype (rød stiptet strek) fra Momyra i Åfjord til Dåpma (Figur fra Åfjord kommune)

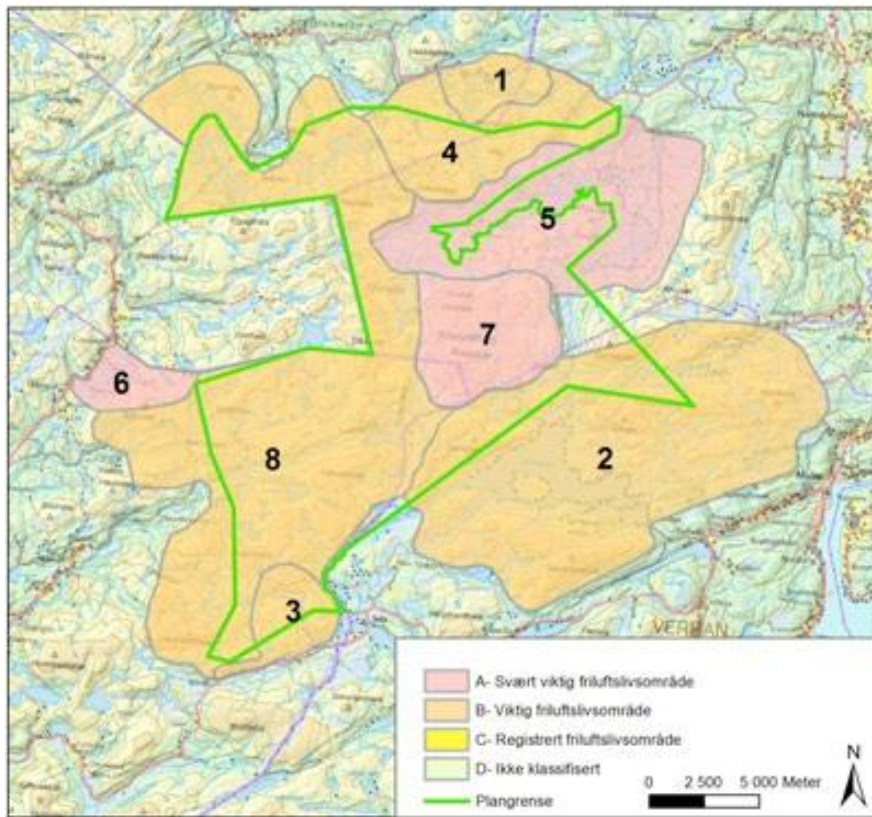
Eksisterende hytter

Det er få hytter innenfor området, men enkelte store konsentrasjoner i randområdet, særlig sør for området, i Verran kommune. Fjellstyrene har utleiehytter både innen området og i randområdene. Privateide hytter representerer en form for tilrettelegging, og kanaliserer mye friluftsbredning. Av hyttefelt er Holden hyttefelt i Verran det desidert største med 330 hytter. Fergeli hyttefelt i Verran har ca 140 hytter. Av andre hyttekonsentrasjoner i randområdet til den foreslåtte nasjonalparken har vi Finnvollvatnet/Furudalsvatnet-området i Namdalseid, Levatnet og Vassdølin hyttefelt langs FV 715 i Osen og Skansen hyttefelt i Åfjord. Utleiehytter i eller i nærheten av utredningsområdet er vist i tabell 9.

Tabell 9. Utleiehytter innenfor eller inntil utredningsområdet. Kilde: Melby 2011.

Nr	Hytte	Utleier	Kapasitet
1	Elgsjøhytta m/båt	Bjørnør fjellstyre	6 sengeplasser
2	Austvassgården m/båt	Bjørnør fjellstyre	15 sengeplasser
3	Austvasshytta m/båt	Bjørnør fjellstyre	6 sengeplasser
4	Vassdølhytta m/båt	Bjørnør fjellstyre	15 sengeplasser
5	Langvassheimen	Namdalseid fjellstyre	37 sengeplasser
6	Nystua	Statskog	7 sengeplasser
7	Risbergstua	Statskog	8 sengeplasser
8	Straumbu	Namdalseid fjellstyre	6 sengeplasser
9	Furudalsbu	Namdalseid fjellstyre	6 sengeplasser
10	Holmvikstu	Statskog	8 sengeplasser
11	Sålakroken	Privat	-
12	Skurvvatnet	Privat (Lonin)	-
13	Røde Kors hytta, Åfjord	Røde Kors	10 sengeplasser
14	Gjeterbu, Haitjønna	Åfjord fjellstyre	3 sengeplasser
15	Botnan	Åfjord fjellstyre	4 sengeplasser
16	Skurvsetra	Privat	2 sengeplasser
17	Teksjøhytta	Åfjord fjellstyre	8 sengeplasser
18	Røde Kors hytta, Verran	Røde Kors	-
19	Kruven Fjellheim	Privat	-
20	Elgha	Privat (Lonin)	-
21	Kjølåkerhytta m/båt	Privat (Storskardet)	-
22	Elgbu	Privat (Storskardet)	-
23	Fredsli	Privat (Storskardet)	-

Melby (2011) laget på grunnlag av DN-håndbok 25-2004 og arbeidsmøter med lokale og regionale friluftslivsaktører et kart der friluftslivsområdene verdisettes og dette er vist i figur 53.

Figur 53. Illustrasjon av verdi for de avgrensede friluftslivsområdene som berører utredningsområdet i henhold til kriteriene fra DN-veileder 25-2004 (Direktoratet for naturforvaltning 2004). Rød farge: Svært viktig friluftslivsområde. Gul farge: Viktig friluftslivsområde. (Figur fra Melby 2011. Kartet har gammel plangrense).

Oppsummering:

Dåapma-området representerer spesielle, og på ett vis "eksklusive" kvaliteter som det er vanskelig å finne alternativer til innenfor regionen, og utredningsområdet representerer et og viktig spennende potensiale for fremtiden. Områdets kvaliteter som "villmarksområde" er viktig og kan ikke gjenskapes ved behov om det forsvinner.

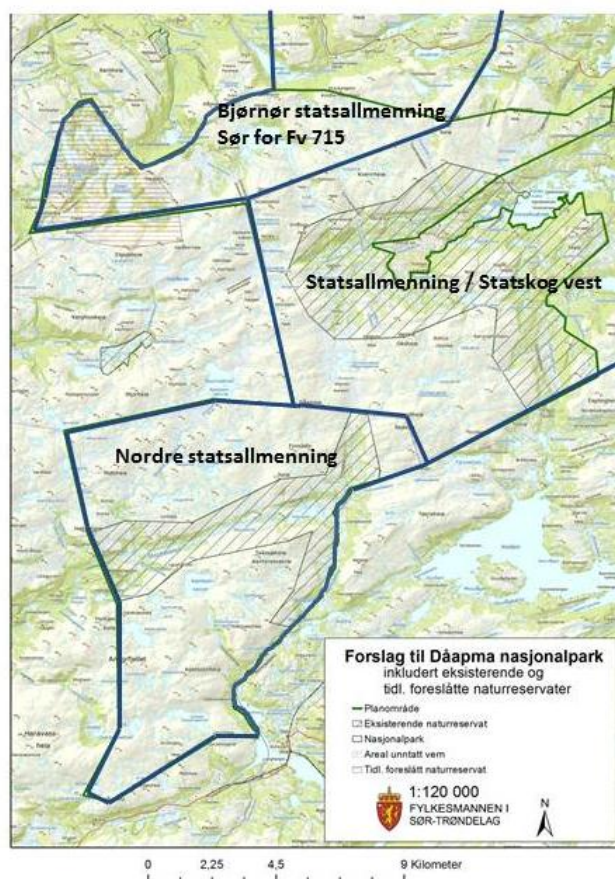
4.4.2. Om storviltjakt

Storviltjakt er en betydelig brukerinteresse i området og det er derfor innhentet relativt detaljerte opplysninger om dette fra kommunene, og dette presenteres under, samt oppsummert i tabell 10. Valdgrenser er vist i figur 54.

I alt ble det i 2010 tildelt 46 elger i de vald som berøres av verneforslaget, men da er også de deler av vald som er utenfor vernegrensa med. Det tildeles noe hjort, men det er få dyr som felles. Rådyrjakt synes å være av lite omfang. Til uttransport av felt elg brukes både ATV og elgtrekk. Båt oppgis også, men dette er nok fortrinnsvis utenfor vernegrensene.

Tabell 10. Opplysninger om elgjakt.

	Konkret opplysning (navn, antall e.l.)	Evt. kommentar/vurdering
Osen kommune		
Valdnr./navn	Bjørnør Sør – vald 2	Må sees i sammenheng med vald Bjørnør Nord(vald 1)– da det kan jaktes felles på begge vald.
Eiendom	Bjørnør Statsallmenning	
Beskrivelse av valdet	Sør side av FV715 i Bjørnør Statsallmenning	
Tildelt antall elg 2010	5	Totalt 10 elger for begge vald
Jaktes det hjort og rådyr, evt. omfang.	Hjort kan skytes på valdet – rådyr ikke tildelt de siste år	
Beskrive uttransport av elg, evt. kjøretøytype, hovedtransport-traseer	Elgtrekk – 4 hjuling – båt. Kvernlandssetervegen – Rundfurubakkan – FV715	
Åfjord kommune		
Valdnr./navn (jaktfelt)	Nordre statsallmenning	
Eiendom	Statsallmenning	
Beskrivelse av valdet	13000 daa elgbiotop	
Tildelt antall elg 2010	3 dyr	
Jaktes det hjort og rådyr, evt. omfang	Tildelt 1 hjort. Felt 1 hjort	
Beskrive uttransport av elg, evt. kjøretøytype, hovedtransport-traseer	Uttransport av elg skjer for det meste med firehjuling	
Namdalseid kommune		
Valdnr./navn	1725V0006	Staten vest
Eiendom	Statskog vest Statsallmenning	
Beskrivelse av valdet	167000 da	Valdet består av 8 jaktfelt. 3 jaktfelt er berørt innenfor arbeidsgrensene.
Tildelt antall elg 2010	38 dyr årlig i planperioden	Etter driftsplan er det planlagt felt 38 dyr årlig i planperioden. Av dette felles 5-10 dyr innenfor arbeidsgrensa.
Jaktes det hjort og rådyr, evt. omfang	Tildeles 3 hjort og 3 rådyr årlig	Det er åpnet for jakt på hjort og elg på valdet, men det felles sjelden dyr.
Beskrive uttransport av elg, evt. kjøretøytype, hovedtransport-traseer		Korteste veg ut av området og til bilveg. Transport med jernhest, ATV og/eller eventuelt med båt.

Figur 54. Blå strek: Avgrensning av elgvald/storviltvald i og inn mot planområdet i Daaþma.

4.5. Utmarksnæring og Reiseliv

Fjellteksten.

“Fjellteksten” er en målsetting om økt næringsmessig turistutvikling basert på arealer innenfor og opptil verneområder. Dette på bakgrunn av at verneområder er attraktive opplevelsesområder, og på mange måter “indrefiletten” i norsk natur, og at status som verneområde i seg selv er en kvalitativ merkevare. Fjellteksten hadde igjen sin bakgrunn i forbindelse med budsjettbehandlingen høsten 2002, hvor Stortinget 02.12.2002 vedtok innstilling fra Finanskomiteen med følgende henstilling til Regjeringen:

“Stortinget ber Regjeringen innen 1. oktober 2003 komme tilbake til Stortinget med en sak om bærekraftig bruk av utmark og fjellområdene i Norge. I den forbindelse skal bl.a. spørsmålet om nærmere retningslinjer for økt turismessig bruk av disse områdene utredes nærmere, både på arealer utenfor og innenfor større verneområder opprettet etter naturvernloven. Initiativ som bidrar til utvikling av kvalitetsturisme, med respekt for det naturlige, økonomiske, sosiale og kulturelle miljøet i fjellregioner, bør dyrkes frem og støttes.”

Dette er senere fulgt opp gjennom programmet “Naturarven som verdiskaper”, med målsetting om å bruke verneområder og andre verdifulle naturområder i utmark og reiseliv og som ressurs for lokalsamfunn. Det finnes en rekke underprosjekt og f.eks i Nord-Trøndelag “Magiske opplevelser i nord-trøndersk natur”, som igjen har flere underprosjekt, herunder “Destinasjon Dærga” og “Birdwatching Trondheimsfjord”, “Wild Norway”.

Figur 55. Utsikt fra Lomtjønneheia mot Finnvollvatnet og fjellet Dåapma i bakgrunnen

Nasjonalparkkommune.

Gitt visse kriterier kan kommuner med nasjonalpark få status som såkalt "Nasjonalparkkommune", se eksempel på logo under. Norske nasjonalparkkommuner er samlet i et nettverk, med regionkontoret for Nord-Gudbrandsdal som sekretariat.

Potensialet i Dåapma

Norsk Turistutvikling har laget et notat om Dåapma nasjonalpark som merkevare og potensiale for utmarksnæring og reiseliv. Det oppsummeres at en nasjonalpark er en spesiell merkevare, spesielt for utenlandske turister, og kan sette regionen mer på kartet, og at Dåapma nasjonalpark kan bli en viktig bidragsyter i det totale profil- og reiselivstilbud i regionen, hvor også de sjønære områder vil være svært viktig å få med. Det er usikkert om parken kan være et produkt fyrtårn alene.

Området har gode opplevelsesressurser, og spesielt interessant er «regnskog» og Europas trolig største område med markert oseanisk naturskog av gran, samt samiske kulturminner i området.

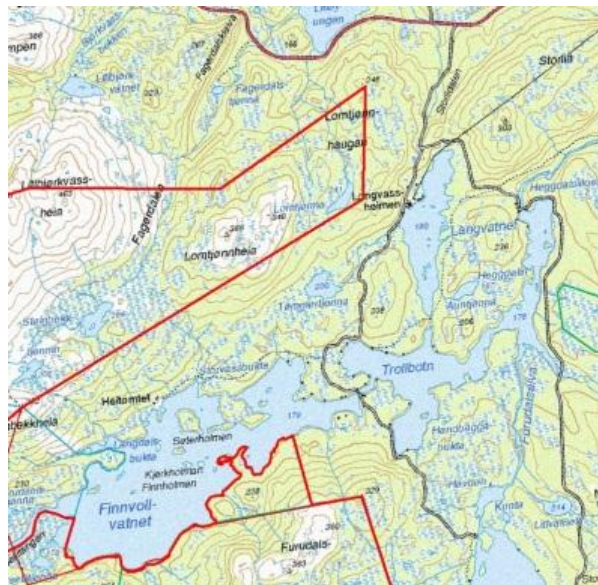
Det ser ut som hytter kan få økt markedsverdi nært nasjonalpark, men trolig kan man ellers ikke ta høyere priser på produkter. En nasjonalpark kan alene neppe gi verdiskaping av betydning, og det er omfang og kvalitet på det som skapes i parkens randsoner og i regionen for øvrig som er avgjørende. Nettverk og felles profil er viktig, og det er et økende marked for utmarksbasert reiseliv. For øvrig har parken nærhet til et forholdsvis stort marked (Trondheim mv) og god lokalisering i forhold til Kystriksvegen og E6, samt vegsystem rundt hele området, men lenger avstand fra de store befolkningsentra på Østlandet.

Erfaringsvis vil brukere benytte seg av tilrettelagte tilbud (stier mv), og i liten grad dra langt inn i området.

Dagens omfang.

Som beskrevet i andre kapitler i dag foregår det relativt omfattende utleie av hytter i og i randområdene til området, med størst frekvens i Furudalsområdet. Når det gjelder innfallsporter er Langvassheimen/Furudalen en åpenbar innfallsport (figur 56), med etablert tilbud på Langvassheimen, bl.a med leirskole og lett adgang til den potensielle nasjonalparken, både til fots fra Langvassheimen/Sørfurudalen og med båt over Finnvollvatnet. Naturlige utgangspunkt foruten Furudalen er Kvernlandsseteren i Osen og Stordalen og Momyra i Åfjord.

Figur 56. Furudalen og Langvassheimen er et godt utgangspunkt for å besøke den foreslåtte nasjonalparken.

4.6. Skogbruk

Samlet sett er det et betydelig areal med produktiv skog innenfor området (tabell 11), noe forskjellig fordelt i de 3 kommuner. En vesentlig del av skogområdene ligger i eksisterende eller foreslåtte verneområder. Skog som ligger utenfor disse områder (tabell 12) er av begrenset areal og av marginal og liten interesse i skogbruks-sammenheng. Til sammen er det 23585 da produktiv skog i planområdet.

Tabell 11. Arealer (daa) med produktiv skog innenfor eksisterende og foreslåtte naturreservater

Område	L	M	H	Tot. prod.
Tekssjøen naturreservat				3000
Elgsjøen foreslått naturreservat	1470	365	70	1905
Finnvoll-dalen-Esplingdalen naturreservat	9912	5341	677	15930
Sum	11382	5706	747	20835

Tabell 12. Produktiv skog (daa) forøvrig i området.

Kommune	L	M	H	Tot. prod.
Osen. Statsallmenning	400	100		500
Åfjord. Statsallmenning	430	100		530
Namdalseid. Statskog				0
Namdalseid. Statsallmenning	1640	50	30	1720
Sum	2470	250	30	2750

I Osen står den produktive skogen på begge sider av dalen langs Austvasselva. I Åfjord står den produktive skogen hovedsakelig i Finburskardet. I Namdalseid står storparten av skogen på Lomtjønnheia.

I Namdalseid kommune er 80 dekar av den produktive skogen i hogstklasse II. Det øvrige produktive skogarealet i Namdalseid og all produktiv skog som er med i Osen og Åfjord er i hogstklasse V (2670 da).

For Statskogs eiendommer angis gjennomsnittlig avstand til skogsbilvei til 2 km i Osen, 2,5 km i Åfjord og 1 km i Namdalseid.

4.7. Kraftutbygging

I NVEs kartlegging av småkraftverk er det registrert et potensiale i Stordalselva. Innenfor den foreslåtte nasjonalparken er det et potensiale på ca. 9 GWh fordelt på fire minikraftverk, som alle har en utbyggingskostnad på mellom 3 og 5 kr/kWh (prisnivå 2000), se figur 57.

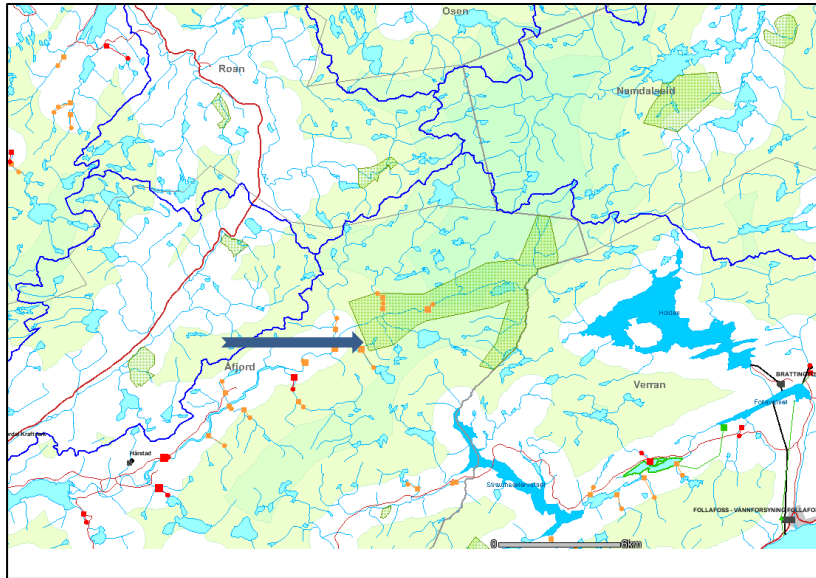
Tre av disse kartlagte småkraftverkene ligger innenfor Tekssjøen naturreservat, slik at bare ett så vidt berører den planlagte nasjonalparken i utløpselva fra Blankvatnet (se tabell 13)

Kartleggingen er basert på NVEs metode for digital ressurskartlegging av små kraftverk mellom 50 og 10 000 kW. Metoden bygger på digitale kart, digitalt tilgjengelig hydrologisk materiale og digitale kostnader for ulike anleggsdeler.

Kartleggingen er gjengitt i [NVE Rapport 19/2004](#) som også inneholder resultater og beskrivelse av metoden som er brukt med angivelse av svakheter på grunn av nødvendige forenklinger og det arbeid som må videreføres for å øke kunnskapen om ressursen ytterligere. [Analysemetoden](#) er beskrevet i eget vedlegg til rapporten.

Tabell 13. Tekniske data for det aktuelle prosjektet.

Rec	KRVID	NEDB-FELT	VANN-FORING	DL	DH	H-START	H-SLUTT	EFFEKT	PRODUKSJON	TOTAL-KOST	PRISPR-KWH	VASSDRAG NR
3	135.y_14	3.49	0.22	1050	211	237	448	570	2.33	9275	3.98	135.D3

Figur 57. Kart over teknisk mulige vannkraftprosjekt (kart fra NVE-rapport 19/2004). Det aktuelle prosjektet ved Blankvatnet markert med blå pil.

4.8. Mineralressurser

Direktoratet for mineralforvaltning har laget en oversikt over mineralske forekomster i området (tabell 14, figur 58).

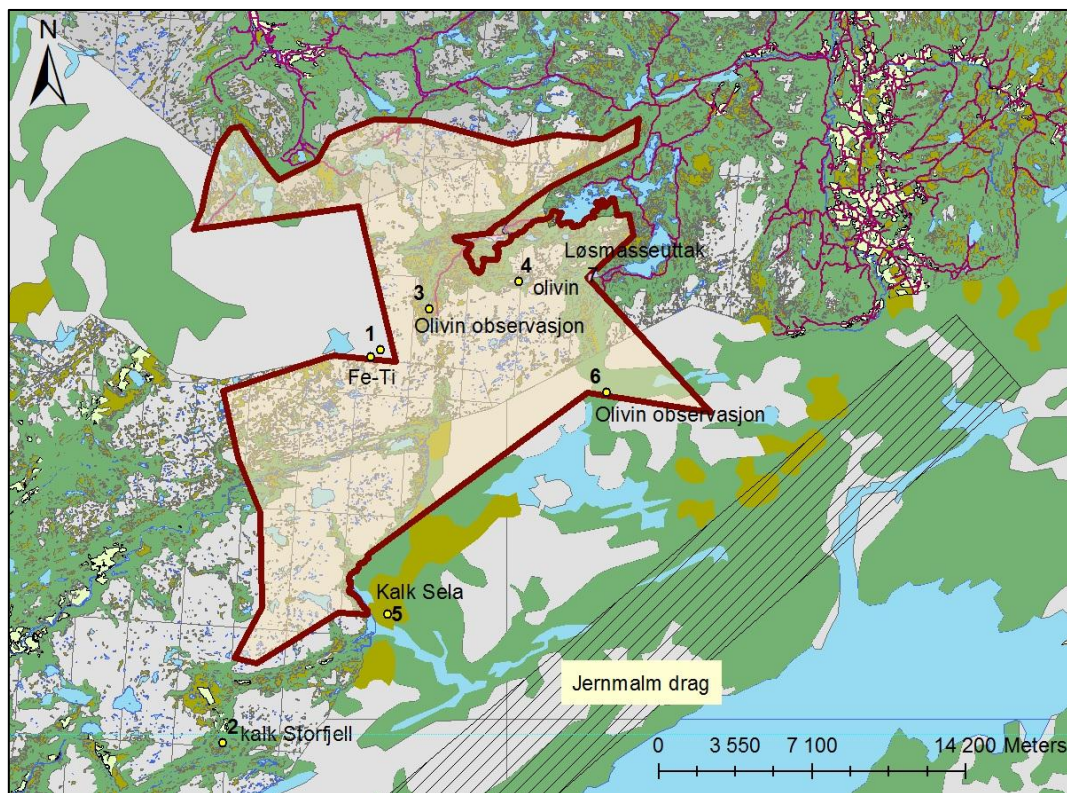
Tabell 14. Registrerte forekomster av industrimineraler, metaller og grus og pukk innenfor og tilknyttet planområdet i Daaama. Forekomstene er kartfestet i figur 58.

Kart ID	Navn	Kommune	Forekomst	Beskrivelse
Industrimineraler				
4	Hundheivatnet	Namdalseid	<u>Olivin</u> subtype, beskrevet av NGU	Neppe økonomisk drivbar
2	Storfjell (utenfor verneområdet)	Åfjord	<u>Karbonater</u> , beskrevet av Norsk Mineral	Foreløpig ikke funnet drivverdig, men kan bli det ved riktig prosessering (fortrolig rapport)
6	Finnbuliin	Namdalseid	<u>Mulig olivin/sepentinitt</u>	Observasjon
3	Søresplingskurven	Verran	<u>Mulig olivin/sepentinitt</u>	Observasjon
5	Sela	Åfjord	<u>Kalk</u>	Utredet av Norsk Mineral
Metaller				
1	Daaama, Finnvoll	Roan, Åfjord, Namdalseid	<u>Fe, Mn, Ti</u>	Lavt vurdert
Ikke markert	Finnvoll	Namdalseid	<u>Fe, Ti</u> , beskrevet av NGU	Ant. sammenheng med Daaama
Grus og pukk				
7	Furudalen	Namdalseid	Løsmasse i elvedelta	Viktig uttak. Brukes mest til vedlikehold av lokal vei

Ifølge NGU sine mineralkart er det registrert kalk, jern og titan i området. Det er registrert tre forekomster av jern-titanmalm, Finnvollforekomsten og to Dåapmaforekomster. Dåapmaforekomstene er beskrevet som to titanmagnetitt mineraliserte bergarter. Det er i dag ingen eksisterende bergrettigheter (undersøkelsesretter/mutinger eller utvinningsretter/utmål) på noen av disse forekomstene, eller innen planområdet for øvrig. I tillegg finnes en rekke skjerp i Dåapma-området.

På vestsiden av Hundheivatnet i Namdalseid kommune ligger en forekomst med olivin/serpentinmineraler, som den største av flere små. Disse forekomstene er lite undersøkt, er antakelig små og ligger for langt fra vei til å ha noen umiddelbar økonomisk verdi i dag.

Noen av de registrerte forekomstene ligger nær grensene til den foreslåtte nasjonalparken. Direktoratet for mineralforvaltning har ikke vurdert hvordan en nasjonalpark vil berøre eventuell adkomst til disse forekomstene.

Figur 58. Kart over forekomster av industrimineraler, metaller og grus og pukk i Dåapma-området. Løsmasseuttak refererer til Kart-ID 7 i tabell 14. (Figur utarbeidet av Direktoratet for Mineralforvaltning. Gammel plangrense).

5. Verneforslag

5.1. Prosessen

Den formelle prosessen er beskrevet i kapittel 1. Det kom innspill fra 26 parter til oppstartmeldingen, og disse er listet opp i innledningen.

Innspill fra disse og nye innspill underveis er fortløpende drøftet i arbeidsutvalget og referansegruppen. Innspillene har både gått på areal, forskriftsutforming og praktisering i forvaltningen, altså forvaltningsplanen, jf. kap. 6.

Naturvernforeningene, HINT og Vitenskapsmuseet har pekt på at området burde vært større. I den sammenhengen forholder fylkesmannen seg til det areal som kommunene har foreslått, og forslaget er basert på det.

For øvrig har innspill gått på tilpasninger i forhold til diverse bruk: Vedlikehold av anlegg, gjerder og anlegg i beitenæring og reindrift, sier, merking, transport i forbindelse med beite, reindrift, jakt, hytter, turer for funksjonshemmede, opplag av båter, sikkerhet for framtida, mv. I betydelig grad har en greidd å tilpasse dette i utkastet til forskrift, enten gjennom direkte unntak eller at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse. En viser til kapittel 6, med utkast til forvaltningsplan, som har forslag til hvordan ulike bestemmelser kan forvaltes.

Kjøring på barmark i reindriftssammenheng har vært drøftet spesielt. Gjeldende standard i alle nasjonalparker i samiske områder, bl.a etter konsultasjoner mellom Miljøverndepartementet og Sametinget, er at slik barmarkskjøring reguleres etter unntaksbestemmelsen i § 6.3, og at nasjonalparkstyret kan gi tillatelse til slik kjøring på basis av distriktsplanen for reindriften. Direkte unntak for kjøring etter noen faste og mye brukte traseer kan dog innføres. Fylkesmannens høringsforslag er basert på dette utgangspunktet, og bl.a. forskrift for Rokhunborri nasjonalpark, vedtatt 25. februar 2011, er lagt til grunn. De samiske representanter har et annet syn, med henvisning til sine rettigheter, og et flertall i Arbeidsutvalget ønsker at et alternativ med direkte unntak for barmarkskjøring og lavtflyging i reindriftssammenheng høres. Det fremmes derfor to høringsforslag på dette punktet. En viser også til drøftinger i utkastet til forvaltningsplan, kapitel 6 i denne rapporten om dette.

5.2. Revidering av forskrifter

I planområdet ligger fra før Tekssjøen naturreservat i Åfjord kommune, og Finnvollaldalen – Esplingdalen naturreservat i Namdalseid kommune.

Tekssjøen naturreservat ble opprettet i 2005, etter den gamle naturvernloven. Oppbyggingen av forskrifter er noe endret etter innføring av naturmangfoldloven. Videre så er forskriftene generelt endret noe siden den gang, bl.a. er de bedre tilpasset ulike brukerinteresser. Det er også et poeng at forskriftene for naturreservatene i planområdet er bygd opp etter samme mal, og så like som mulig. Fylkesmennene foreslår derfor en revidering av forskriften for Tekssjøen naturreservat.

Finnvollaldalen – Esplingdalen naturreservat ble opprettet 16.12.2011. I naturreservatet kan reindriften etter søknad få tillatelse til barmarkstransport, blant annet etter traséer benevnt B og C mellom Finnvollvatnet og Stornesvatnet. I forslaget til Dåapma nasjonalpark foreslås barmarkstransport i

en sone mellom Stornesvatna og Dåapma lagt til punktet om direkte unntak. Dette er på linje med forskrift for Stabbursdalen nasjonalpark i Finnmark. Det vil være lite formålstjenlig at samene skal søke om transport for strekningen til Stornesvatna, mens transport videre (generelt eller i korridor) opp til Dåapma er direkte unntak. Fylkesmennene vil derfor foreslå en revidering av forskriften for Finnvollidalen – Esplingdalen naturreservat, slik at nødvendig barmarkstransport for reindriften etter trasé B og C er direkte unntak. Grunneier til eiendommen 143/5,12 på Finnvolden har unntak for næringsrelatert transport etter trase B allerede.

Forslaget til forskrift for Elgsjøen i Osen kommune har vært på høring i 2008, og ligger nå til sluttbehandling i Miljøverndepartementet. Forskriften for Elgsjøen er dermed ikke på høring på nytt. Eventuell tilpasninger av denne i forhold til resten, vil da eventuelt skje i den sentrale sluttbehandlingen.

5.3. Forslag

Forslaget omfatter derfor:

Opprettelse av Dåapma nasjonalpark

Revidering av forskrift for Tekssjøen naturreservat

Revidering av forskrift for Finnvollidalen – Esplingdalen naturreservat

5.4. Forslag til forskrift om vern av Dåapma nasjonalpark

Forskrift om vern av Dåapma nasjonalpark i Osen og Åfjord kommuner i Sør-Trøndelag fylke og i Namdalseid kommune i Nord-Trøndelag fylke

Fastsatt ved kongelig resolusjon .....med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf. § 35 og § 62. Fremmet av Miljøverndepartementet

§ 1. Avgrensning

Nasjonalparken berører følgende gnr/bnr:

Osen kommune: 39/1

Åfjord kommune: 25/1

Namdalseid kommune: 143/2, 187/1.

Nasjonalparken dekker et totalareal på ca. 150 km².

Grensene for nasjonalparken fremgår av vedlagte kart i målestokk ....., datert Miljøverndepartementet.....20..... De nøyaktige grensene for nasjonalparken skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Osen, Åfjord og Namdalseid kommuner, hos Fylkesmannen i Sør-Trøndelag og Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, i Direktoratet for naturforvaltning og i Miljøverndepartementet. Det samme gjelder jordskiftekartet som lages etter grensemerking.

§ 2. Formål

Formålet med Dåapma nasjonalpark er å bevare det største naturområdet på Fosen som er uten tyngre naturinngrep for å sikre biologisk mangfold med økosystemer, arter og bestander. Området er særegent ved å være relativt kystnært og ved å ha et klart oseanisk klima. Nasjonalparken har en stor variasjonsbredde av naturtyper og landskap og har god representativitet som oseanisk fjellområde i regionen.

Nasjonalparken har intakte skogøkosystemer av oseanisk naturskog og verdifulle våtmarksområder, ferskvannsmiljø og myrområder.

Allmennheten skal gis anledning til uforstyrret opplevelse av naturen gjennom utøvelse av naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Formålet omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnlaget.

§ 3. Vernebestemmelser

I nasjonalparker skal ingen varig påvirkning av naturmiljø eller kulturminner finne sted, med mindre slik påvirkning er en forutsetning for å ivareta verneformålet.

1. Landskapet

1.1 Vern mot inngrep i landskapet

Området er vernet mot inngrep av enhver art, herunder oppføring av varige eller midlertidige bygninger, anlegg og innretninger, hensetting av campingvogner, bobiler og maskiner, etablering av oppdrettsanlegg, opplag av båter, gjerder, vegbygging, bergverksdrift, vassdragsregulering, graving, utfylling og henleggelse av masse, sprenging boring, bryting av stein, mineraler og fossiler, fjerning av større stein og blokker, mineraler eller fossiler, drenering og annen form for tørrlegging, nydyrking, bakkeplanering, fremføring av luft- og jordledninger, bygging av bruer og klopper, oppsetting av skilt, opparbeiding og merking av stier, løyper o.l. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende.

1.2 Bestemmelsene i pkt. 1.1 er ikke til hinder for:

- a) vedlikehold av bygninger, anlegg og innretninger som ikke fører til bruksendring. Vedlikehold skal skje i samsvar med lokal byggeskikk og tilpasses landskapet. Vedlikehold omfatter ikke ombygging eller utvidelse.
- b) vedlikehold av stier, skiløyper, skilt, bruer og liknende i samsvar med forvaltningsplan.
- c) oppføring av gjerder og samleanlegg av midlertidig karakter i forbindelse med reindrift.
- d) opplag av grunneiers, reindriftas eller fjellstyrets båter.
- e) midlertidig lagring av gjerdemateriell i beitebruk og reindrift.

1.3 Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

- a) ombygging og mindre utvidelse av bygninger.
- b) gjenoppføring av bygninger, anlegg og innretninger som er gått tapt ved brann eller naturskade.
- c) bygging av bruer og legging av klopper.
- d) oppsetting av skilt og merking av stier.
- e) ombygging og oppsetting av gjerder.
- f) oppføring av bygninger, anlegg og innretninger som er nødvendig for utøvelse av reindrift.
- g) oppføring av mindre tilsynsbuer, anlegg og innretninger i beitebruk i regi av beitelag.
- h) bruksendring av eksisterende bygninger.
- i) riving av gamle bygninger, anlegg og innretninger og oppføring av nye med samme størrelse og for samme bruk.
- j) oppføring av enkle naust i regi av fjellstyrer ved viktige fiskevann, jf. forvaltningsplan .

Ombygging, utvidelse og nybygg skal skje i samsvar med lokal byggeskikk og tilpasses landskapet.

2. Plantelivet

2.1 Vern av plantelivet.

Vegetasjon, herunder døde busker og trær, er vernet mot all skade og ødelegging. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.

2.2 Bestemmelsen i 2.1. er ikke til hinder for:

- a) beiting.
- b) skånsom bruk av småvirke til bålbrenning og enkelt friluftsliv i området.
- c) hogst av ved til hytter, buer og gammer i nasjonalparken i henhold til forvaltningsplan.
- d) plukking av bær og matsopp.
- e) plukking av vanlige planter til eget bruk.
- f) reindriftens hogst av virke til brensel og vedlikehold av reingjerder og annet reindriftsutstyr i henhold til forvaltningsplan.
- g) reindriftens rydding av skog og kratt langs faste, kartfestede kjøretraséer for snøscooter og flyttleier.
- h) uttak av materialer til duodji (samisk tradisjonell husflid, bruksgjenstander og redskaper m.m.), skjæring av skohøy og uttak av gulvris til gammer og lavvoer.

2.3 Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

- a) Etablering av nye nødvendige traséer for snøscooter i reindriften, herunder nødvendig rydding av skog og kratt.

3. Dyrelivet

3.1 Vern av dyrelivet.

Dyrelivet, herunder hi, reir, hekke-, yngle- og gyteplasser, er vernet mot skade og unødvendig forstyrrelse. Utsetting av dyr på land og i vatn er forbudt.

3.2 Bestemmelsen i pkt 3.1 er ikke til hinder for:

- a) Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
- b) skadefelling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk

3.3 Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

- a) utsetting av fisk fra lokale fiskestammer hvor dette er gjort tidligere.
- b) kalking av vatn og elver som er nødvendig for å hindre at en art dør ut. Det skal gjennom forvaltningsplanen fastsettes et referanseområde som ikke kan kalkes.

4. Kulturminner

4.1 Vern av kulturminner

Kulturminner skal beskyttes mot skade og ødeleggelse. Løse kulturminner skal ikke flyttes eller fjernes.

4.2 Forvaltningsmyndighetene kan gi tillatelse til:

Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.

5. Ferdsl

5.1 Generelt om ferdsl

All ferdsl skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

5.2 Organisert ferdsl

Bestemmelsene i denne forskriften er ikke til hinder for organisert turvirksomhet til fots så lenge naturmiljøet ikke blir skadelidende.

Organisert ferdsl og ferdslsformer som kan skade naturmiljøet må ha særskilt tillatelse av forvaltningsmyndigheten. Nærmere retningslinjer gis i forvaltningsplan.

5.3 Sykling og organisert bruk av hest

Sykling er forbudt. Organisert bruk av hest er bare tillatt på traseer som er godkjent for slik bruk i forvaltningsplanen.

5.4 Regulering av ferdsel

Innenfor nærmere avgrensa deler av nasjonalparken kan Direktoratet for naturforvaltning ved særskilt forskrift regulere eller forby ferdsel som kan skade naturmiljøet.

5.5 Omlegging av stier

Av hensyn til naturmiljøet og kulturminner kan forvaltningsmyndigheten legge om eller kreve fjernet merking av stier og løyper.

5.6 Generelle unntak for ferdsel

Reglene i punkt 5 gjelder ikke ferdsel ved gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulans-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver bestemt av forvaltningsmyndigheten.

6. Motorferdsel

6.1 Forbud mot motorferdsel

Motorferdsel til lands, til vanns og i lufta under 300 meter fra bakken er forbudt.

6.2 Bestemmelsen i pkt 6.1 er ikke til hinder for:

- a) motorferdsel ved gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i samband med ambulans-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver bestemt av forvaltningsmyndigheten. Bestemmelsen gjelder ikke øvingskjøring.
- b) nødvendig bruk av beltekjøretøy på vinterføre i forbindelse med utøvelse av reindrift. Leiekjører for reineier eller reindriftsansvarlig må medbringe skriftlig dokumentasjon/avtale med oppdragsgiver for at kjøringen skal være lovlig.
- c) motorferdsel for uttransport av syke/skadde bufe og tamrein i medhold av lov om dyrevelferd. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring.
- d) kjøring med lett terrenggående motorkjøretøy i reindriften langs kartfestete traséer i forvaltningsplan til sommerboplassene ved Stornesvatnet og merkingsområde ved Gurben. Leiekjører for reineier eller reindriftsansvarlig må medbringe skriftlig dokumentasjon/avtale med oppdragsgiver for at kjøringen skal være lovlig.

Alternativt forslag 6.2.d: Bruk av luftfartøy og motorkjøretøy på barmark i forbindelse med reindrift. Leiekjører for reineier eller reindriftsansvarlig må medbringe skriftlig dokumentasjon/avtale med oppdragsgiver for at kjøringen skal være lovlig. (Ovenforstående pkt 6.2.d og 6.2.e går da ut, tilsvarende går pkt 6.3.h også ut).

- e) kjøring med lett terrenggående motorkjøretøy i reindriften innenfor kartfestet sone i forvaltningsplan fra sommerboplassen ved Stornesvatnet til merkingsområde og innhegning på Dåapma. Leiekjører for reineier eller reindriftsansvarlig må medbringe skriftlig dokumentasjon/avtale med oppdragsgiver for at kjøringen skal være lovlig.

6.3 Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

- a) øvingskjøring for formål nevnt i pkt 6.2 a).
- b) bruk av beltekjøretøy på vinterføre i forbindelse med husdyrhold.
- c) bruk av beltekjøretøy på vinterføre i forbindelse med vedhogst etter pkt. 2.2.c.

- d) bruk av beltekjøretøy på vinterføre eller luftfartøy for transport av varer og utstyr til hytter og buer.
- e) bruk av beltekjøretøy på vinterføre eller luftfartøy for transport av materialer til vedlikehold og byggearbeid på bygninger, anlegg og innretninger.
- f) bruk av lett terrenggående beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget eller luftfartøy for uttransport av felt elg og hjort.
- g) uttransport av felt elg og hjort med lett terrenggående kjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget i avgrensede skogsområder i nasjonalparken, jf. kart i forvaltningsplanen.
- h) bruk av luftfartøy eller motorkjøretøy på barmark i forbindelse med reindrift ut over det som framgår av forskriftens § 3 punkt 6.2 d. iht. godkjent distriktsplan. (*Går ut ved alternativt forslag, se alternativ under 6.2.d.*)
- i) motorferdsel i forbindelse med kalking etter pkt. 3.3 b).
- j) motorferdsel på snødekt mark for varig forflytningshemmede til egen hytte.
- k) organiserte turer for varig forflytningshemmede med beltekjøretøy på vinterføre når det foretas av kommuner, hjelpekorps, idrettslag eller turlag.
- l) oppkjøring av skiløyper.

For reindriften kan det gis flerårige tillatelser for bruk av terrenggående barmarkskjøretøy ut fra reinbeitedistriktets distriktsplan i henhold til reindriftsloven.

7. Forurensning

7.1 Forbud mot forurensning

Forurensning og forsøpling er forbudt. All bruk av kjemiske midler som kan påvirke naturmiljøet er forbudt.

7.2 Støy

Unødvendig støy er forbudt. Bruk av motordrevet modellfly o.l. er forbudt.

§ 4. Generelle dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 5. Forvaltningsplan

Det skal utarbeides en forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning, skjøtsel, tilrettelegging, informasjon osv. Forvaltningsplanen skal godkjennes av Direktoratet for naturforvaltning.

§ 6. Skjøtsel

Forvaltningsmyndigheten eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- og kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 7. Forvaltningsmyndighet

Direktoratet for naturforvaltning fastsetter hvem som er forvaltningsmyndighet etter denne forskriften. Samiske interesser skal ivaretas i den forvaltningsordning som etableres.

§ 8. Rådgivende utvalg

Det kan opprettes et rådgivende utvalg for forvaltningen av nasjonalparken.

§ 9. Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft straks.

5.5. Forslag til revisjon av forskrift om Tekssjøen naturreservat

Det foreslås å tilpasse/oppdatere forskriften for Tekssjøen naturreservat etter mal av forskriften for Finnvoll dalen-Esplingdalen naturreservat, slik at disse to forskrifter får lik og gjenkjennbar oppbygning. Dette må dog gjøres slik at spesielle tilpasninger som gjelder for Tekssjøen naturreservat ivaretas. Den eksisterende forskriften for Tekssjøen naturreservat er tatt inn i vedlegg 4.

De spesielle tilpasninger i den gjeldende forskriften om Tekssjøen naturreservat er:

Forskriftens § 5 punkt 9: Etter søknad kan det tillates oppføring av ei ny bru over Stordalselva og bru over Skurvelva.

Forskriftens § 5 punkt 1.d: Etter søknad kan det gis tillatelse til nødvendig motorferdsel for transport av materialer om det blir gitt tillatelse til oppføring av ny bru over Stordalselva og Skurvelva.

Det er også en del tilpasninger i forhold til reindrifta i forskriftens § 5 (eventuelle unntak etter søknad), som må ivaretas i en revidert forskrift:

§ 5 punkt 5. Rydding av vindfall langs faste, kartfestede kjøretraséer i reindrifta.

§ 5 punkt 6. Oppføring av gjerder og samleanlegg av midlertidig karakter i forbindelse med reindrift.

§ 5 punkt 11. Nødvendig bruk av lett terrengkjøretøy på barmark ved utøvelse av reindrift.

§ 5 punkt 12. Start og landing med helikopter ved utøvelse av reindrift.

§ 5 punkt 13. Uttak av materialer til samisk husflid for registrerte utøvere.

Tekssjøen naturreservat ble opprettet i 2005. Den eksisterende forskriften er tatt med som vedlegg 4. Etter den tid har standard innhold i forskriftene blitt noe endret, generelt slik at det er større åpninger for bruk og gjennomføring av tiltak, dog under forutsetning av at det ikke går på bekostning av formålet med vernet og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig. Det vil være naturlig å inkludere disse standard endringene i forskrifter for naturreservater i en revisjon av forskriften for Tekssjøen naturreservat.

5.5.1. Forslag til revidert forskrift om Tekssjøen naturreservat

Forskrift om vern av Tekssjøen naturreservat, Åfjord kommune, Sør-Trøndelag

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. .... med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf. § 37 og § 62. Fremmet av Miljøverndepartementet.

§ 1. Formål

Formålet med naturreservatet er å verne et lite påvirket skogområde med gammel naturskog med nær truet natur i form av høgstaudegranskog og høgstaude-grankalkskog. Den gamle skogen er viktig for biologisk mangfold knyttet til slik skog.

Området har særskilt naturvitenskapelig verdi som et område med skog på kalkgrunn i et oseanisk klima og med urskogs nær skog.

Formålet omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnlaget.

§ 2. Geografisk avgrensning

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr.: 68/1 i Åfjord kommune.

Naturrestatet dekker et totalareal på ca. 24 000 dekar.

Grensene for naturrestatet går fram av kart i målestokk 1:40 000, datert Miljøverndepartementet 09-2005. De nøyaktige grensene for naturrestatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Åfjord kommune, hos Fylkesmannen i Sør-Trøndelag, i Direktoratet for naturforvaltning og i Miljøverndepartementet.

§ 3. Vernebestemmelser

I naturrestatet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

For naturrestatet gjelder følgende vernebestemmelser:

1. Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp (inkludert lav) eller deler av disse fra reservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
2. Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
3. Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., framføring av luftledninger, jordkabler, kloakkledninger, bygging av veier, drenering eller annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Oppstillingen er ikke uttømmende.
4. Bruk av naturrestatet til telteirer, idrettsarrangementer eller andre større arrangementer er forbudt.

§ 4. Generelle unntak fra vernebestemmelsene

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

1. Beiting.
2. Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
3. Skadefelling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
4. Fjerning av mindre mengder kvist i forbindelse med storviltjakt.
5. Oppsetting av enkle midlertidige mobile jakttårn i forbindelse med storviltjakt.
6. Sanking av bær og matsopp.
7. Vedlikehold av anlegg og innretninger som er i bruk på vernetidspunktet.
8. Rydding av eksisterende stier, dvs. fjerning av greiner og nedfall over stien.
9. Skånsomt uttak av virke for enkelt friluftsliv og bål på stedet. Tørr gran og tørr furu (gadd) skal ikke felles.
10. Skjæring av sennagress til fottøy, uttak av ris til gammer og uttak av materialer til duodji/tradisjonell samisk husflid og tradisjonelle samiske bruksgjenstander. Bestemmelsen gjelder ikke skjæring eller uttak av plantearter som står på den til enhver tid gjeldende norske rødlisten, eller uttak av særegne vekstformer på trær (for eksempel rilkuler).

§ 5. Regulering av ferdsel

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturrestatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

1. Motorferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder start og landing med luftfartøy.
2. Bruk av sykkel, hest og kjerre utenom eksisterende veger er forbudt.

§ 6. Generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for:

Gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulans-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingskjøring.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

1. Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøringen.
2. Nødvendig uttransport av felt elg og hjort med lett terrenggående beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
3. Nødvendig bruk av snøscooter på snødekt mark i forbindelse med reindrift. Leiekjørere for reineiere eller reindriftsansvarlig må medbringe skriftlig dokumentasjon/avtale med oppdragsgiver for at kjøringen skal være lovlig.

§ 7. Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til:

1. Nødvendig motorferdsel i forbindelse med øvingsvirksomhet knyttet til formål nevnt i § 6 første ledd.
2. Nødvendig uttransport av felt elg og hjort med andre kjøretøy enn nevnt i § 6 annet ledd nr. 2.
3. Nødvendig motorferdsel for vedlikehold av anlegg og innretninger som nevnt i § 4 nr. 7.
4. Istandsetting, skjøtsel og vedlikehold av kulturminner.
5. Avgrenset bruk av reservatet som angitt i § 3 nr. 4.
6. Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
7. Nødvendig bruk av lett terrengkjøretøy på barmark ved utøvelse av reindrift.
8. Start og landing med helikopter i forbindelse med reindrift.
9. Oppføring av gjerder og samleanlegg av midlertidig karakter i forbindelse med reindrift.
10. Reindriftenes nødvendige uttak av bjørk til brensel for bruk i eksisterende anlegg i reservatet og for vedlikehold av lovlig oppsatte reingjerder og annet reindriftsutstyr, i samsvar med forvaltningsplan.
11. Rydding av eksisterende drivingslei og kjørelei i reindriften, i samsvar med forvaltningsplan.
12. At grunneier (Statskog) kan utvise ved til hytter i området etter flerårig plan.
13. Nødvendig transport av ved, materialer og utstyr til hytter, herunder transport til bygninger nord for naturreservatet, med snøscooter på snødekt mark.
14. Bruk av reservatet i miljøtilpasset reiselivsvirksomhet etter plan godkjent av forvaltningsmyndigheten.
15. Oppføring av gjerder og samleanlegg for beite.
16. Utkjøring av saltslikkestein for beiting.
17. Teltleirer for barn og unge etter plan.
18. Nødvendig motorferdsel i forbindelse med oppføring av gjerder og samleanlegg for beite, jf. § 7. nr. 15.
19. Oppføring av ei ny bru over Stordalselva og ei ny bru over Skurvelva og nødvendig transport i den forbindelse.

For reindriften kan det gis flerårige tillatelser som koordineres med og tas inn i distriktsplan i henhold til reindriftsloven, slik at næringen kan utøves på en tilfredsstillende måte.

§ 8. Generelle dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9. Skjøtsel

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet.

§ 10. Forvaltningsplan

Det skal utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11. Forvaltningsmyndighet

Direktoratet for naturforvaltning fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften. Samiske interesser skal ivaretas i den forvaltningsorden som etableres.

§ 12. Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft straks. Samtidig oppheves forskrift 2. september 2005 nr. ... om fredning av Tekssjøen naturreservat, Åfjord kommune, Sør-Trøndelag.

5.5.2. Kommentarer til revidert forskrift om Tekssjøen naturreservat

Forskrift om Finnvollaldalen-Esplingdalen naturreservat er brukt som mal for den reviderte forskriften om Tekssjøen naturreservat. Det vil si at de bestemmelser som er standard for denne type reservater i skog er de samme for de to reservater, mens de spesielle tilpasninger som er i den gjeldende forskriften om Tekssjøen naturreservat er tatt inn, samt at de spesielle tilpasninger som er i Finnvollaldalen-Esplingdalen og som ikke er relevant for Tekssjøen naturreservat naturreservat er tatt ut.

Tekssjøen og Finnvollaldalen naturreservater har på mange måter sammenlignbare naturkvaliteter, og er begge relativt store naturreservater i skog, slik at de bestemmelser som er vurdert som akseptable i forhold til formålet med vernet i Finnvollaldalen-Esplingdalen naturreservat også vurderes å være akseptable i Tekssjøen naturreservat, jf. naturmangfoldlovens §§ 8-12.

I forhold til den eksisterende forskriften om Tekssjøen naturreservat gir dette følgende forslag til endringer i innhold av noen betydning:

§ 1. Formål

Idet den nye naturmangfoldloven stiller andre krav til utforming av formålet med vernet, er det også gjort endringer i dette. Det faktiske innhold i formålet er dog ikke endret nevneverdig.

Naturmangfoldlovens § 37 sier at som naturreservat kan vernes områder som

- a) inneholder truet, sjelden eller sårbar natur,
- b) representerer en bestemt type natur
- c) på annen måte har særlig betydning for biologisk mangfold
- d) utgjør en spesiell geologisk forekomst,
- e) har særskilt naturvitenskapelig verdi.

Følgende kriterier er de viktigste i Tekssjøen naturreservat:

Kriterie a. Tekssjøen har ei kalkåre som går gjennom området fra øst til vest, og inneholder høgstaudegranskog (NT) og høgstaude-grankalkskog (NT), jf. norsk rødliste for naturtyper (Lindgaard og Henriksen 2011).

Kriterie b. Representerer gammel granskog, som i deler av området er urskogs nær.

Kriterie c. Den gamle og stedvis urskogs nære skogen er leveområde for arter som er knyttet til slike habitater, herunder flere rødlistede arter av lav og kjuke.

Kriterie d. Kalkåra gjennom området utgjøre en spesiell geologisk forekomst.

Kriterie e. Den urskogs nære delen av reservatet (Finndalen) og skogen langs kalkåra har særskilt naturvitenskapelig verdi.

Ut fra dette foreslås følgende formål med vernet i Tekssjøen naturreservat når det gjelder de naturfaglige kvalitetene:

«Formålet med naturreservatet er å verne et lite påvirket skogområde med gammel naturskog med nær truet natur i form av høgstaudegranskog og høgstaude-grankalkskog. Den gamle skogen er viktig for biologisk mangfold knyttet til slik skog.»

Området har særskilt naturvitenskapelig verdi som et område med skog på kalkgrunn i et oseanisk klima og med urskogs nær skog.»

Andre avsnitt i formålet er endret fra «Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor naturreservatet er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift» til «Formålet omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnlaget», for å få dette likt med Finnvoll-dalen - Esplingdalen naturreservat.

§ 3. Vernebestemmelser

Vernebestemmelsene i § 3 er grunnleggende like. Punkt 6 i gjeldende forskrift («Direktoratet for naturforvaltning kan av hensyn til fredningsformålet ved forskrift forby eller regulere ferdselen i hele eller deler av naturreservatet») er tatt ut idet dette ikke lenger er påkrevd å ha med, jf. at denne bestemmelsen ikke er med i forskriften for Finnvoll-dalen-Esplingdalen naturreservat.

Gjeldende forskrifts punkt 7 («Bruk av sykkel og hest og kjerre, samt ridning utenom eksisterende veier er forbudt») er flyttet til § 5 om regulering av ferdsel.

§ 4. Generelle unntak fra vernebestemmelsene

Innholdet i denne paragrafen er også i hovedtrekk som i den eksisterende forskriften, men med følgende endringer/tilpasninger:

Punkt 3. («skadefelling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk») er ikke i den eksisterende forskriften, men er nå vanlig å ta inn der det er relevant.

Punkt 8. («rydding av eksisterende stier, dvs. fjerning av greiner og nedfall over stien») er nå flyttet fra at det må ha tillatelse etter gjeldende forskrift til å være generelt tillatt. Dette anses ikke å være av et slikt omfang eller av en slik karakter at det vil innvirke på formålet med vernet.

Punkt 9. Gjelder bruk av virke til bål og enkelt friluftsliv. Er endret i samsvar med ordlyden i Finnvoll-dalen-Esplingdalen naturreservat til: «Skånsomt uttak av virke

for enkelt friluftsliv og bål på stedet. Tørr gran og tørr furu (gadd) skal ikke felles.»). Dette er dermed en noe mer liberal bestemmelse enn i det eksisterende reservatet («Bålbrenning med tørrkvist eller medbragt ved, i samsvar med gjeldende lovverk»). Dette anses også å være av liten praktisk betydning, idet naturreservatet er relativt stort og robust i forhold til slik bruk og idet bruken av naturreservatet til friluftsliv er relativt beskjeden. Begrensningene som går på skånsomt uttak og ikke bruk av tørr gran og tørr furu anses å være tilstrekkelige i dette området.

Punkt 10. Gjelder uttak av plantemateriale til samisk bruk. Denne bestemmelsen har et noe videre innhold enn i det eksisterende reservatet («Uttak av materialer til samisk husflid for registrerte utøvere»), og er flyttet fra å være søknadspliktig til å kunne skje uten søknad. Dette er samme formulering som i Finnvollaldalen – Esplingdalen naturreservat. Slik aktivitet har også lite omfang og anses derfor ikke å påvirke formålet med vernet nevneverdig.

§ 5. Regulering av ferdsel

Det eksisterende reservatet har ikke en egen paragraf som regulerer ferdsel, idet ferdselsbestemmelsene er tatt inn under en egen paragraf om vernebestemmelser. Innholdet er imidlertid i praksis det samme i de to forskriftsvarianter.

§ 6. Generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene

Punkt 1 om uttransport av syke og skadde bufe finnes ikke i den eksisterende forskriften, men er nå vanlig å ta inn i forskrifter for reservater der det drives beitebruk. Erfaringsmessig har dette lite omfang og anses ikke å innvirke i nevneverdig grad på formålet med vernet.

For øvrig er innholdet i praksis det samme som i den eksisterende forskriften.

§ 7. Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser

§ 3 punkt 4 sier at bruk av naturreservatet til teltleirer, idrettsarrangementer eller andre større arrangementer er forbudt. Etter § 7 punkt 5 kan det søkes om avgrenset bruk av reservatet som angitt i § 3 punkt 4. Punkt 14 utvider dette ytterligere, ved å gi mulighet for bruk av naturreservatet i miljøtilpasset reiselivsvirksomhet etter plan godkjent av forvaltningsmyndigheten, og dette punktet er nytt i forhold til den gjeldende forskriften. Dette er en harmonisering med forskriften for Finnvollaldalen-Esplingdalen naturreservat. Idet det har skal baseres på en godkjent plan, gis forvaltningsmyndigheten anledning til å sette rammer for slik virksomhet som ikke går på bekostning av formålet med vernet.

Punkt 10 («Reindriftenes nødvendige uttak av bjørk til brensel til bruk i eksisterende anlegg i reservatet og for vedlikehold av lovlig oppsatte reingjerder og annet reindriftsutstyr, i samsvar med forvaltningsplan») er nytt og er tatt inn for å harmonisere med Finnvollaldalen-Esplingdalen naturreservat. Dog er det tatt inn at uttak av bjørk til brensel kun gjelder til bruk i eksisterende anlegg i reservatet og ikke for anvendelse andre steder eller utfrakt fra området, noe som vil begrense uttaket til det som anses som forsvarlig i området.

Punkt 12 (At grunneier (Statskog) kan utvise ved til hytter etter flerårig plan) er ny, idet eksisterende forskrift sier at det kan gis tillatelse til hogst av ved til eksisterende hytter. Det er kun to hytter og en seterbygning i området, slik at

den foreslåtte bestemmelsen ikke anses å medføre uttak av ved i noe omfang i reservatet. Det vil være rimelig at Statskogs plan for veduttak bygger på de samme rammer for vedhogst som er gitt i nasjonalparken, jf. kap. 6.4.9. Alle de tre bygningene ligger på statsallmenningen, noe som betinger tillatelse fra Statskog til vedhogst. For søker vil det være enklere å forholde seg til kun Statskog, og slikke å søke forvaltningsmyndigheten i tillegg.

I Punkt 13 om transport til hytter, er det tatt inn at transport også kan utføres til hytter i naturreservatet, idet dette ikke er dekt opp i den eksisterende forskriften, noe som må sies å være en mangel. I forhold til Finnvollaldalen-Esplingdalen naturreservat stilles det for Tekssjøen naturreservat krav om at transporten skal skje med snøscooter på snødekt mark, idet dette anses mest hensiktsmessig i dette reservatet.

Punkt 15, oppføring av gjerder og samleanlegg for beite, samt punkt 19 om motorferdsel i den forbindelse, er også nytt, og er en harmonisering med forskriften for Finnvollaldalen-Esplingdalen naturreservat. Det er beite med sau i Tekssjøen naturreservat. Inntil nylig var det også beite med storfe, noe som også kan bli aktuelt igjen. Dette gjør at det kan være aktuelt med oppføring av gjerder og samleanlegg.

Punkt 16, utkjøring av saltslikkestein for beiting og punkt 17 om teltleirer for barn og unge etter plan er også nye og en harmonisering med forskriften for Finnvollaldalen-Esplingdalen naturreservat.

De nye punktene som tas inn under punktet om spesifiserte dispensasjonsbestemmelser kan gjennom behandlingen av dispensasjonssaken gis slike rammer at formålet med vernet ikke blir nevneverdig påvirket.

I § 10 Forvaltningsplan står det at det skal lages forvaltningsplan. Idet tekssjøen naturreservat med dette forslaget inngår i et verneområdekompleks som foreslås forvaltet av et nasjonalparkstyre, anses det som påkrevd at det utarbeides en forvaltningsplan, som også inkluderer Tekssjøen naturreservat.

Figur 60. Våtmarksområde vest for Teksjøen. Foto: Tor Skjevdal

5.6. Forslag til revidert forskrift om Finnvollaldalen-Esplingdalen naturreservat

I § 6 punkt 6 i forskrift om vern av Finnvollaldalen-Esplingdalen naturreservat heter det at ferdselsbestemmelsene ikke er til hinder for «*Nødvendig bruk av lett terrenggående motorkjøretøy i forbindelse med beitebruk for eier av gnr./bnr. 143/5,12 etter trasé (B) fastlagt på vernekartet.*»

I forslaget til forskrift om Dåapma nasjonalpark foreslås følgende bestemmelse i forskriftens § 3 punkt 6.2.d (om hva forskriften ikke er til hinder for): «*Kjøring med lett terrenggående motorkjøretøy i reindriften langs kartfestete traséer i forvaltningsplan til sommerboplassene ved Stornesvatnet og merkingsområde ved Gurben. Leiekjører for reineier eller reindriftsansvarlig må medbringe skriftlig dokumentasjon/avtale med oppdragsgiver for at kjøringen skal være lovlig.*»

For å få til en sammenhengende kjøretasé for reindriften opp til Stornesvatnet, foreslås det tatt inn et nytt punkt 7 i forskriften om Finnvollaldalen-Esplingdalen naturreservat, som lyder: «*Nødvendig bruk av lett terrenggående motorkjøretøy i forbindelse med reindrift etter trasé (B) og videre langs trasé C fastlagt på vernekartet. Leiekjører for reineier eller reindriftsansvarlig må medbringe skriftlig dokumentasjon/avtale med oppdragsgiver for at kjøringen skal være lovlig.*»

5.6.1. Forskrift om vern av Finnvollaldalen-Esplingdalen naturreservat, med endringsforslag i § 6 punkt 7

Forskrift om vern av Finnvollaldalen-Esplingdalen naturreservat, Namdalseid kommune, Nord-Trøndelag

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 16. desember 2011 med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf. § 37 og § 62. Fremmet av Miljøverndepartementet.

§ 1. Formål

Formålet med naturreservatet er å verne et lite påvirket skogområde med gammel naturskog med truet og nær truet natur. Med sin variasjon i form av naturtyper, økosystemer, arter og naturlige økologiske prosesser har området særlig betydning for naturmangfold.

Området har særskilt naturvitenskapelig verdi som et område med gammel skog under naturlig dynamikk, herunder med stor variasjon av skogtyper, forekomst av rike skogtyper, sumpskog, svært fuktige skogtyper, og et rikt artsmangfold med truede og nær truede arter. Området er viktig som storområde, dvs mer enn 10 000 dekar produktiv skog.

Formålet omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnlaget.

§ 2. Geografisk avgrensning

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr.: 143/2, 143/5, 187/1 i Namdalseid kommune.

Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 50 394 dekar.

Grensene for naturreservatet går fram av kart i målestokk 1:40 000, datert Miljøverndepartementet desember 2011. De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Namdalseid kommune, hos Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, i Direktoratet for naturforvaltning og i Miljøverndepartementet. Det samme gjelder jordskiftkartet som lages etter grensemerking.

§ 3. Vernebestemmelser

I naturreservatet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

For naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

1. Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp (inkludert lav) eller deler av disse fra reservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
2. Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
3. Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., framføring av luftledninger, jordkabler, kloakkledninger, bygging av veier, drenering eller annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen er ikke uttømmende.

4. Bruk av naturreservatet til teltleirer, idrettsarrangementer eller andre større arrangementer er forbudt.

§ 4. Generelle unntak fra vernebestemmelsene

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

1. Beiting.
2. Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
3. Skadefelling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
4. Fjerning av mindre mengder kvist i forbindelse med storviltjakt.
5. Oppsetting av enkle midlertidige mobile jakttårn i forbindelse med storviltjakt.
6. Sanking av bær og matsopp.
7. Vedlikehold av anlegg og innretninger som er i bruk på vernetidspunktet.
8. Rydding av eksisterende stier, dvs. fjerning av greiner og nedfall over stien.
9. Skånsomt uttak av virke for enkelt friluftsliv og bål på stedet. Tørr gran og tørr furu (gadd) skal ikke felles.
10. Uttak av sennegress etter samisk tradisjon.
11. Vedlikehold (rydding) av drivingslei for rein etter trasé (D) fastlagt på vernekartet.
12. Skjæring av sennagress til fottøy, uttak av ris til gammer og uttak av materialer til duodji/tradisjonell samisk husflid og tradisjonelle samiske bruksgjenstander.
Bestemmelsen gjelder ikke skjæring eller uttak av plantearter som står på den til enhver tid gjeldende norske rødlisten, eller uttak av særegne vekstformer på trær (for eksempel rikuler).

§ 5. Regulering av ferdsel

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

1. Motorferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder start og landing med luftfartøy.
2. Bruk av sykkel, hest og kjerre utenom eksisterende veger er forbudt.

§ 6. Generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for:

Gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingskjøring.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

1. Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøringen.
2. Nødvendig uttransport av felt elg og hjort med lett terrenggående beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
3. Nødvendig bruk av snøscooter på snødekt mark i forbindelse med reindrift. Leiekjørere for reieiere eller reindrifansvarlig må medbringe skriftlig dokumentasjon/avtale med oppdragsgiver for at kjøringen skal være lovlig.
4. Motorisert ferdsel på Finnvollvatnet og Selja.

5. Nødvendig transport av ved, materialer og utstyr gjennom området til de private eiendommer på Finnvollen med beltekjøretøy på snødekket mark etter trasé (A) fastlagt på vernekartet.
6. Nødvendig bruk av lett terrenggående motorkjøretøy i forbindelse med beitebruk for eier av gnr./bnr. 143/5,12 etter trasé (B) fastlagt på vernekartet.
7. *Nødvendig bruk av lett terrenggående motorkjøretøy i forbindelse med reindrift etter trasé (B) og videre langs trasé (C) fastlagt på vernekartet. Leiekjører for reineier eller reindriftsansvarlig må medbringe skriftlig dokumentasjon/avtale med oppdragsgiver for at kjøringen skal være lovlig.*
8. Skånsom riding.

§ 7. Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til:

1. Nødvendig motorferdsel i forbindelse med øvingsvirksomhet knyttet til formål nevnt i § 6 første ledd.
2. Nødvendig uttransport av felt elg og hjort med andre kjøretøy enn nevnt i § 6 annet ledd nr. 2.
3. Nødvendig motorferdsel for vedlikehold av anlegg og innretninger som nevnt i § 4 nr. 7.
4. Istandsetting, skjøtsel og vedlikehold av kulturminner.
5. Hogst av etablerte plantefelt.
6. Avgrenset bruk av reservatet som angitt i § 3 nr. 4.
7. Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
8. Nødvendig bruk av lett terrengkjøretøy på barmark ved utøvelse av reindrift.
9. Start og landing med helikopter i forbindelse med reindrift.
10. Oppføring av gjerder og samleanlegg av midlertidig karakter i forbindelse med reindrift.
11. Reindriftenes nødvendige uttak av bjørk til brensel og for vedlikehold av lovlig oppsatte reingjerder og annet reindriftsutstyr, i samsvar med forvaltningsplan.
12. Rydding av eksisterende drivingslei og kjørelei i reindriften, i samsvar med forvaltningsplan.
13. At grunneier (Statskog) kan utvise ved til hytter i området etter flerårig plan.
14. Nødvendig transport av ved, materialer og utstyr til hytter ved Finnvollvatnet etter fastlagt trasé.
15. Bruk av reservatet i miljøtilpasset reiselivsvirksomhet etter plan godkjent av forvaltningsmyndigheten.
16. Oppføring av gjerder og samleanlegg for beite.
17. Utkjøring av saltslikkestein for beiting.
18. Teltleirer for barn og unge etter plan.
19. Nødvendig motorferdsel i forbindelse med oppføring av gjerder og samleanlegg for beite, jf. § 7. nr. 16.

For reindriften kan det gis flerårige tillatelser som koordineres med og tas inn i distriktsplan i henhold til reindriftsloven, slik at næringen kan utøves på en tilfredsstillende måte.

§ 8. Generelle dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9. Skjøtsel

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet.

§ 10. Forvaltningsplan

Det skal utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11. Forvaltningsmyndighet

Direktoratet for naturforvaltning fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften. Samiske interesser skal ivaretas i den forvaltningsorden som etableres.

§ 12. Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft straks. Samtidig oppheves forskrift 31. august 2001 nr. 963 om fredning av Finnvollvatnet naturreservat, Namdalseid kommune, Nord-Trøndelag.

6. Forvaltningsplan – utkast.

Verneforskriften for området er juridisk bindende og det juridiske rammeverket Verneforskriften har som formål å sikre at naturkvalitetene blir ivaretatt, samtidig som det er tilpasninger til ulike brukerinteresser.

Forvaltningsplanen utdyper nærmere hvordan området skal forvaltes, og er et praktisk hjelpemiddel for å avklare hvordan ulike verne- og brukerinteresser skal håndteres innen for vernebestemmelsene. Forvaltningsplanen gir økt forutsigbarhet for brukerne av området, og sikrer en enhetlig forvaltning i forhold til bruk, informasjon, skjøtsel, o.l. Mens en forskrift vedtas i Statsråd, vedtas en forvaltningsplan av Direktoratet for Naturforvaltning. Forvaltningsplanen i denne rapporten er da en skisse som følger nasjonalparkforslaget og ikke vedtas i denne omgang. Forvaltningsplaner rulleres etter naturlige tidsrom.

Forvaltningsplaner kan ha ulikt omfang og en forvaltningsplan kan være meget kort hvis spesielle tiltak og avklaringer ikke er påkrevet. En forvaltningsplan utarbeides innenfor rammen av- og kan ikke gå ut over forskriften.

Siden forvaltningsplanen er et utkast, gjelder den skissemessig både for nasjonalparkforslaget og for reservatene. Nasjonalparkstyret vil etter evt. vedtak gjenoppta prosessen med forvaltningsplanen.

6.1. Generelt

Nasjonalparkstyre

Hvis et flertall av kommunene ønsker det, så vil et interkommunalt nasjonalparkstyre bli forvaltningsmyndighet for nasjonalparken.

Nasjonalparkstyret har myndighet og fatter vedtak innenfor rammen av forskriften, og etter retningslinjer utdypet i forvaltningsplanen.

Nasjonalparkstyret settes sammen av representanter fra kommuner, reindrift og fylkeskommuner.

Dersom det blir vedtatt en nasjonalpark, foreslås det at forvaltningsmyndigheten for Tekssjøen naturreservat og Finnvollidalen – Esplingdalen naturreservat blir overført fra fylkesmennene til Nasjonalparkstyret. Det samme gjelder for Elgsjøen foreslåtte naturreservat.

Rådgivende utvalg.

Det skal opprettes et rådgivende utvalg for nasjonalparken. Det rådgivende utvalget bør omfatte de parter som har interesser i området, jf sammensetningen av referansegruppen i verneprosessen.

Nasjonalparkforvalter.

En nasjonalparkforvalter skal være sekretariat for Nasjonalparkstyret. Nasjonalparkforvalteren ansettes av en fylkesmann og skal fortrinnsvis ha kontor plass i en kommune. Inntil nasjonalparkforvalter er ansatt, vil aktuell fylkesmann fungere som sekretariat.

Kontaktutvalg

Det kan opprettes et Administrativt kontaktutvalg, som knytter administrasjonene i kommunene sammen i saken som angår nasjonalparken. Dette kan være praktisk og nyttig for nasjonalparkforvalteren i den daglige forvaltningen.

Miljøverndepartementet er klageorgan for vedtak fattet av nasjonalparkstyret.

Direktoratet for naturforvaltning godkjenner forvaltningsplaner, og forbereder eventuell klagebehandling av enkeltsaker for departementet.

6.2. Forskriften – oppbygging og generell virkning av denne.

Forskriften for nasjonalparken har en generell oppbygging med:

- a) formalopplysninger /(størrelse, grunneiere, kommuner, etc).
- b) formål
- c) forbudspunkt – hva som ikke er tillatt
- d) unntakspunkt – hva som likevel er tillatt
- e) hva som forvaltningsmyndigheten likevel kan gi tillatelse til
- f) generell dispensasjonsadgang
- g) div. punkt om forvaltningsplan, skjøtsel, forvaltningsmyndighet, ikrafttredelse.

Formålet med nasjonalparken

Formålet med nasjonalparken slik det er beskrevet i forskriftens § 2 er sentralt når det gjelder den daglige forvaltningen og vurderinger i konkrete saker. Avgjørelser i enkeltsaker skal ikke gå på bekostning av formålet med vernet.

Forbudspunktene.

Det er her listet opp konkrete tiltak som ikke er tillatt. Det at opplistingen "ikke er utfyllende" betyr at det kan være tiltak av "tilsvarende" karakter som de som er opplistet, som ikke er tillatt. Dette fordi det ikke er mulig eller rasjonelt å liste opp alle mulige tiltak, og derfor er det en sekkepost i formuleringen "ikke utfyllende".

Unntakspunkt.

De aktiviteter som listes opp her (§ 2.2, § 3.2, § 5.6, § 6.2), er direkte tillatt, og omfattes ikke av forskriften. Disse tiltak og aktiviteter reguleres dermed fortsatt etter sine egne lovverk og rettigheter. F.eks gjelder det jakt og fiske: Retten tilhører grunneier/rettighetshaver mht. utlysning, prissetting, fortjeneste, bruksregler (eventuell bag-limit for rypejakt), og utøvelse kan gjennomføres på vanlig vis.

Derimot kan momenter ved utøvelse berøres, f.eks uttransport av felt storvilt, utsetting av fisk mv.

Unntak- som forvaltningsmyndighet kan gi tillatelse til.

Dette er punkter som ikke er automatisk tillatt, men som forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til. At det er nevnt på denne måten, ligger et signal i retning av at tillatelse kan gis dersom tiltaket kan gjennomføres uten vesentlige negative effekter for verneformålet. Det er også normalt et krav at aktuelle tiltak er vurdert som viktige for vedkommede brukerinteresse.

Dette tilsier at søknader skal gis en vurdering av om tiltakene ligger innenfor rimelige og fornuftige rammer i forhold til sitt eget formål og i forhold til virkningen på verneformålet. Det bør være dokumentert behov for tiltaket, og i vedtak fra nasjonalparkstyret kan det settes krav til utførelse, plassering etc, og eventuelt krav om fjerning hvis tiltak går ut av funksjon. Bakgrunnen for dette er å kunne ta hensyn til landskaps- og verneverdier ved aktuelle tiltak. Det ligger til grunn at søknader kan avslås, og nasjonalparkstyret skal gjøre en konkret vurdering i hvert enkelt tilfelle.

Unntak etter dispensasjon, naturmangfoldlovens § 48

Dette er en ventil som gir forvaltningsmyndigheten mulighet til å gi dispensasjon etter søknad for tiltak av vesentlige samfunnsmessig interesse eller sikkerhet, dersom det ikke strir mot verneformålet eller påvirker verneverdiene nevneverdig.

Denne ventilen er ganske trang, og det er derfor viktig at påregnelige ønsker er fremkommet og vurdert gjennom prosessen og eventuelt tatt inn i de øvrige paragrafer.

Betydningen av vern i forhold til grunneier/rettighetshaver

Vern som nasjonalpark endrer ikke eiendomsforholdene. Grunneier er fortsatt grunneier i området, og rettigheter er intakte i den grad de ikke er omfattet av forskriften. Eksempelvis forvaltes jakt og fiske fortsatt av grunneier eller av fjellstyrene i statsallmenningene. Den adgang grunneier har etter Lov om motorferdsel i utmark og vassdrag til å nekte motorferdsel i utmark på sin grunn står også ved lag.

Betydningen av vern i forhold til andre lovverk (eksempel plan- og bygningsloven)

Vern som nasjonalpark er overordnet bestemmelser eller planer etter andre areallover, eksempelvis plan- og bygningsloven. Plan- og bygningsloven gjelder imidlertid fullt ut, men praktiseringen må innordne seg bestemmelsene i nasjonalparken. Eksempelvis vil planer og planbestemmelser som er i strid med bestemmelsene i nasjonalparken settes til side. En byggesak i nasjonalparken skal dermed både behandles etter forskriften for nasjonalparken og etter plan- og bygningsloven.

Figur 61. Standardlogo for nasjonalparker.

6. 3. Forvaltningsmål.

Forvaltningen av verneområder skal være målstyrt. Det er tre sentrale begreper med hensyn til dette, nemlig "forvaltningsmål", "naturkvalitet" og "bevaringsmål". Disse er definert på følgende måte:

Forvaltningsmål

Forvaltningsmål er summen for alle målsettinger knyttet til et verneområde. Dette kan for eksempel være verdier/kvaliteter knyttet til areal, biologisk mangfold og naturtyper eller interesser knyttet til friluftsliv, brukerinteresser og næringsinteresser.

Naturkvalitet

Et verneområde kan ha ulike naturkvaliteter som det er viktig å ta vare på, f.eks naturtyper, arter, geologi mv. Naturkvalitetene framgår gjerne av verneformålet, men det kan også være kvaliteter som ikke er omtalt her.

Bevaringsmål

Bevaringsmål definerer den tilstanden en ønsker naturkvaliteten i verneområdet skal ha. Bevaringsmål skal være målbare. Det vil si at de skal presiseres gjennom mål for areal, forekomst av bestemte arter, osv.

Forvaltningsmål i Dåapma nasjonalpark.

Målsettinger vil være i forhold til ulike naturkvaliteter og brukerinteresser.

Viktige brukerinteresser er reindrift, beiting og friluftsliv.

Forvaltningsmål kan være at naturkvaliteter skal opprettholdes, samtidig som ulike brukerinteresser kan utøves.

Forvaltningsmål for naturkvalitetene i Dåapma nasjonalpark

Forvaltningen av naturkvalitetene må ses i forhold til formålet med Dåapma nasjonalpark, som peker på de følgende naturkvaliteter som de viktigste i området:

- Oseanisk lavalpint fjellområde, også med myr og våtmark
- Det største inngrepsfrie naturområdet på Fosen
- Oseanisk skog med urskogsnaere skogområder

Sjeldne og rødlista arter i området er i første rekke knyttet til de kvaliteter som beskrives i verneformålet. Gjennom en forvaltning som ivaretar disse hovedkvalitetene, trygges også livsmiljøene for disse artene. Det anses derfor ikke som nødvendig å ha bevaringsmål på artsnivå i området, men forekomsten av artene kan være et mål/en indikator på hvordan den økologiske tilstanden er på de viktigste naturkvaliteter i området.

Fravær av menneskelig påvirkning og forstyrrelse er også en kvalitet ved området i forhold til forekomst av særlig noen fuglearter, som er forstyrrelsesfølsomme. Sangsvane og lommer er eksempler på slike arter.

Forvaltningsmål for verneverdiene i Dåapma nasjonalpark:

En ønsker å ha et økosystem i naturlig utvikling, og la de naturlige svingningene i økosystemene skje fritt, samtidig som en søker å holde negative påvirkningsfaktorer på et meget lavt nivå.

Forvaltningsmål for brukerinteressene i Dåapma nasjonalpark

De viktigste brukerinteressene er knyttet til reindrift, beitebruk og ulike former for friluftsliv. Til friluftslivsinteressene jakt og fiske er det også økonomiske interesser. Utmarksnæring og reiseliv er også en interesse knyttet til området. Et sentralt punkt er at bruk ikke påvirker naturkvalitetene negativt.

Forvaltningsmål reindrift og beitebruk

Reindrift og beitebruk skal kunne utøves på en hensiktsmessig måte i nasjonalparken og slik at viktige naturkvaliteter ikke forringes.

Forvaltningsmål friluftsliv

Friluftsliv skal kunne utøves på en hensiktsmessig måte i nasjonalparken, og slik at det ikke innebærer nevneverdig slitasje eller negativ påvirkning og forstyrrelse på viktige naturkvaliteter og reindriftsnæring.

Forvaltningsmål utmarksnæring og reiseliv.

Nasjonalparken skal kunne brukes til utmarksbasert reiseliv, og slik at det ikke innebærer nevneverdig slitasje eller negativ påvirkning og forstyrrelse på viktige naturkvaliteter og reindriftsnæring.

Bevaringsmål i Dåapma nasjonalpark

Overordnede bevaringsmål:

1. Skogøkosystemene skal ha en naturlig utvikling som trykker det artsmangfold som er knyttet til disse oseaniske skogene.
2. Fjelløkosystemene skal ha en naturlig utvikling som trykker det artsmangfold som er knyttet til disse oseaniske fjellområdene ispedd myr og våtmark.
3. Det relativt sårbare fuglelivet skal beskyttes mot tiltak som kan virke negativt på det.

Vedlegg 3 redegjør nærmere om disse overordnede bevaringsmålene.

6.4. Betydningen av vern - forvaltning

I dette delkapitlet presenteres virkningen av nasjonalparkforskriftens bestemmelser i forhold til ulike brukerinteresser.

6.4.1. Tekniske anlegg og bygninger

Etter forskriftens § 3 punkt 1.1 er det ikke tillatt med nye tekniske anlegg. Unntak fra dette er vist i sine respektive unntakspunkt i § 3 punkt 1.2.

Vedlikehold av tekniske anlegg og bygninger

Etter forskriftens § 3 punkt 1.2.a kan tekniske anlegg og bygninger som finnes i området på vernetidspunktet brukes og vedlikeholdes. Det ligger til grunn at dette skjer slik at de holdes i hevd med den funksjon (bruk) og standard de hadde på vernetidspunktet. Vedlikehold skal skje i samsvar med lokal byggeskikk og tilpasses landskapet. Vedlikehold omfatter ikke ombygging, utvidelse eller utvendig oppgradering (f.eks bytte enkel bru mot ei mer avansert bru). Dette betyr at vanlig vedlikehold kan gjennomføres uten søknad etter forskriften.

Anlegget eller bygningen må være funksjonell i forhold til sin bruk for å betraktes som eksisterende anlegg eller bygning. Har et forfall på en bygning kommet så langt at taket er borte og bare rester er tilbake, betraktes ikke dette som en eksisterende bygning.

Går en bygning tapt som følge av brann eller naturskade, må det søkes om å få føre denne opp igjen (forskriftens § 3 punkt 1.3.b). Det skal normalt være kurant å få slik tillatelse, men både utforming og plassering av bygningen kan vurderes dersom dette anses som nødvendig av hensyn til lokal byggeskikk og/eller av hensyn til naturmiljøet.

Anlegg for friluftslivet

Anlegg for friluftslivet som eksisterende stier, skiløyper, skilt, bruer og lignende kan også brukes og vedlikeholdes (§ 3 punkt 1.2.b). Vedlikeholdet gjelder innenfor normal eksisterende standard. Eksisterende merking langs stier kan også opprettholdes.

Utbedring og oppgradering av slike anlegg krever tillatelse, herunder nymerking av stier, jf. forskriftens § 3 punkt 1.3.c og d. Ved tiltak som utbedring og nymerking av stier må hensynet til spesielle naturkvaliteter og reindrifta tillegges vekt.

Retningslinjer i forvaltningsplanen

Vedlikehold av bygninger, tekniske anlegg, stier m.m. kan skje på en slik måte at tilstanden på vernetidspunktet opprettholdes. Utførelse, materialbruk og fargebruk må følge det som er vanlig lokalt.

Tiltak

Lage register over eksisterende bygninger og anlegg i området, med eier, beskrivelse av bygningen/anlegget, størrelse, stedsangivelse og bilder.

Figur 62. Vedlikehold innefor nåværende standard er tillatt, mens f.eks å oppgradere brua til annen standard er søknadspliktig. Stordalselva, Tekssjøen naturreservat. Foto: Tor Skjevdal.

Byggetiltak til fritidsformål

Etter forskriftens § 3 punkt 1.3.a kan det gis tillatelse til ombygging og mindre utvidelser av bygninger. Ombygging må ikke skje på en slik måte at bygninger som ikke har hatt bofunksjon blir ordinære hytter. Tilbygg til hus til fritidsbruk som tjener en berettiget funksjon kan tillates med inntil 15 m² eller inntil 30% av arealet. I alle tilfeller må teknisk utforming og fargevalg følge lokal byggeskikk. Hytter i nasjonalparken må totalt sett ikke bli store og prangende. Mindre buer må heller ikke utvikles til å bli ordinære hytter.

Når det gjelder anlegg til næringsbruk vises det til kapitler om beitebruk og reindrift.

6.4.2. Friluftsmessig ferdsel generelt.

Alminnelig friluftsliv, for eksempel i form av ferdsel til fots og på ski, jakt og fiske er tillatt.

Ferdselsbestemmelsene i forskriftens § 5 punkt 4 er på bakgrunn av at ferdselen ikke skal medføre uheldig slitasje eller forstyrrelse på naturmiljøet i nasjonalparken. Det vurderes ikke som nødvendig å begrense ferdsel i noen del av området av hensyn til særskilte naturkvaliteter (unntatt sykling, riding – se kap 6.4.10). På den andre siden kan ferdsel forstyrre reindriften i spesielle perioder. Her er selve toppen Dåapma et aktuelt område, i det dette både er turmål og sentral område for merking av rein. Erfaringsvis så er det relativt få besøkende som tar seg dypt inn i en nasjonalpark, og videre er fotturister lette å lede gjennom merking og positive virkemidler, jf. notat fra Norsk Turistutvikling.

Tiltak

Utarbeide informasjon og strategi for merking, som motvirker forstyrrelse av reindrift i sårbare perioder.

For friluftsliv for øvrig, se pkt 6.10.

6.4.3. Motorferdsel - generelt

Motorferdsel er etter forskriftens § 3 punkt 6 generelt forbudt, men visse former for nyttekjøring er direkte tillatt eller kan tillates etter søknad.

Denne holdningen til motorferdsel har flere årsaker:

- Motorferdsel, særlig på barmark, kan gi kjøreskader i terrenget. Terrenget i Dåpma er også til dels meget fuktig, og kjøreskader kan bli svært langvarige.
- Motorferdsel kan forstyrre dyrelivet. Ved at aksjonsradiusen kan økes vesentlig ved motorisert ferdsel, kan et stort område bli påvirket.
- Å oppleve stillhet og naturens egne lyder i fravær av motordur og støy og eksos er et særtrekk ved urørt natur og en kvalitet som mange etterspør og forventer å oppleve i en nasjonalpark.

Unntak.

Det er en del unntak fra denne bestemmelsen, både som direkte unntak og som unntak etter søknad. Det er direkte unntak i forbindelse med diverse akutsituasjoner (redningsoperasjoner, militær operativ virksomhet), skjøtsel og oppsyn, diverse direkte unntak for reindrift, transport i forbindelse med jakt, transport av syke dyr. For oppsyn gjelder bestemmelsen oppsyn som er direkte hjemlet i lov.

Unntak etter søknad er i forbindelse med diverse transport av materialer, øvingskjøring i forbindelse med diverse beredskap. Det er således ikke direkte unntak for øvingskjøring, f.eks militærøvelser.

Retningslinjer i forvaltningsplanen

Motorisert ferdsel i nasjonalparken skal søkes holdt på et lavt nivå og være relatert til nyttetransport.

6.4.4. Transport til bygninger og anlegg

Etter forskriftens § 3 punkt 6.3.d kan forvaltningsmyndigheten gi tillatelse til bruk av beltekjøretøy på vinterføre eller luftfartøy for transport av varer og utstyr til hytter og buer. Slik transport må begrenses til det nødvendige og må kanaliseres langs faste traséer. Som utgangspunkt kan det gis tillatelse til inntil 5 turer pr. vinter for transport med snøscooter.

Etter forskriftens § 3 punkt 6.3.e kan det gis tillatelse til bruk av beltekjøretøy på vinterføre eller luftfartøy for transport av materialer til vedlikehold og byggearbeid på bygninger, anlegg og innretninger. Her bør det normalt bli gitt tillatelse til det transportvolum som er nødvendig for å gjennomføre det aktuelle

tiltaket. Også her bør det kanaliseres til faste traséer ved bruk av snøscooter. Transporten må kunne skje på en slik måte at det ikke blir varige terrengskader.

Unntaksvis kan forvaltningsmyndigheten også tillate barmarkstransport for slike formål, men det ligger til grunn at dette skal vurderes strengt.

Transport for vedlikehold skal fortrinnsvis planlegges slik at innkjøring blir med scooter på vinterføre eller med helikopter, men forvaltningsmyndighet kan unntaksvis i akutte tilfeller også tillate inntransport på barmark. Inntransport med helikopter kan være å foretrekke.

Retningslinjer i forvaltningsplanen

Transport til private hytter og buer skal normalt skje med snøscooter på vinterføre, med inntil 5 turer pr. vinter.

Tiltak

Lage kart over vanlige transportløyper med snøscooter til hytter/buer.

6.4.5. Uttransport av felt storvilt

Etter Lov om motorferdsel i utmark og vassdrag er bruk av motorkjøretøy til transport av jaktutbytte ved jakt på elg og hjort i utmark generelt tillatt. Forskriften for nasjonalparken tillater etter søknad utfrakt av felt elg og hjort med terrenggående beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget. Dette tilsier at det generelt må brukes beltegående elgtrekk eller lignende kjøretøyer og ikke eksempelvis ATV eller traktor.

I skogområder med mer slitasjesterk mark (disse må kartfestes) kan det også gis tillatelse til bruk av lett terrenggående kjøretøy som ATV, her også under forutsetning av at dette ikke setter varige spor i terrenget.

I reservatene er utkjøring med beltekjøretøy dirkete unntak, mens andre kjøretøy kan omsøkes. De senere år er det praktisert å gi slik tillatelse i omsøkte naturreservat i Namdalseid. Rapporten fra fjellopsynet er at dette fungerer bra, og at jaktlagene utviser forsiktighet når de benytter seg av metoden.

Motorisert utfrakt av storvilt er den tidsmessige transportformen, og et viktig element i fjellstyrenes tilbudspakke for elgjakt.

Retningslinjer i forvaltningsplanen

Strategien er at nødvendige tillatelser gis, under forutsetning at det ikke blir kjøreskader av betydning og forstyrrelse av sårbare verdier. Skulle ordningen ikke fungere og kjøreskader av betydning oppstår, revurderes holdningen. I avgrensede skogsterreng kan også annet lett terrenggående kjøretøy (ATV) tillates brukt. Disse områder konkretiseres i ferdigstillingen av forvaltningsplan i samarbeid med partene. Kjøretøy skal i utgangspunktet ikke føres inn i verneområde før vilt er felt.

Tiltak

Lage kart over skogområder der det kan tillates brukt lett terrenggående kjøretøy som ATV for utfrakt av felt elg.

Snøscooterturer for varig forflytningshemmede

Etter forskriftens § 3 punkt 6.3.k kan det gis tillatelse til organiserte turer for varig forflytningshemmede med beltekjøretøy på vinterføre når det foretas av kommuner, hjelpekorps, idrettslag eller turlag. Slik kjøring bør ha et lite omfang i nasjonalparken og en foreslår at det begrenses til en tur pr. vinter pr. kommune. Valg av trasé og omfang/antall snøscootere må også vurderes i forhold til hvilke negative effekter turen kan ha på naturmiljøet.

Retningslinjer i forvaltningsplanen

Slik kjøring bør ha et lite omfang i nasjonalparken og en foreslår at det begrenses til en tur pr. vinter pr. kommune.

Tiltak

Holde øye med utviklingen når det gjelder eventuelle kjøreskader som følge av utfrakt av felt storvilt.

6.4.6. Beitebruk

Beiting er en viktig bruksinteresse i området og en viktig næring i distriktet.

Beiting er generelt tillatt i nasjonalparken (§ 3 punkt 2.2.a).

Pr. i dag er beiteressursene ikke hardt utnyttet i nasjonalparken og en ser i overskuelig framtid heller ikke at overbeiting skulle bli et problem. Tvert imot, vil det være plass til flere beitedyr i området.

Dersom det dokumenteres behov for tilsynsbuer, anlegg og innretninger som samletrøer og gjerder knyttet til beitebruk, kan det etter søknad gis tillatelse til dette etter nasjonalparkforskriftens § 3 punkt 1.3.g. Enkle solcellepanel for strømforsyning til gjerder kommer også inn under dette punkt. Søknad om slike tiltak må komme fra et beitelag og vurderes av kommunen og av fjellstyret (i statsallmenning) før forvaltningsmyndigheten tar stilling til saken. I reservatene gjelder unntaket for gjerder og samleanlegg.

Pr. i dag er dekning av tilsynsbuer bra i området, men fra alle kommuner er det gitt signal om at behovet kan øke, hvis beite øker i området.

Når det gjelder mobilmaster som beskrevet i kap, er dette store innretninger, med høyde på +/- 30 meter, operasjonsbu og strømtilførsel, og dette går utenfor rammen i §3. punkt 1.3. Telenor har imidlertid vist en skisse hvor nasjonalparkområdet dekkes av basestasjoner plassert utenfor området, jf. figur 39, slik at mobildekning kan oppnås uten anlegg i selve nasjonalparken. Også med hensyn til strømtilførsel er det praktisk at nye master etableres nærmest mulig eksisterende strømnnett, det vil si utenfor parken.

Etter forskriftens § 3 punkt 6.2.c. tillates motorferdsel for uttransport av syke/skadde bufe og tamrein. Kjøretøy som brukes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring. Om det ikke oppnås kontakt med oppsynet, kan beskjed gis i etterkant av transporten. Den kan også her oppstå akuttsituasjoner, hvor dyr må kjøres ut hurtig med det transportmiddel som finnes for hånden. I bestemmelsen ligger til grunn at man har en aktsomhetsplikt, og at tilbørlig hensyn skal tas. Likevel kan det oppstå terrengskader, og det ligger til grunn at man kan kreve at disse blir utbedret.

Videre kan det gis tillatelse til bruk av beltekjøretøy på vinterføre for uttransport av gjerdemateriell og saltsteiner. En legger til grunn at dette vil tillates i det omfang det er behov for, og ut fra en rasjonell organisering.

Flerårige tillatelse.

Det kan i visse tilfeller være praktisk at det gis flerårige tillatelser, både for nasjonalparkstyret og utøver. En eventuell flerårig tillatelse bør være basert på en noe mer systematisk beitebruksplan, hvor plassering og "administrering" av saltsteiner ses samlet over tid over et naturlig sammenhengende område, og nasjonalparkstyret kan på basis av en slik plan gi flerårige tillatelser. En anbefaler tillatelser på inntil 4 år i gangen.

Retningslinjer i forvaltningsplanen

Behov for nye anlegg i beitebruk må være dokumentert, og det ligger en forventning om at slike søknader ved dokumentert behov normalt vil kunne godkjennes, men med krav om en plassering og utførelse ut fra hensynet til områdets øvrige interesser. De samlegjerder, solcellepanel og sanketrøer som er vist under befaringene (strømgjerde og solcelleanlegg ved Heitømte, sanketrøer ved Teksjøen) anses som lite problematiske i forhold til vernet. I utgangspunktet er det ønskelig at tekniske anlegg kommer utenfor nasjonalparken.

Uttak av rovdyr.

Etter forskriftens § 3 punkt 3.2 kan skadefelling av store rovdyr skje i samsvar med gjeldende lovverk uavhengig av nasjonalparken og dens bestemmelser. Dette inkluderer også bruk av motorkjøretøy når skadefellingen skjer i regi av Statens naturoppsyn.

6.4.7. Reindrift

Forvaltningsplanen drøfter både med utgangspunkt i standardforskriften for nasjonalparker, slik det er fremforhandlet mellom Sametinget og Miljøverndepartementet, og som fremkommer f.eks i nasjonalparkene Rokhunborri og Stabbursdalen, samt med utgangspunkt i alternativet med barmarkskjøring som direkte unntak.

På den ene siden vil et vern beskytte reindriftenes ressursgrunnlag i forhold til andre inngrep (bygninger, energianlegg, veger, hogst) "for alltid" - uavhengig av eventuell skiftende lokale forhold, grunneiere og politikk i framtida. På den andre siden innebærer forskriftens standard utgangspunkt at Nasjonalparkstyret må godkjenne noe aktivitet som ikke kommer inn under direkte unntak.

Å kunne utøve reindrift på en hensiktsmessig måte, er et viktig forvaltningsmål i Dáapma. Målsettingen er derfor å sikre reindriften trygge og forutsigelige rammer for sin framtidige utøvelse gjennom en kombinasjon av forskrift og forvaltningsplan.

At samisk kultur og næringsutnyttelse er gitt vekt kommer fram gjennom forskriften, herunder i formålet, hvor det heter at "Formålet omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnet", og at samiske interesser skal ivaretas i den forvaltningsordning som opprettes, jf § 7.

Det gjennomføres kontakt/konsultasjoner mellom Sametinget og Miljøverndepartementet i alle vernesaker i reindriftsområder.

I reindrifta er følgende generelt tillatt i forslaget:

1. Beiting med tamrein (§ 3 punkt 2.2.a).
2. Bruk og vedlikehold av eksisterende bygninger og anlegg (§ 3 punkt 1.3.a).
3. Uttak av materialer til duodji (samisk tradisjonell husflid, bruksgjenstander og redskaper m.m.), skjæring av skohøy og uttak av gulvris til gammer og lavvoer (§ 3 punkt 2.2.h).

I reservatene, som har biologisk mangfold av sårbar karakter, skal arter som står på den norske rødlista ikke tas, og heller ikke særegne vekstformer, f.eks rilkuler.

Selv om dette er generelt tillatt i nasjonalparken, bør det skje så skånsomt som mulig og fortrinnsvis ikke i kjerneområder med verneverdig skog, jf. figur 63. Dette gjelder særlig uttak som vil være visuelt godt synlig, slik som uttak av for eksempel store rilkuler.

4. Reindriftenes hogst av virke til brensel og vedlikehold av reingjerder og annet reindriftsutstyr i henhold til forvaltningsplan (§ 3 punkt 2.2.f).

Vedhogst for boplassene, vil fortrinnsvis være knyttet opp mot boplassene, og det er trolig nok virke i rimelig nærhet til hyttene for å dekke behovet. Hogst skal ikke skje i de registrerte kjerneområdene med verneverdig skog.

Retningslinjer i forvaltningsplanen

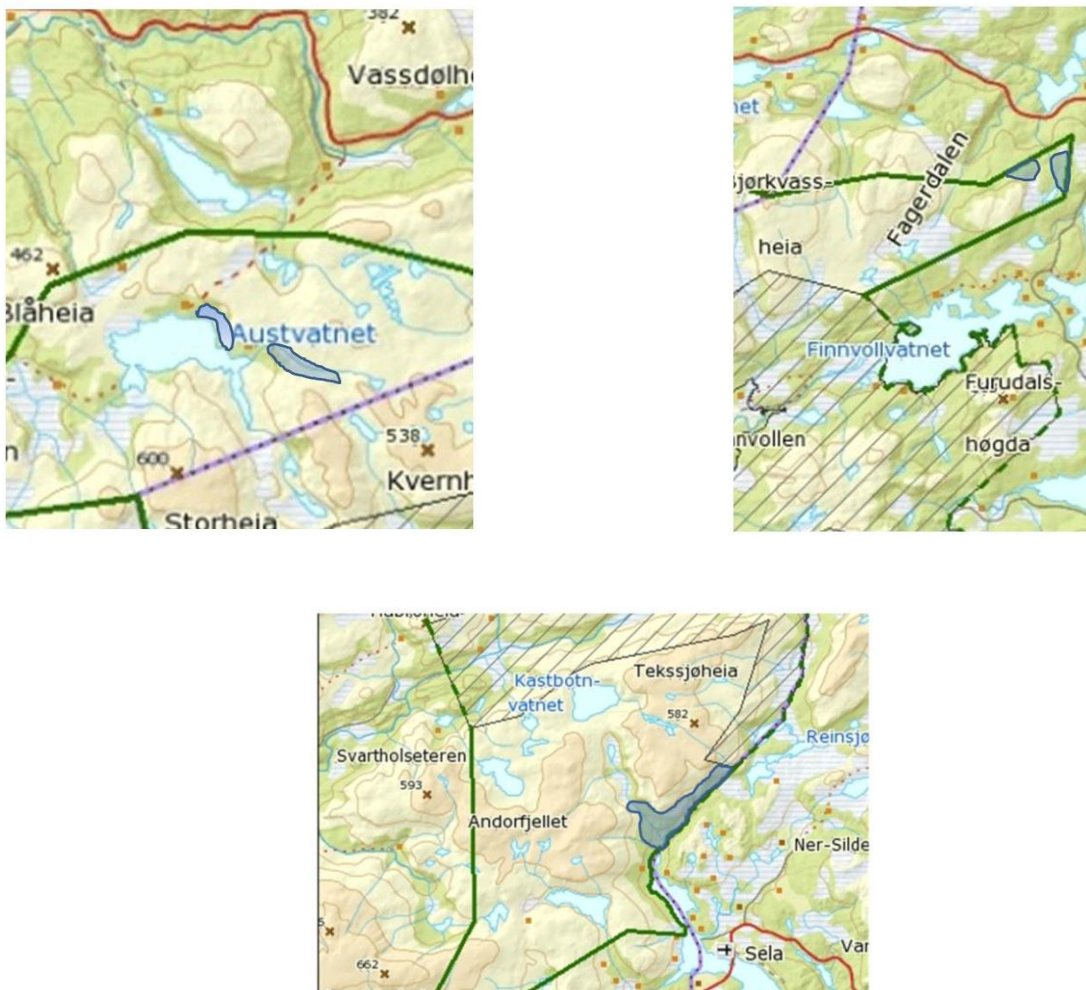
Vedhogsten skal skje i form av plukkhogst av frisk bjørk og/eller i form av å holde nærområdet omkring reindriftas bygninger åpne.

Virke skal ikke tas i registrerte kjerneområder med verneverdig skog på østsida av Austvatnet, på Lomtjørnheia og i Reinsjødalen/Finnburskardet, jf. kart i figur 61.

I reservatene er det vedhogst etter tillatelse.

Retningslinjer i forvaltningsplanen - reservatene

Søknader som er godt begrunnet om hogst av ved i naturreservatene, kan med visse vilkår godkjennes. Hogst skal heller ikke i naturreservatene skje i registrerte kjerneområder med verneverdig skog eller i andre deler av reservatene med spesielle vernekvaliteter.

Figur 61. Øverste linje: Kjerneområder i skog ved Austvatnet(t.v), på Lomtjørnheia (t.h.). Nederste linje: Kjerneområde i Reinsjødalen. Fra Hofton (2011)

5. Rydding av skog og kratt langs faste, kartfestede kjøretraséer for snøscooter i reindriften og flyttleier i reindriften (§ 3 punkt 2.2.g).

Tiltak

Lage kart over kjøretraseer og flyttleier i reindriften.

6. Oppføring av gjerder og samleanlegg av midlertidig karakter i forbindelse med reindrift (§ 3 punkt 1.3.c).

Retningslinjer i forvaltningsplanen

Med midlertidig karakter menes en sesong.

Gjerdemateriell kan lagres

Tiltak

Forvaltningsmyndigheten må skaffe seg oversikt over hvordan dette praktiseres, og kan eventuelt kreve at midlertidige gjerder som blir stående, fjernes.

I reservatene kan oppføring av midlertidige gjerder og samleanlegg tillates (altså ikke direkte unntak).

Retningslinjer i forvaltningsplanen - reservatene

Forvaltningsmyndigheten kan gi flerårig tillatelse på basis av beskrivelse i distriktsplan.

7. Motorferdsel for uttransport av syke/skadde bufe og tamrein er tillatt (§ 3 punkt 6.2.c). Kjøretøy som brukes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring. Om det ikke oppnås kontakt med oppsynet, kan beskjed gis i etterkant av transporten.

Retningslinjer i forvaltningsplanen.

Det kan oppstå akutsituasjoner, hvor dyr må kjøres ut hurtig med de transportmiddel som finnes for hånden. I bestemmelsen ligger til grunn at man har en aktsomhetsplikt, og at tilbørlig hensyn skal tas. Likevel kan det oppstå terrengskader, og det ligger til grunn av man kan kreve at disse blir utbedret.

8. Bruk av beltekjøretøy på vinterføre i reindrift er generelt tillatt (§ 3 punkt 6.2.b.) Leiekjører for reineier eller reindriftsansvarlig må medbringe skriftlig dokumentasjon/avtale med oppdragsgiver for at kjøringen skal være lovlig.

Retningslinjer i forvaltningsplanen

Bestemmelsen anses også å gjelde på "forvinter" og "vårforhold" med ujevnt snødekke og barflekker.

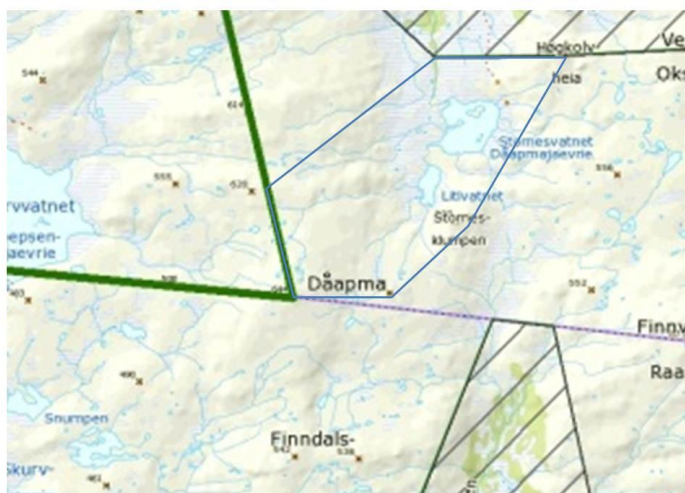
9. Barmarkskjøring og bruk av luftfartøy

Sørgruppen bruker noe barmarkskjøretøy, men barmarkskjøring har generelt ikke vært tatt i bruk mye på Fosen fram til nå. Men det vil bli mer aktuelt i framtida, kanskje allerede i nær framtid. Reindriften på Fosen kan være avhengig av denne transportformen i framtidens reindrift. Fosen har bæresvak mark, så kjøring må skje med aktsomhet for at det ikke skal bli langvarige terrengskader. Etter reindriftsloven skal barmarkskjøring begrenses mest mulig, og fortrinnsvis foregå langs faste traseer. Det er ikke åpnet for generell barmarkskjøring i reindriften i noen nasjonalpark i Norge.

Det er behov for noe barmarkskjøring og lavtflyging med helikopter i reindriften, og forskriften for nasjonalparken, standardalternativet, har bestemmelser om dette, både som direkte unntak og som tillatelse nasjonalparkstyret kan gi.

§3 punkt 6.2.d: Kjøring med lett terrenggående motorkjøretøy langs kartfestet trase inn til sommerboplassen ved Stornesvatnet og inn til boplass/merkeområde ved Gurben er tillatt

§ 3 pkt. 6.2.e: Kjøring med lett terrenggående motorkjøretøy i reindriften er tillatt innenfor en sone fra sommerboplassen ved Stornesvatnet til innhegning på Dåpma, og et forslag til slik sone er vist i figur 64.

Figur 64. Forslag til sone for barmarkskjøring i reindrift fra Stornesvatnet til Dåpma (blå strek).

Tiltak jf § 3 pkt 6.2.d.

Lage kart over kjøretraseene. Hvis barmarkskjøring etter disse traseer medfører betydelige terrengspor, kan tiltak være aktuelle for å avbøte dette, eks. kan forsterkning av traseene vurderes, jf. forsøk i Børgefjell nasjonalpark vedrørende en slik situasjon

Annen barmarkskjøring og bruk av luftfartøy

Ut over disse traseene til Stornesvatna, Dåapma og Gurben, så kan forvaltningsmyndigheten tillate barmarkskjøring og bruk av luftfartøy i forbindelse med reindrift i samsvar med distriktsplan, jf forskriftens § 3 punkt 6.3.h.

Retningslinjer i forvaltningsplanen

Barmarkskjøring og bruk av luftfartøy godkjennes av nasjonalparkstyret på basis av relevant beskrivelse av virksomheten i distriktsplan. Det forutsettes at reindriftslovens anførsler om at kjøring skal begrenses til det nødvendige og fortrinnsvis foregår etter faste traseer. Hvis det skulle oppstå betydelig terrengskader etter faste traseer, kan tiltak være aktuelle, for eksempel kan enkel forsterkning av traseer være aktuelt, jf tiltak i Børgefjell nasjonalpark hvor dette er prøvd.

Nasjonalparkstyret vil kunne gi flerårige tillatelser på basis av distriktsplan.

Alternativt forslag Dette alternativet (forskriftens alternative forslag til § 3 punkt 6.2.d) forutsetter at barmarkskjøring og bruk av luftfartøy er direkte unntak, og dermed etter hjemmel og rammer i motorferdselsloven og reindriftsloven, og beskrivelse i distriktsplan. Med dette alternativ faller punkt 9 med tilhørende retningslinjer ut av skissen til forvaltningsplan.

I utgangspunktet bør motorferdsel generelt holdes på et så lavt nivå som praktisk mulig i nasjonalparken. Dette er også i samsvar med reindriftslovens § 23 når det gjelder barmarkskjøring. En er videre generelt opptatt av at kjøreskadene av barmarkskjøringen ikke øker over tid, men holder seg på et lavt nivå.

Strategi i forvaltningsplan.

Motorferdsel holdes på et så lavt nivå som mulig, jf reindriftsloven.

Tiltak.

Dersom det viser seg at kjøreskader øker over tid, må det vurderes tiltak for å motvirke dette. Lage kart over kjøretraseene

6.4.8. Skogbruk

Skogbruk er forbudt i nasjonalparken. Gammel skog er et vesentlig naturelement og en viktig verne kvalitet i nasjonalparken og vil ikke tillates hogd. Dette reguleres av forskriftens § 3 punkt 2.1, som sier at vegetasjon, herunder døde busker og trær, er vernet mot all skade og ødelegging.

6.4.9. Vedhogst til hytter og buer

Etter forskriftens § 3 punkt 2.2.c er hogst av ved til hytter, buer tillatt i nasjonalparken i henhold til forvaltningsplan. Det er så vidt få hytter og buer i

nasjonalparken at hogst av ved til disse ikke vil bety noen vesentlig påvirkning av skogøkosystemet om dette skjer planmessig.

Retningslinjer i forvaltningsplanen

Omkring de fleste hytter og buer er det et åpent areal. Hogst kan skje slik at dette arealet fortsatt holdes åpent.

Unntatt vedhogst for å holde et areal omkring den enkelte bygning åpen, må hogst skje som plukkhogst av bjørk, men gran kan også være aktuelt om det er lite bjørk. Det må sikres at det er en del bjørk tilbake etter hogst.

Trær med brysthøydiameter over 30 cm må ikke tas til ved. Dette gjelder så vel friske trær, som tørrtrær og læger.

Vedhogst må ikke skje i registrerte kjerneområder med vernekvaliteter i skog, jf. figur 61.

For å unngå forstyrrelse i hekke- og yngletiden er det ikke tillatt med vedhogst i tidsrommet 1. mai til 15. juli.

Ved søknad om hogst i skog som søker ikke eier selv, må det også innhentes tillatelse fra grunneier.

Tiltak

Lage kart i forvaltningsplanen som viser områder åpne for vedhogst.

6.4.10. Friluftsliv

Det alminnelige, tradisjonelle og uorganiserte friluftslivet til fots etter allemannsretten i friluftsløven kan skje i nasjonalparken. Dog skal ferdselen skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner, noe som også i hovedsak samstemmer med friluftsløvens § 2 om ferdsel i utmark.

Sykling

Sykling er forbudt (§ 3 punkt 5.3) Dåpma-området med sin oseaniske vegetasjon med mye myr og våt mark er lite egnet til sykling, da terrenget både blir tungt for sykling og faren for terrengskader er stor. Sykling har ingen tradisjon i området. Det er pr. i dag heller ikke tilrettelagt traséer som er egnet til sykling i området.

Jakt og fiske

Etter forskriftens § 3 punkt 3.2 er jakt og fiske tillatt, og skjer på vanlig vis.

Unntak her er at utsetting av fisk må omsøkes, likeså eventuell kalking av vann, jf. forskriftens § 3 punkt 3.3. Det vil være påregnelig å få tillatelse til utsetting av fisk fra lokale fiskestammer hvor dette er gjort tidligere, men særskilte vilkår kan være aktuelle i den enkelte sak. Fisketomme vann har gjerne en spesiell insektsfauna og kan ha forekomster av amfibier som er sårbare for predasjon av fisk. Det vil derfor være en restriktiv holdning til utsetting av fisk i fisketomme vann.

Det er for tiden ikke aktuelt med kalking av vann innenfor nasjonalparken, slik at fastsetting av referanseområde som ikke kan kalkes ikke anses som aktuelt å fastslå i denne omgang, jf. forskriftens § 3 punkt 3.3.b. Kalking som tema vil først bli tatt fatt i om/når det blir aktuelt.

Retningslinjer i forvaltningsplanen

Utsetting av fisk fra lokale fiskestammer kan tillates der dette har skjedd før. I fisketomme vann skal utsetting av fisk normalt ikke tillates.

Oppkjøring av skiløyper

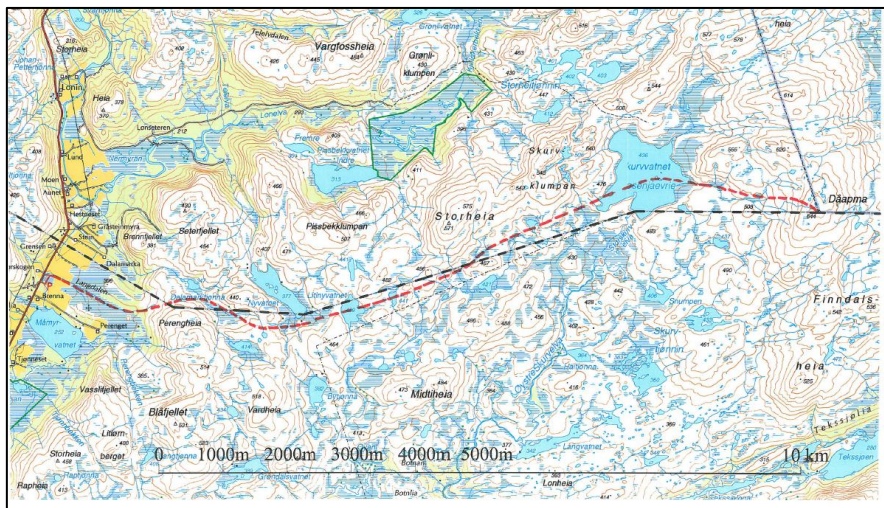
Etter forskriftens § 3 punkt 6.3.1 kan det gis tillatelse til oppkjøring av skiløyper. Dette gjelder fortrinnsvis for de deler av tradisjonelt oppkjørte løyper som berører nasjonalparken. Det kan også gis tillatelse til oppkjøring av nye løyper. Dette bør ha et lite omfang og bør ikke berøre sentrale deler av nasjonalparken.

Den eneste løypa som årlig kjøres opp og som berører nasjonalparkforslaget er ei løype fra Momyr til Dåpma i Åfjord kommune. Løypa går omtrent langs kommunegrensa mellom Åfjord og Roan (se figur 64) og kjøres opp i tidsrommet februar til april. Det anses som kurant å gi tillatelse til oppkjøring av den delen av løypa som berører nasjonalparken og det kan gis en flerårig tillatelse til dette.

Av og til er det kjørt opp løype fra Langvassheimen og innover i retning nasjonalparken, men normalt har ikke denne blitt kjørt opp innenfor den foreslåtte nasjonalparken.

Retningslinjer i forvaltningsplanen

Løypa fra Momyr til Dåpma kan tillates oppkjørt. Nye løyper bør ha et lite omfang

Figur 64. Oppkjørt skiløype (rød stiplet strek) fra Momyra i Åfjord til Dåpma. (Kart fra Åfjord kommune 2011).

6.4.11. Utmarksnæring og reiseliv

Betydningen av vern som nasjonalpark i forhold til reiseliv er flersidig. På den ene siden er "nasjonalpark" en internasjonal merkevare som mange oppsøker for å oppleve, og Dåpma kan bli en viktig del av kommunenes profilering av sine tilbud. På den andre siden vil vern som nasjonalpark bety visse begrensninger på

utøvelsen av reiseliv og utvikling av reiselivsprodukter. Derfor er det parkens randområder og områdene rundt som er mest aktuelle eventuelt å utvikle.

Etablering av tekniske anlegg vil være forbudt i selve nasjonalparken. Slike etableringer forutsettes å skje i randområdene, slik at opplevelseskvalitetene kan opprettholdes innenfor nasjonalparken.

Å ta med besøkende til nasjonalparken som ledd i et reiselivsprodukt, eks. i form av en guidet tur, er å betrakte som organisert ferdsel, som reguleres av forskriftens § 3 punkt 5.1-5.3. Punkt 5.2 sier at bestemmelsene i denne forskriften ikke er til hinder for organisert turvirksomhet til fots så lenge naturmiljøet ikke blir skadelidende. Denne bestemmelsen vil gjelde for organiserte grupper med størrelse inntil ca. 30 personer som i hovedsak skal gå langs eksisterende stier. En skoleklasse på tur er et eksempel på en organisert tur som slik sett er innenfor rammene av bestemmelsene og er tillatt.

Guiding i forhold til spesielle opplevelser, så som spesielle fugle/dyrearter i nasjonalparken, vil være eksempler på organiserte aktiviteter som må ha særskilt tillatelse av forvaltningsmyndigheten.

Organiserte rideturer er også eksempel på en aktivitet som krever tillatelse fra vernemyndigheten. Slik aktivitet har liten omfang i Dåapma-området og vi har foreløpig ikke tilstrekkelig kunnskap til å peke ut spesielle traseer som er egnet for slik bruk. Generelt er området lite egnet til riding, da det er mye våt og tråkksvak mark. Det er dermed viktig at traséer velges slik at områder som er tråkksvake unngås. Her må en ta utgangspunkt i den enkelte søknad og vurdere opplegg i det enkelte tilfelle. Ut fra bedret kunnskap, kan en i revisjonen av forvaltningsplanen vurdere mer konkrete retningslinjer

Retningslinjer i forvaltningsplanen

Nye tekniske anlegg eller bygninger i reiseliv/turisme skal ikke oppføres i nasjonalparken utover de som kan omsøkes etter forskriftens § 3 punkt 1.3 (bruer, klopper, skilt, stier). Det er randområdene utenfor grensene som kan benyttes her.

Større organiserte aktiviteter kan tillates om de ikke påvirker naturmiljøet. Etter § 14 i naturmangfoldloven kan også hensynet til samiske interesser tillegges vekt.

6.4.12. Kraftutbygging

Innenfor nasjonalparken kan det ikke skje kraftutbygging av noe slag, det vil si verken etablering av demninger, regulering av vann, bygging av rørgater, kraftanlegg eller kraftlinjer (jf. forskriftens § 3 punkt 1.1).

6.4.13. Gruvedrift

Etter forskriftens § 3 punkt 1.1 vil all gruvedrift være forbudt i nasjonalparken.

6.5. Grensemerking og skilting

Grensene for nasjonalparken skal avmerkes i marka, og knekkpunktene skal koordinatfestes. Dette arbeidet utføres av Jordskifteretten.

I knekkpunktene for grensa, samt der grensa krysser større vassdrag og veger, settes det ned offisielle grensemerker i aluminium med påskrift "Miljøverndepartementet. Verneområde". Punktene innmåles og koordinatfestes, og punkter og grenser forkynnes og tinglyses.

På naturlige steder settes det opp standard nasjonalparkskilt, i eller like ved grenselinjen på steder der det er naturlig at folk krysser grensa. I praksis vil dette være ved stier og veger/adkomsttraseer.

Videre så lages det for nasjonalparkene større informasjonsplakater, se mer under avsnitt om informasjon.

Tiltak

1. Grensemerking
2. Oppsetting av standard nasjonalpark-skilt

6.6. Oppsyn

Statens naturoppsyn (SNO) har det overordnede ansvaret for statlig naturoppsyn i alle naturvernområder. SNO har myndighet til oppsyn etter naturmangfoldloven, friluftsløven, lakse- og innlandsfiskloven, viltloven, motorferdselloven, kulturminneloven og deler av forurensningsloven. Oppgavene er forebygging av miljøkriminalitet, kontroll, veiledning og informasjon, og praktiske oppgaver som skjøtsel, registreringer, dokumentasjon m.v.

SNO samarbeider med andre aktører, kjøper tjenester og har samarbeidsavtale med Norges Fjellstyresamband. Fjellstyrenes apparat er derfor generelt sett i betydelig grad benyttet ved oppsyn og andre tjenester i verneområder i statsallmenninger. Samtidig vurderer SNO prisnivå og de økonomiske forhold ved kjøp av tjenester.

Hovedoppgavene for et oppsyn i Daaþma nasjonalpark kan skisseres som følger:

- Informasjon og rettledning.
- Holde oversikt over utviklingstendenser i bruken av området.
- Holde oppsyn/oversikt med status for natur- og kulturverdiene i området, med spesiell vekt på sårbare og truede arter.
- Kontrollere, rapportere og reagere på brudd på verneforskriftene og annet lov-/regelverk.
- Føre tilsyn med og utføre eventuelt vedlikehold på statlig eiendom, herunder informasjons- og oppmerkingsmateriell.
- Gjennomføring av praktiske tiltak på oppdrag fra forvaltningsmyndigheten.

Tiltak

Etablering av en oppsynsordning for Daaþma nasjonalpark.

6.7. Informasjon

Informasjon og holdningsskapende arbeid er viktig i forbindelse med verneområder og prioriteres fra miljøvernmyndighetenes side.

Informasjonsstrategi generelt

Alle nasjonalparker har egne logoer.

Videre kan følgende informasjonstiltak kan generelt være aktuelle for Daaapma nasjonalpark:

- Informasjonssentra
- Brosjyrer og annet skriftlig materiell
- Ute-informasjon
- Naturveiledning
- Informasjon som en del av funksjonen til nasjonalparkoppsynet

Informasjonssenter

Miljøverndepartementet har gått inn for å etablere nasjonalparksentre i tilknytning til en rekke nasjonalparker. Det er opprettet en autorisasjonsordning for slike nasjonalparksentre. Det er nå 14 nasjonalparksentre i Norge. Disse er knyttet til nasjonalparker som alle har hensynet til friluftslivsinteressene innarbeidet som et delmål i verneformålet. Ettersom friluftsliv er en del av formålet med opprettelsen av Daaapma nasjonalpark, kan etablering av et nasjonalparksenter ha aktualitet.

Informasjon ved infallsporter.

Daaapma nasjonalpark kan ha følgende hovedinnfallsporter:

- Stordalen i Åfjord
- Momyra i Åfjord
- Kvennlandseteren i Osen
- Furudalsområdet i Namdalseid (inkl. Langvassheimen)

På slike steder må det etableres uteinformasjon i form av informasjonstavler, samt etableres parkeringsfasiliteter for besøkende til nasjonalparken. Anleggene bør ha et felles uttrykk, gjerne en design spesielt for Daaapma, tuftet på lokal byggeskikk. Også Osenfjellet, f.eks fra Meungan, er et utgangspunkt for å ta seg inn i deler av nasjonalparkområdet.

Det kan være aktuelt å vurdere muligheten for samordning av flere instansers informasjonsbehov (fjellstyrer, reindriftsnæringen, etc.).

Figur 65. Eksempel på nasjonalparklogoer. Børgefjell og Jotunheimen, samt hovedlogo, engelsk utgave.

Brosjyrer

Brosjyremateriell om området kan være tilgjengelig i kommunene og på sentrale plasser i og rundt nasjonalparken (reiselivsbedrifter, informasjons-kontorer, utsalgssteder der informasjonsmateriell legges ut m.fl.). Det bør herunder lages en brosjyre om Daaapma nasjonalpark i Direktoratet for naturforvaltnings standard for flerspråklige brosjyrer.

I tillegg til en samlebrosjyre er det behov for informasjonsmateriell om utvalgte temaer. Det kan være informasjon om ønsket adferd i området, leirslagning, uttak av brensel, søppelhåndtering, hensyn til tamrein m.v.

Naturveiledning

Naturveiledning i form av personlig formidling, organiserte aktiviteter og turer med guider o.l. kan være et supplement til andre informasjonsformer som brosjyrer og ute-informasjon. Naturveiledning kan også bidra til å kanalisere ferdsel innenfor nasjonalparkene. Det er nå i regi av SNO under oppbygging en naturveiledertjeneste i Norge, og flere naturveiledere er allerede tilsatt.

Etablering av naturstier blir gjerne benyttet som deler av naturveiledningsopplegg. Tradisjonelle naturstier i form av mye punktinformasjon hører i utgangspunktet hjemme utenfor nasjonalparkene.

Informasjon som en del av funksjonen til nasjonalparkoppsynet

Oppsynsoppgavene i naturvernområder har utviklet seg fra kontrollerende å bli mer informasjon og tilsyn, både naturfaglig og brukermessig.

Skoleverket vil også kunne være en viktig målgruppe for naturoppsynets utadrettede virksomhet. Det kan vurderes å ta initiativ til å etablere faste skoleopplegg med tema Daaapma nasjonalpark og friluftsliv som kan tilbys skolene i regionen.

Figur 66. Eksempler på uteprofilering av nasjonalparker. Dovrefjell nasjonalpark øverst t.v (hentet fra DNs hjemmesider), fellespresentasjon av verneområder i Femundsmarka-Rogen-Långfjellet-området i Norge og Sverige øverst t.v, og nederst fra Parco Nazionale d'Abruzzo (Italia).

Mulige tiltak

1. Lage informasjonsplakat for Dåapma nasjonalpark.
2. Lage informasjonstavler for Dåapma nasjonalpark.
3. Lage informasjonsbrosjyre om Dåapma nasjonalpark.
4. Etablere egen hjemmeside for Dåapma nasjonalpark etter mal utviklet av DN.
5. Utvikle nettinformasjon om naturkvaliteter, opplevelsesverdier m.m. i nasjonalparken i tilknytning til hjemmesida for nasjonalparken.
6. Etablere god adkomst med parkeringsmuligheter der dette ikke er godt nok i dag.
7. Sette opp tavler og plakater ved innfallsporter til nasjonalparken.
8. Etablere informasjonssenter/nasjonalparksenter for Dåapma nasjonalpark.
9. Vurdere å utvikle et samarbeid med skolene.

6.8. Skjøtsel

I Dåapma nasjonalpark må behovet for skjøtsel ses i forhold til hovedmålet for forvaltningen av verneverdiene, som er:

Hovedmålet for forvaltningen av verneverdiene i Dåapma nasjonalpark er at en ønsker å ha et økosystem i naturlig utvikling, og la de naturlige svingningene i økosystemene skje fritt, samtidig som en søker å holde negative påvirkningsfaktorer på et meget lavt nivå.

Området har i dag i hovedsak en tilfredsstillende naturtilstand. Dette tilsier at en i utgangspunktet ikke har noe behov for å drive økologisk skjøtsel. Ett unntak

kan være behov for tynning eller andre tiltak i de ca. 80 dekar skog som er i hogstklasse II.

Det er gamle slåttemyrer i området, og eventuell skjøtsel av disse bør ses i sammenheng med programmet for skjøtsel av slåttemyrer i Trøndelag.

Dåapma-området har mye myr og tråkksvak mark. Omfattende ferdsel langs stier kan dermed gi stygge tråkkskader. Oppsynet bør kartlegge slike slitasjeutsatte områder og vurdere behov for omlegging av stier, stensetting eller klopplugging for å stabilisere situasjonen. Dette ut fra en målsetting om at mye brukte stier bør ha en god og tiltalende standard.

Tiltak

1. Vurdere behov for skjøtsel av skog i hogstklasse II.
2. Vurdere behov for skjøtsel av slåttemyr.
3. Vurdere behov for tiltak vedrørende mye brukte stier.

6.9. Naturovervåking

En del av forvaltningen av naturvernområder er å overvåke naturverdiene som ligger til grunn for vernet. Registrering av status er grunnlaget for å kunne følge med. Naturovervåking inngår som en del av arbeidet feltpersonell i nasjonalparker. I noen tilfeller kan det også være aktuelt å engasjere spesielle fagmiljøer/fagpersoner knyttet til spesielle problemstillinger.

Varige registreringer som kan følge utviklingstendenser over tid prioriteres framfor kortvarige forskningsprosjekter. Slike prosjekter må i tilfelle settes inn i en videre sammenheng. Det vil være riktig å prioritere prosjekt som kan bygge opp den lokale kompetansen.

Følgende kunnskap kan være viktig:

a) Overvåking av sårbare dyre- og plantearter. Store rovdyr, rovfugl, lommer, rødlistede lavarter og vedboende sopper er eksempler på artsgrupper som er aktuelle å følge med.

b) Brukerinteresser. Når det gjelder friluftslivet i Dåapma, har en i dag for dårlig oversikt over omfanget av ulike friluftslivsaktiviteter (type friluftslivsaktivitet, bruksfrekvens, hvor utøverne kommer fra, hva de ønsker og forventer etc.). Det er derfor ønskelig med en kartlegging av aktuelle brukerinteresser.

Tiltak

1. Lage opplegg for naturovervåking i nasjonalparken for å kontrollere bevaringsmålene.
2. Brukerinteressene i nasjonalparken må kartlegges relativt raskt etter at nasjonalparken er etablert, for å ha et utgangspunkt for å følge utviklingen.

6.10. Saksbehandling

Søknader om tiltak og dispensasjoner sendes til nasjonalparkforvalteren, som forbereder saken for nasjonalparkstyret, som fatter vedtak som forvaltningsmyndighet. Inntil nasjonalparkforvalter er tilsatt, sendes saker til Fylkesmannen. Fylkesmannen forbereder så saken for nasjonalparkstyret.

Pr. i dag er det ikke mulig å delegere noe myndighet til forvalteren når det gjelder myndighet til å avgjøre saker. For å ha en rasjonell saksbehandling kan det derfor være aktuelt å opprette et arbeidsutvalg bestående av noen få personer fra nasjonalparkstyret (3-4 stykker) for å behandle kurante saker, for eksempel motorferdselsaker.

Miljøverndepartementet er klageorgan for vedtak fattet av nasjonalparkstyret. Dersom nasjonalparkstyret ikke tar en klage til følge, skal den sendes til Direktoratet for naturforvaltning, som forbereder klagebehandlingen for Miljøverndepartementet. Fylkesmannen har klagerett på vedtak fattet av nasjonalparkstyret. For øvrig følger klageadgangen forvaltningslovens regler.

Det er nasjonalparkstyret som er forvaltningsmyndigheten, og kommunene har ikke noen formell rolle etter forskriften. Dog kan det som nevnt i kap.6.1. være nyttig med et administrativt kontaktutvalg mellom kommunene. I saker der det er relevant, innhentes uttalelse fra kommunen, fylkeskommunen, reindriftsforvaltningen, grunneiere eller andre i saksforberedelsen for nasjonalparkstyret, jf. forvaltningslovens krav om at en sak skal være tilstrekkelig opplyst. I saker som berører kulturverninteresser bør det innhentes uttalelse fra fylkeskommunen som kulturvernmyndighet eller fra samisk kulturminnevern når det gjelder samiske kulturminner. Kommunene er imidlertid fortsatt myndighet etter for eksempel plan- og bygningsloven og motorferdselsloven, og tillatelser etter disse lover må fortsatt innhentes fra kommunene, i tillegg til nødvendige tillatelser etter verneforskriften.

7. Litteratur

- Blindheim, T & al. 2011. Naturfaglig evaluering av norske verneområder. Dekning av naturtyper og arter. NINA Rapport 539.
- Fagrappport reindrift. Konsekvenser av vindkraft- og kraftledningsprosjekter på Fosen. Ask Rådgivning. SWECO. 2008.
- Framstad, E. & al. 2010. Naturfaglig evaluering av norske verneområder. NINA Rapport 535.
- Jåma, A. 2012. Samiske kulturminner i Dåapma-området. Rapport under ferdigstilling.
- Haugseth, A.S., Nossun, G. 2010. Elektronisk overvåking av sau på utmarksbeite i Nord-Trøndelag. Effekter på tap, gjenfinningsgrad og dokumentasjon av dødsårsak. Trøndelag Forskning og Utvikling. Notat 2010:13.
- Haugseth, A.S., Nossun, G. 2010. Erfaringer med bruk av elektronisk overvåkingsutstyr på sau i 2010. Trøndelag Forskning og Utvikling. Notat 2010:17.
- Haugseth, A.S., Nossun, G., Kvam, T. 2012. Erfaringer med bruk av elektronisk overvåkingsutstyr på beitedyr i 2011. Trøndelag Forskning og Utvikling. Notat 2012:2.
- Hofton, T.H. 2011. Naturverdier og naturforhold i utredningsområdet for Dåapma (Nord-Fosen) nasjonalpark. Biofokus-rapport 2011-41.
- Hofton, T.H. 2011a. Naturfaglige registreringer og vurderinger av skogområder på Nord-Fosen ifbm. Planlagt Dåapma (Nord-Fosen) nasjonalpark. Biofokus-rapport 2011-42.
- Iversen, E. 2012. Reindrift på Nord-Fosen. Beskrivelse i forbindelse med utredning for nasjonalpark. Reindrifftsforvaltningen i Nord-Trøndelag.
- Korsmo, H., Angell-Petersen, I., Bergmann, H.H., Moe, B. 1989. Verneplan for barskog. Regionrapport for Midt-Norge. NINA utredning 6: 1-99.
- Lindgaard, A. og Henriksen, S. (red) 2011. Norsk rødliste for naturtyper 2011. Artsdatabanken, Trondheim.
- Melby, M.W. Utredning av Dåapma nasjonalpark. Friluftslivskvaliteter i deler av Åfjord, Verran, Namdalseid og Osen kommuner i Trøndelag. Miljøfaglig Utredning rapport 2011-15.
- Miljøverndepartementet 1992. St, meld. Nr. 62 (1991-92). Ny landsplan for nasjonalparker og andre større verneområder i Norge.
- Miljøverndepartementet 2003. St. meld. Nr. 25 (2002-03). Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand.

Moen, A. 1998. Nasjonalatlas for Norge: vegetasjon. Statens kartverk, Hønefoss.

Moen, A. Selnes, M. Botaniske undersøkelser på Nord-Fosen m/vegetasjonskart. Rapport Botanisk serie 1979-4. Vitenskapsmuseet.

Pareli, L. 1982. Samiske Kulturminner på Nord-Fosen. Det Kgl. Norske Videnskabers Selskap, Museet, Rapport arkeologisk serie 1982:13

Ranke, P. S. 2011. Fugleregistreringer i Dåpma 2011. NOF-notat 2011-14.

Reitan, O., Jordhøy, P., Leifseth, A.B. & Andersen, R. 1982. Viltbiologi, jakt og fiske i Nord-Fosenområdet. Undersøkelser i anledning planlagt skytefelt. Direktoratet for vilt og ferskvannsfisk. Reguleringsundersøkelsene. Rapport 6-1982.

Undersøkelser i forbindelse med forsvarets planer for skyte- og øvingsfelt på Nord-Fosen. 1982. Jordbruk, skogbruk, reindrift.

Ryan, E. 1982. Friluftsliv på Nord-Fosen. Undersøkelser i forbindelse med planer om etablering av militært skytefelt. Fylkesmannen i Nord-Trøndelag. Miljøvernavdelingen.

Sollid, J., Sørbel, L. 1981. Kvartærgeologisk verneverdige områder i Midt-Norge. Miljøverndepartementet. Rapport T-524.

St.meld. nr. 62 (1991-1992). Ny landsplan for nasjonalparker og andre større verneområder i Norge.

St. meld nr 25 (2002-2003). Regjeringens miljøpolitikk og rikets miljøtilstand. Voksø, A. Stensby, H. Mølmann, K. Tovås, Seming, S, Kavli, O. Beregning av potensial for små kraftverk i Norge. NVE rapport nr. 19-2004.

Winnem, A. 2011. Fugleregistreringer i Dåpma 2010. NOF-notat 2011-5.

Villmo, L. 1979. Utredning om beitene innenfor det planlagte Nordfosen skyte- og øvingsfelt.

Vedlegg 1.

Mandat for Arbeidsutvalget for verneprosessen i Dåapma

- Arbeidsutvalget skal bistå Fylkesmennene i Nord-og Sør-Trøndelag i arbeidet med utredning av mulig nasjonalpark på Nord-Fosen.
- Arbeidsutvalget skal i sine vurderinger ta utgangspunkt i relevant lovverk og avtaler, herunder naturmangfoldloven, avtalen mellom Miljøverndepartementet og Sametinget om retningslinjer for verneplanarbeid i samiske områder, utredninger og dokumentasjon om verdier i området og kartlagt bruk av området, samt vurdere saken i forhold til St.meld 62 1991-1992, "Ny landsplan for nasjonalparker og større verneområder Norge" og andre aktuelle dokument.
- Arbeidsutvalget kan fremme forslag til utredninger for å sikre et best mulig beslutningsgrunnlag i spørsmålet om vern og andre spørsmål som trenger for vernespørsmålet.
- Om et flertall i Arbeidsutvalget, eller et flertall av de samiske representanter, og Fylkesmannen ikke kommer fram til et felles forslag, så skal de ulike forslag legges fram for høring og følge saken videre.
- Konsultasjonene i Arbeidsutvalget skal foregå i god tro og med målsetting om å oppnå enighet. Arbeidsutvalget har et samlet ansvar. Medlemmene skal aktivt bidra med informasjon, delta i diskusjoner og vurderinger på møter og i befaringer, og slik bidra til en god og effektiv prosess.
- Arbeidsutvalget kan invitere kunnskaps- og kompetansepersoner og representanter for rettighetshavere og brukerinteresser til sine møter når enkelt områder eller tema tas opp, og arbeidsutvalget kan legge opp til åpne møter med de lokalsamfunn og interesser som berøres av verneforslaget.

Vedlegg 2.

Utredning av Dåapma nasjonalpark

PROTOKOLL

Fra konsultasjon mellom Fylkesmannen i Nord-Trøndelag og Fylkesmannen i Sør-Trøndelag og Fosen reinbeitedistrikt, tirsdag 08.05.2012. Følgende deltok i konsultasjonen: Terje Haugen, Leif Arne Jåma, Elise Årbogen, Arne Holtan, Arvid Jåma – alle Fosen reinbeitedistrikt. Svein Karlsen, Eldar Ryan – Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, Jan Erik Andersen - Fylkesmannen i Sør-Trøndelag.

Observatør: Berit Oskal, Sametinget

Følgende oppsummeres.

Områdenes avgrensning ble gjennomgått. Fylkesmannen vil forholde seg til de grenser som er foreslått av de aktuelle kommuner. Reinbeitedistriktet tar det til etterretning, og mener at under forutsetning om at reindriftens rettigheter ikke begrenses kunne et vernet område ut fra ressursgrunnlaget for reindrift vært større.

Fylkesmannen vil ta opp i forslaget noe harmonisering av forskrifter mellom eventuell nasjonalpark og de tilgrensende aktuelle naturreservat. Reinbeitedistriktet støtter slik mulig harmonisering av forskrifter.

Utkast til forskrift ble gjennomgått. Flere detaljer i teksten ble diskutert, som fylkesmannen tar med til videre bearbeiding (bl.a. midlertidige gjerder, kjøretrase til sommerboplasser, lavtflyging).

I utkast til forskrift er en del spesifiserte punkt foreslått som direkte unntak, andre punkt som unntakspunkt etter tillatelse av nasjonalparkstyret - herunder barmarkskjøring og bruk av luftfartøy.

Reinbeitedistriktet er imot begrensning av rettigheter i medhold av reindriftsloven, herunder regulering av barmarkskjøring og bruk av luftfartøy, og henviser bl.a til internasjonale konvensjoner (bl.a. ILO-konvensjonen) angående urbefolkningers rettigheter.

Terje Haugen

Fosen reinbeitedistrikt

Leif Arne Jåma

Fosen reinbeitedistrikt

Svein Karlisen

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag

Jan Erik Andersen

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag

Vedlegg 3. Bevaringsmål

Overordnet mål 1: Skogøkosystemene skal ha en naturlig utvikling som trygger det artsmangfold som er knyttet til disse oseaniske skogene.

Tilstandsvariabler	Bevaringsmål	Metode	Tilstandsklasse	Aktuelle tiltak
Areal	Skogarealet i nasjonalparken skal utvikle seg som følge av naturlige økologiske prosesser.	Skogregistrering iht. landskogtakseringens metodikk	God: Skogarealet opprettholdes eller øker	Ingen i området. Utvikling avhengig av globale klimatiltak.
Økologisk tilstand	Skogstruktuern i området skal utvikle seg i retning urskog. Uttak av skog til ved eller andre formål skal ikke ha et omfang som påvirker skogøkosystemet i nevneverdig grad.	Skogregistrering iht. landskogtakseringens metodikk Registrering av arter av lav, moser og kjuker knyttet til gammelskog/urskog og oseaniske skoger.	God: Økt forekomst av gamle og store trær, økt andel død ved. Økt forekomst av arter knyttet til gammelskog/urskog og oseaniske skoger. Middels: Skogstruktur og artsforekomster som på vernetidspunktet. Dårlig: Redusert forekomst av gamle og store trær, redusert andel død ved. Reduserte forekomster av arter knyttet til gammelskog/urskog og oseaniske skoger.	Regulering av veduttak og annen bruk av trevirke til konkrete delområder og etter spesielle retningslinjer.

Overordnet mål 2: Fjelløkosystemene skal ha en naturlig utvikling som trygger det artsmangfold som er knyttet til disse oseaniske fjellområdene ispedd myr og våtmark.

Tilstandsvariabler	Bevaringsmål	Metode	Tilstandsklasse	Aktuelle tiltak
Økologisk tilstand	<p>Fjelløkosystemene ispedd myr og våtmark skal ha en naturlig utvikling.</p> <p>Beitebruken må ikke være mer omfattende enn at området framstår som i hovedsak å være et naturlandskap.</p> <p>Slitasje fra motorferdsel og friluftsliv skal være liten.</p>	<p>Botaniske registreringer med vekt på indikatorarter som responderer på beiting og klimaendringer.</p> <p>Registrering av kjørespor og slitasje fra friluftsliv.</p>	<p>Middels: Artssammensetning som på vernetidspunktet. Ingen endring for arter som responderer på beiting og klimaendringer.</p> <p>Middels: Tilstand som på vernetidspunktet</p>	<p>Regulering av beitebruken om den blir for stor.</p> <p>Regulering av motorferdsel i omfang, type kjøretøy og trasevalg.</p> <p>Kanaliserings av ferdseil til slitasjesterk mark, klopplugging av utsatte våte partier langs stier.</p>

Overordnet mål 3: Det relativt sårbare fuglelivet skal beskyttes mot tiltak som kan virke negativt på det.

Tilstandsvariabler	Bevaringsmål	Metode	Tilstandsklasse	Aktuelle tiltak
Ferdseil	Ferdseil skal være på et nivå som ikke innvirker negativt på fuglelivet i nevneverdig grad.	Fugletakseringer	<p>God: Forstyrrelsesfølsomme fuglearter øker i antall.</p> <p>Middels: Forstyrrelsesfølsomme fuglearter har antall omtrent som på vernetidspunktet.</p> <p>Dårlig: Forstyrrelsesfølsomme fuglearter reduseres i antall.</p>	<p>Kanaliserings av ferdseil.</p> <p>Informasjon om ferdseilsregler.</p> <p>Regulering av organisert ferdseil som kan virke forstyrrende på fuglelivet.</p>

Vedlegg 4.

Gjeldende forskrift om Tekssjøen naturreservat, Åfjord kommune, Sør-Trøndelag.

Fastsatt ved Kronprinsreg.res. 2. september 2005 med hjemmel i lov 19. juni 1970 nr. 63 om naturvern § 8, jf. § 10 og § 21, § 22 og § 23. Fremmet av Miljøverndepartementet.

§ 1. Avgrensning

Det fredete området berører følgende gnr./bnr. i Åfjord kommune: 68/1.

Reservatet dekker et totalareal på 24.000 daa.

Grensene for naturreservatet går fram av kart i målestokk 1:40.000 datert Miljøverndepartementet september 2005. De nøyaktige grensene for reservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Åfjord kommune, hos Fylkesmannen i Sør-Trøndelag, i Direktoratet for naturforvaltning og i Miljøverndepartementet.

§ 2. Formål

Formålet med fredningen er å bevare et tilnærmet urørt naturområde med sitt biologiske mangfold i form av naturtyper, økosystemer, arter og naturlige økologiske prosesser. Området er egenartet i form av at det har en stor grad av urørthet med gammel naturskog, som på noen steder er urskogsner.

Ivaretagelse av naturgrunnet innenfor naturreservatet er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift.

§ 3. Vernebestemmelser

For naturreservatet gjelder følgende bestemmelser:

1. Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er fredet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter eller plantedeler fra reservatet. Nye plantearter må ikke innføres. Planting eller såing er ikke tillatt.
2. Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er fredet mot skade og ødeleggelse. Utsetting av dyr er ikke tillatt.
3. Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg og varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker o.l., opplag av båter, framføring av luftledninger, jordkabler og kloakkledninger, bygging av veier, drenering og annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking og bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen er ikke uttømmende.
4. Motorferdsel til lands og til vanns er forbudt. Start og landing med luftfartøy er forbudt.
5. Bruk av naturreservatet til teltleirer, idrettsarrangementer eller andre større arrangementer er forbudt.
6. Direktoratet for naturforvaltning kan av hensyn til fredningsformålet ved forskrift

forby eller regulere ferdselen i hele eller deler av naturreservatet.

7. Bruk av sykkel og hest og kjerre, samt ridning utenom eksisterende veger er forbudt.

§ 4. Generelle unntak

Bestemmelsene i § 3 er ikke til hinder for:

1. Gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsøyemed, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten.

Bestemmelsene i § 3, nr. 1-4, er ikke til hinder for:

2. Uttransport av felt storvilt med lett terrengkjørende beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
3. Bruk av beltekjøretøy på snødekt mark ved utøvelse av reindrift.

Bestemmelsene i § 3, nr. 1-3, er ikke til hinder for:

4. Sanking av bær og matsopp.
5. Jakt og fangst etter viltloven/reindriftsloven, og fiske etter lov om laksefisk og innlandsfisk.
6. Oppsetting av midlertidige, mobile jakttårn for storviltjakt.
7. Beiting.
8. Bålbrenning med tørrkvist eller medbrakt ved, i samsvar med gjeldende lovverk.
9. Vedlikehold av anlegg som er i bruk på fredningstidspunktet.

§ 5. Eventuelle unntak etter søknad

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til:

1. Nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter:
  - a. § 4 nr. 1, øvingskjøring.
  - b. § 4 nr. 5, uttransport av felt storvilt med annet kjøretøy enn lett terrengkjørende beltekjøretøy.
  - c. § 4 nr. 9, vedlikehold av anlegg.
  - d. § 5 nr. 9, transport av materialer om det blir gitt tillatelse til oppføring av ny bru over Stordalselva og Skurvelva.
2. Skjøtsel og vedlikehold av kulturminner.
3. Bruk av snøscooter gjennom naturreservatet for transport til bygninger nord for naturreservatet.
4. Merking, rydding og vedlikehold av eksisterende stier, løyper og gamle ferdselsveier.
5. Rydding av vindfall langs faste, kartfestede kjøretraseer i reindriften.
6. Oppføring av gjerder og samleanlegg av midlertidig karakter i forbindelse med reindrift.
7. Avgrenset bruk av reservatet som angitt i § 3 nr. 5.
8. Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.

9. Oppføring av ei ny bru over Stordalselva og bru over Skurvelva.
10. Hogst av ved til eksisterende hytter i reservatet.
11. Nødvendig bruk av lett terrengkjøretøy på barmark ved utøvelse av reindrift.
12. Start og landing med helikopter ved utøvelse av reindrift.
13. Uttak av materialer til samisk husflid for registrerte utøvere.

For reindriften legges det opp til en praksis med flerårige tillatelser som koordineres med og tas inn i distriktsplan i henhold til reindriftsloven, slik at næringen kan utøves på tilfredsstillende måte.

§ 6. *Generelle dispensasjonsregler*

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften når formålet med fredningen krever det, samt for vitenskapelige undersøkelser, arbeider av vesentlig samfunnsmessig betydning og i spesielle tilfeller dersom det ikke strider mot formålet med fredningen.

§ 7. *Forvaltningsplan*

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan gjennomføre skjøtselstiltak for å fremme fredningsformålet. Det kan utarbeides forvaltningsplan, som kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 8. *Forvaltningsmyndighet*

Direktoratet for naturforvaltning fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 9. *Ikrafttredelse*

Denne forskriften trer i kraft straks.
